NAJER FOLKSBLAT
Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

פרייז 15 גראשען

ציהונג פון דער מלוכה-לאטעריע–זעה 11. זייט

היינט 12 זייטען

פייער פאלקסבלאט

№ 28 | Łódź, Sroda, 27 stycznia 1937 | אדרעס: לאדז, פעטריקאווער 21 טעל. 224-71 Adres Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. Skrz. poczt. 1.06 | לאדז, מיטוואך פ' יתרו ט"ו שבט תרצ"ז | 15-טער יאהרגאנג

פרוי פריסטאר דראהט

מיט א נייעם פראיעקט צו פערווערען די יודישע שחיטה

ענטשלאסענער ענטפער פון אגראר-מיניסטער אין דער סיים-קאמיסיע

וו א ר ש א, 26 (טעלעפאניש)

די בודזשעט - קאמיסיע ביים סיים האט היינט פארטגעזעצט די דיסקוסיע איבערן בודזשעט פון אגראר-מיניסטעריום.

אויף דער היינטיגער זיצונג זענען געווען צוויי סענסאציעס: דאס ערשיינען פון דער פרוי פריסטאר און די ארויסטרעטונג פון גראף הוטען-טשאפסקי, וועלכער האט דיסקרעט א שמאך געטון די יודען.

עס איז גוט געשעהן, וואס דער אגראר-מיניסטער פאניאטאווסקי האט פריער געגעבן א טרעפליכען און שארפען אפשניט.

ביים אנהויב פון דער דיסקוסיע האט גענומען דאס ווארט גראף הוטען-טשאפסקי, וועלכער האט פאלעמיזירט מיט'ן מיניסטער בנוגע דער וויכטיגקייט שנעלער צו רעאליזירען די אקציע וועגען דער אגראר-רעפארם. הוטען - טשאפסקי האט אנ'אנדער אויסוועג פאר דער דארפישער בעפעלקערונג. אגראר-רעפארם איז, לויט איהם, נישט זעהר וויכטיג: די פויערן דארף מען בעזעצען אין שטעט און שטעטלעך, דארט דארפען זיי זוכען פרנסה און זיי דארפען בכלל נישט ווארטען אויף די גליקען פון ערד. ער ווייזט תרבי' אן, אז אין סעלצער וואיעווידשאפט זענען פארהאן געוויסע שטעטלעך, וואו דאס פויערן-פאלק וועט פאר זיך האבען א סך פלאץ פאר פרנסה.

דעפ. הוטען-טשאפסקי האט דערמיט געגעבן א פאפולערער אנצוהערעניש אויף די שוין ,,בעריהמטע״ שטעטלעך פשיטיק, אדזשיוואל און אנדערע.

דאן איז ארויסגעטרעטען די דעפוטאטין פריסטאר, וועלכע איז אין פארבינדונג מיט'ן בודזשעט פון אגראר-מיניסטעריום אהן שהיות ארויסגעטראטען אויף איהר בעליבט פערדעל אויף דער יודישער שחיטה.

זי מוסר'ט דעם מיניסטער, הלמאי ער לאזט זיך טעראריזירען פון די יודען, וועלכע סאבאטירען דאס שחיטה-געזעץ, וועלכע טוען די יודען נישט קיין עוולה איך אליין — זאגט פרוי פריסטאר — האב געליטען א גרויסע עוולה אין שייכות מיט'ן שחיטה-געזעץ מ'האט אויף איהר אויסגערעדט, זאגט זי, וואס נישט אויף דער קארט. מ'רעדט מיר איין, אז איך בין גלומרשט אנ'אנטיסעמיטקע. אנטיסעמיטיזם איז נעגען מיין נאטור — פערענטפערט זיך די צער-בעל-חיימ'ניצע. איך וואלט בלויז געוואלט, אז יודען זאלען זיין 100 פראצענטיגע לאיאלע בירגער און דערפאר געניסען פון פולע בירגערליכע רעכט.

נישט געקוקט דערויף — זאגט זי ווייטער — איז דאס שחיטה-געזעץ דעקט פולשטענדיג די רעליגיעזע בעדערפענישען פון די יודען, בעקעמפען זיי דאס דאזיגע געזעץ און צום קאמף מיט'ן שחיטה-געזעץ בעקומען זיי געלד פון אויסלאנד. די יודען האבען נישט קיין רעכט זיך צו בעקלאגען אויפ'ן שחיטה-געזעץ און האבען אויך נישט קיין גרונד צו האבען טענות פון ווירטשאפטליכען כאראקטער. יודען האנדלען ווייטער מיט בהמות וויפיל זיי ווילען, די קאנטינגענטען אויף כשר פלייש איז גרעסער ווי עס דארף פאקטיש זיין. דאס איינציגע, וואס די יודען איז געשעהן אין שייכות מיט'ן איינפיהרען די שחיטה-בעגרעניצונג, איז דאס, וואס מ'האט פערקלענערט די צאהל שוחטים. מ'קאן אבער נישט פערלאנגען — זאגט די רעדנערין — אז די קריסטליכע בעפעלקערונג זאל רעכענען די אויסגאבען פאר די יודישע רעליגיעזע צערעמאניעס.

פרוי פריסטאר פיהרט אויס: די יודען קעמפען נאטירליך פאר זייערע רעליגיעזע אינטערעסען, זיי האבען אפילו נישט קיין ווירטשאפטליכע פונות ביים בעקעמפען די שחיטה-בעגרעניצונג. זי פאדערט לסוף אויף דעם מיניסטער פאניאטאווסקי, ער זאל זיך נישט אונטערגעבען דעם יודישען סאבאטאזש.

(ווייטער זעה 4־טע זייט)

די פוילישע בעפעלקערונג דארף זיך געגענשטעלן די אנטי-יוד. ארויסטרעטונגען

ערקלערט ביאליסטאקער וואיעוואדע א דעלעגאציע פון גלחים

ביאליסטאק, 26 (טעלעפאניש)

א דעלעגאציע פון גלחים האט היינט זיך פארגעשטעלט דעם ביאליסטאקער וואיעוואדע, פאר וועלכען זיי האבען זיך בעקלאגט, אז צוליב די אנטי-יודישע עקסעסען ווערען אין די דערפער אנגעווענדעט רעפרעסיעס און עס זענען אפגערופען די מארק-טעג, פון וואס די פוילישע בעפעלקערונג ליידט שטארק.

דער וואיעוואדע האט געענטפערט, אז מיט דער גאנצער ענטשלאסענקייט וועט ער אויפ'ן שטח פון זיין וואיעוואדשאפט נישט טאלערירען קיין אנטי-יודישע עקסצעסען און די שולדיגע וועלען שארף בעשטראפט ווערען.

דאנעבען, האט דער וואיעוואדע ערקלערט דער דעלעגאציע, איז ער גרייט צוריק צו בעשטימען די טעג אין די שטעטלעך אויב די פוילישע בעפעלקערונג וועט זיך געגענשטעלען די שטראפבארע ארויסטרעטונגען פון יענע עלעמענטען, וועלכע זענען פראינטערעסירט אין ארויסרופען אנטי-יודישע געשעהענישען.

קיין קארטוז-בערזע

ווילנא, 26. (טעלעפאניש) קיין קארטוז-בערזע זענען ארויסגעשיקט געווארען 6 קאמוניסטען פון ווילנא, אשמיאן און סווענציאן.

דער נעגוס פראטעסטירט

פאריז, 26 (ספ. טעל.)

דער נעגוס האט צום סעקרעטאריאט פון דער פעלקער-ליגע צוגעשיקט א פראטעסט געגען אנערקענען דורך שווייץ די סוברענעטעט פון איטאליען אין אביסיניען.

דער יודישער פיש-סוחרים-פעראיין, פיעטריקאווער 53
טיילט מיט איהרע מיטגלידער, אז נאך לאנגע שווערע ליידען איז נפטר געווארען אונזער לאנגיעהריגער מיטגליד
נ"ע משה לייב לובאנסקי
צו דער לויה, וועלכע קומט פאר היינט, מיטוואך, 12 א זייגער בייטאג פון טרויער-הויז וואלבארסקא 28, ווערען אלע מיטגלידער געבעטען צו קומען, כדי אפצוגעבען דעם נפטר דעם לעצטען כבוד.
די פערוואלטונג.

נאך לאנגע שווערע ליידען איז געשטען נפטר געווארען אונזער היים געליבטער פאטער, שווינערפאטער, גראספאטער, ברודער, שוואגער און אנקעל
נ"ע משה לייב לובאנסקי
ב"ר אברהם ז"ל
(הויזבעזיצער פון דער שטאט לאדז, לאנגיעהריגער גבאי פון דער אלטשטעטישער שוהל, ג. פיש-סוחר)
איז עלטער פון 75 יאהר.
די לויה קומט פאר היינט, מיטוואך, דעם 27 יאנואר 1937, 12 א זייגער בייטאג פון טרויער-הויז וואלבארסקא 28. ווענען וואס עס טיילען מיט איז גרויס צער
די טיפטרויערנדע היינטערבליבענע.

דינסטאג, דעם 26 יאנואר 1937 איז געשטארבען נאך לאנגע און שווערע ליידען אונזער ליבע און אונפערגעסליכע
נ"ע פייגא (פעליציא) זילבערבלאט
אשת ר' יצחק הערש נ"י
(בת ר' יששכר דוב ז"ל ווילנער)
די לוי' קומט פאר היינט, מיטוואך, דעם 27 ד"ח פון טה"ה-הויז. וועגען וואס עס טיילען מיט אין גרויס צער
מאן, קינדער און פאמיליע.
מ'בעט נישט צו קאנדאלירען.

ענגליש=אמעריקאנישע געשפרעכען
וועגן געוועהר, וואלוטע-פערשטענדיגונג און קאלאניעס

לאנדאן, 26. (ספ. טעל.) די ענגלישע פרעסע מעלדעט פון וואשינגטאן, אז דער בריטישער האנדעלס-מיניסטער רונסימאן האט ערקלערט דאס צווישען די ענינים, וועלכע ער האט בעריהרט אין די געשפרעכען מיט פרעזידענט רוזוועלט, איז געווען די פראגע וועגן דער פראדוקציע פון געוועהר, רויה-שטאפען, די געזעצגעבונג וועגן נייטראליטעט. די דיסקוסיעס ווערען אויך געפיהרט צווישען די פינאנץ-עקספערטען אויף דער טעמע פון ווייטערדיגע פאלגען אין צוזאמענהאנג מיט דער וואלוטע=פערשטענדיגונג צווישען די דריי גרויסמאכטען. דער ענגלישער מיניסטער איז אזוי צופרידען פון זיינע געשפרעכען אין אמעריקא, אז ער האט בעשלאסען צו פערלענגערן זיין אויפענטהאלט אין די פעראייניגטע שטאטען ביז דאנערשטאג.

וואשינגטאן, 26 (ספ. טעל) דער בריטישער מיניסטער פאר האנדעל און אינדוסטריע האט ערקלערט פאר פרעסע=פאר=שטעהער, אז אין די געשפרעכען מיט פרעזידענט רוזוועלט זענען בעשטימט געווארען די יסודות פון א נייעם האנדעלס-טראקטאט צווישען ענגלאנד און אמעריקא. דער מיניסטער האט ערקלערט, אז ער האט זיך בעראטען מיט פרעז. רוזוועלט מכח דער פראגע וועגן רויה שטאפען פאר געוויסע לענדער. נישט די פעראייניגטע שטאטען און נישט ענגלאנד זאגען קיינעם נישט אפ די רעכט איינצוקויפען רויה-שטאפען, אבער דאס דארף פארקומען אויפ'ן וועג פון נארמאלען האנדעלס-אויסטויש און נישט דורך אנערקענען קאלאניעס. דער בריטישער מיניסטער האט אין זיין ערקלערונג אויסגעמיטען צו דערמאנען היטלער-דייטשלאנד, נאר לויט ידיעות פון אלע קוועלען, איז דייטשלאנד געווען די הויפט=טעמא פון די קאנפערענצען אין ווייסען הויז.

טשערטשיל וועגן די דייטשע בעוואפנונגען

לאנדאן, 26 (ספ. טעל.) בעת'ן יעהרליכען באנקעט פון דער האנדעלס-קאמער אין לידס, האט דער בעריהמטער ענגלישער מלוכה-מאן ווינסטאן טשערטשיל געהאלטען א רעדע, אין וועלכער ער האט אנגעוויזען אויף דער נויטווענדיגקייט פון א דערנעהנטערונג פון די פעלקער, וואס גלויבען אין דער ציקונפט פון די דעמאקראטישע אידעען. טשערטשיל האט אויפמערקזאם געמאכט אויף דעם בעדראהטען שלום אין אייראפא דורך די דייטשע בעוואפנונגען. טשערטשיל האט ספעציעל געלעגט דעם טראפ אויפ'ן פאקט, וואס די דייטשע בעוואפנונגען „רעאליזירען דורך דער פערגוואלטיגונג פון אלע טראקטאטען א טייל פון דעם פראגראם, וואס שטרעבט צוצוגרייטען דאס 70-מיליאניגע פאלק צו אן'אנגרייפענדער מלחמה". טשערטשיל איז נישט אין דער מיינונג, אז דייטשלאנד גרייט אן'אנגריף אויף ענגלאנד, ער האלט אבער פאר געוואונשען אז ענגלאנד זאל ווייטער ארגאניזירען איהר אפוועהר-קראפט, ווייל עס איז נישטא קיין לעבענס-וויכטיגערע פראגע פון א מעכטיגער ענגלישער קראפט".

עס איז נויטיג — האט ווייטער געזאגט דער ענגלישער פאליטיקער — אז אונזער אינזעל זאל זיין א מעכטיגער אינטערוועגירענדיגער כח. מיר ווענען געגנער פון יעדער פארם טאטאלער טיראניי, קיין חילוק נישט צי זי קומט פון רעכטס אדער פון לינקס.

גרויליגע פערוויסטונגען
פון דער פערפלייצונג אין אמעריקא
75,000 היימלאזע, וואס הונגערן און פרירען

ניו-יארק, 26 (ספ. טעל.) די פערפלייצונגס-קאטאסטראפע בריי׳טערט זיך כסדר אויס, פעראורזאכענדיג אלץ נייע קרבנות. א חוץ דער צאהל אומגעקומענע אין טאל אהייא זענען זעהר פיל מענשען פערשוואונדען אהן שפור. עס איז אנצונעמען, אז די וואסער-שטראמען האבען די אומגליקליכע מענשען לעבעדיגע מיטגעריסען אין אונבעקאנטע ערטער. אין שכונות פון ריפלע, אין שטאט טענעסי איז דורכ[illegible] טער-געשוואנקען געווארען א הויז, וואס איז איינגעפאלען, בעגראבענדיג אונטער די חורבות 20 מענשען.

לויט די בערעכנונגען פון לייטער פונ'ם דעפארטאמענט פאר געזעלשאפטליכער שוץ, האלקינס, בעטרעפט די צאהל היימלאזע צוליב דער פערפלייצונג 750 טויזענד נפשות.

אין די געגענדען, וועלכע זענען זעהר שטארק בעדראהט פון דער פערפלייצונג, זענען די מאכט-ארגאנען צוגעטרעטען צו עוואקואירען די בעפעלקערונג. אין געוויסע ערטער, אין שטאט אינדיאנא, האט די נאציאנאלע גווארדיע, אונטער דער דראהונג צו געברויכען באגנעטען, געצוואונגען די בעפעלקערונג צו פערלאזען די היזער און איבערטראגען זיך אין מעהר זיכערע מקומות.

די סיטואציע אין סינסינאטי איז ווייטער אונגעוועהנליך בעדראהט. די שטאט-פערוואלטונג האט מאנטאג באמינירט א ספעציעלען קאמיסאר מיט דיקטאטארישע פולמאכטען. זיינע קאמפעטענצען ליגען אויך אונטער די פראגען, וואס זענען נוגע דעם קאמף מיט עפידעמיעס, וואס פערשפרייטען זיך אין די פערפלייצטע געביטען.

דער טייך אהייא שטייגט ווייטער אין אין שכונות פון סינסינאטי בעטרעפט דאס וואסער 27 מעטער ה. מיט 8 מעטער מעהר ווי אין אנדערע פערפלייצטע געגענדען. דער קאמיסאר פון סינסינאטי האט פער[illegible]ענט דער בעפעלקערונג נישט צו געברויכען קיין וואסער פון דער וואסער-לייטונג. די וואסער-לייטונג איז טעטיג טעגליך נאר 1 שעה. די הויכע וואסער-כוואליע בעדראהט נאך מעהר דעם טאל מיסיסיפי, וואו די פערפלייצונג האט גורם געווען מוראדיגע פערוויסטונגען. עס זענען עוואקואירט געווארען די שטעט פאדוקא אין שטאט קענטאקי (34 טויזענד נפשות), קאירא אין שטאט אילינאיס (13 טויזענד נפשות) ווי אויך די שטאט לואיזוויל.

ניו-יארק, 26 (ספ. טעל.) אין טאל אהייא זענען געפונען געווארען 60 טויטע. צו די ספעציעל געשאפענע לאגערן ציהען טויזענדער אויסגעהונגערטע און געפרירענע מענשען.

רומענישער קעניג זאל קומען קיין פוילען
מינ. בעק פאהרט ארויס קיין בוקארעשט

ווארשא, 26 (טעלעפאניש) די אינטערהאנדלונגען צווישען פוילען און רומעניען מכח דער וויזיט און רעוויזיט זענען שוין ענדגילטיג פינאליזירט. מינ. בעק וועט ארויספאהרען קיין בוקארעשט אין ענדע פעברואר, כדי צו רעוויזיטירען דעם מינ. אנטאנעסקו. דאן וועט בעשטימט ווערען ווען ס'זאלען פארקומען די געגענזייטיגע וויזיטען פון די קעפ פון ביידע מלוכות. מארשאל רידז-שמיגלי, וועט ארויספאהרען קיין בוקארעשט אין פריהלינג און אין אנפאנג יוני זאל קומען קיין פוילען דער רומענישער קעניג קאראל צוזאמען מיטן טראנפאלגער מיכאל, וועלכע וועלען דא פערברענגען 5 טעג. פרעזידענט מאשטשיצקי זאל אין הערבסט רעוויזיטירען דעם רומענישען קעניג.

ערב פעראייניגונג פון גאנצען פוילישען קליינעם סוחרטום

ווארשא, 26 (טעלעפאניש) צווישען די צענטראלעס פון די פוילישע סוחרים דעטאליסטען און די קריסטליכע טארג-הענדלער קומען איצט פאר אונטערהאנדלונגען וועגן שאפען א געאייניגטען פוילישען פראנט פון קליינעם סוחרטום.

אנ'אדוואקאטען=פירמע אין ווארשא

ווארשא, 26 (טעלעפאניש) אין ווארשא איז רעגיסטרירט געווארען אן אונטערנעהמונג, וועלכע וועט פיהרען פראצעסען אויסשליסליך פון סאוויעטישע בירגער. די פירמע בעלאנגט צו עטליכע אדוואקאטען.

קאנאוואלעץ פיהרט געהיימניש=פולע קאנפערענץ אין ליטע

קאוונא, 26 (ספ. טעל.) די קאוונער פרעסע מעלדעט, אז זינט א רייה טעג געפינט זיך דארט פולק. קאנאוואלעץ, דער ארגאניזאטאר פון דער אוקראינישער טעראריסטישער בעוועגונג, וועמענס דיווערסיע=ארבייט איז צוו. אנד. אויפגעדעקט געווארען בעת'ן פראצעס איבער די טעראריסטען, וועלכע האבען אומגעבראכט דעם פוילישען אינערן-מיניסטער פיעראצקי. שוין דאן איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז קאנאוואלעץ שטעהט אין נאהענטער פערבינדונג מיט דער ליטווישער רעגירונג, פון וועלכער ער בעקומט פינאנציעלע מיטלען אויף צו פיהרען זיין טעראריסטישע טעטיגקייט.

איצט האלט אפ קאנאוואלעץ געהיימנישפולע קאנפערענצען מיט די ליטווישע מאכטהאבער.

Dr. REICHER
פאלודניאווא 28, טעל. 201-93
ספעציאליסט
פאר מענער - שוואכע - בעהאנדלונג
ספעציעלע בעהאנדלונגען פון פסיכא - אנאליז
רענטגען-בעשטראהלונגען ביי הויט-קראנקהייט
נעמט אן פון 8—11 און 5—8 אוונט.

אוירען, נאז און האלז און לונגען-קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z. RAKOWSKI
פיעטריקאווער 67. טעל. 7-81
נעהמט אן שטענדיגע קראנקע (צוו.) אפעראציע א. אז. וו. ווי אויך אמבולאט. ... פון 9-2 און פון 4-8 אוונט
ביי דער קליניק איז טעטיג
א רענטגען=קאבינעט
פאר דורכליכטונגען און אלערליי אטאגראפיעס

Dr. med.
Michał Eljasberg
CHIRURG
przeprowadził się
na ul. Zachodniej 63
tel. 117-87.

Dr. Różaner
נארוטאוויטשא 9
צוריקגעקעהרט

וויכטיג פאר אלע!
פיטען-עטיקעטען, סאס-ביכער, ברייט-עטיקעטען, טרוקע-עטיקעטען, שריפט באנדיראלן און כחיטאריישען.
בריפבויגען, קאנווערטען, רעכנונגען, מעמאראנדומס, חתונה-קארטען, צערש. עטיקעטען
מיט די מאדערנסטע שריפט עפעקטען
די שנעל-דרוקעריי בראמבערג
לאדז, צעגעלניאנא 8, טעל. 255-09

Dr. med.
Z. DATYNER
אוראלאג
ספעצ. פאר נירען בלאז און אורין-קראנק.
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95

ברכת מזל=טוב
חמה ו"בבית מביעים אנו בזה לידידנו היקר
ר' יחיאל גאלדבערג ורעיתו
לרגלי אריכת בתו מרת רחל תחי' עם בחירת נפשה מר משה הערשקאוויטש נ"י
המברכים
ישעי' פיעטרקאווסקי ורעיתו
לאדז, י"ב שבט תרצ"ז

Dr. med. I. SER
choroby wewnętrzne
האט זיך איבערגעצויגען אויף
Al. I-go Maja 3, tel. 174-41
נעהמט אן פון 4—6 נאכמ.

Dr. med.
L. Liebeskindowa
chor. dzieci
przeprowadziła się na Al. I Maja 25
telefon 111-10:

וויכטיג פאר דאמען
נאר 2 זל. ווערען פאר איבערגע- מאכט די עלטעסטע
היטען
אויף גאנץ נייע און אויף נייע היטען צו
3.50
„TOLA"
25 Zawadzka 25

כעמיש= באקטעריאלאגישע אבאראטאריום
פ. שאץ
פיעטריקאווער 37

געדענקט, ביי
שטשעשליווי
א גרויסער אויסוואהל פון
אריגינעלע בילעצער און
טאמאשאווער סחורות
אויף אנציגער און פאלטענס
פון די בעסטע קוואליטעטען
אויף פערשידענע רעשטען
קומט און איבערצייגט אייך
R. Szczęśliwy
לאדז, 5 נאוואמיעסקא 5
טעל. 156-09.
געדענקט פראנט II שטאק.

Dr.
Wajnberg
ספעציאליסט פאר לונגען, האַרץ און סקלעראז קראנקהייטען
פיעטריקאווער 145
טעל. 126-02
נעמט אן פון 9-10 פריה 3-5 8-9 ...

אכטונג, לאקאטארען און סובלאקאטארען!
ווער פון אייך [illegible] אן'עקסמיסיע, א דירה געלד-פראצ[illegible] אדער אנ'אנדערען וואוינונגס-ענין, מוז זיך תיכף ווענדען אין יוד. לאקאטארען-פאראיין (פיעטריק. 31) און ער וועט גלייך בעקומען דינגליכע הילף.
דער סעקרעטאריאט איז טעטיג טעגליך פון 6 ביז 9 אוונט.

דער פּראָצעס אין מאָסקווא

אָנגעקלאָגטע זענען זיך מודה אין שפּיאָנאַזש. — זאַכליכע בעווייזען אויפ'ן ריכטער־טיש. — פאַרוואָס זענען פאָרגעקומען אָפטע באַהן־קאַטאַסטראָפעס אין סאָוויעט־רוסלאַנד? — ראַדעק האָט בעקומען אַ נערוועזן אַטאַק. — טראָצקי איז גרייט זיך צו שטעלען פאַר אַ נייטראַלער אויספאָרשונג־קאָמיסיע

מאָסקווא, 26 (ספּ. טעל.)

בעת די היינטיגע פאַרהאַנדלונגען אין גרויסען מאָסקווער פּראָצעס האָבען אָפּגעגעבען זייערע ערקלערונגען די אָנגעקלאָגטע סטראָילאָוו, נאָרקין, דער נאַטשאַלניק פונ'ם בוי פון מעטאַלורגיש־כעמישען קאָמבינאַט אין קוזבאַס, אַרנאָלד, אַן אויספיהרער פון צוויי נישט געלונגענע אַטענטאַטען אויף אָרדזשאָניקידזע און מאָלאָטאָוו'ן, ליווּשיץ, דער געוו. פערטרעטער פון פאָלקס־קאָמיסאַר פאַר קאָמוניקאַציע קאַגאַנאָוויטש ווי אויך דער עדות שטיין, אַ דייטשער אינזשעניר, אַ מאָנטער אין קעמעראָוואָ.

פון אינזש. סטראָילאָוו'ס ערקלערונגען איז צו זעהן, אַז די פערשווערער פון קוזבאַס האָבען, ווירקענדיג צוזאַמען מיט דייטשע ספּעציאַליסטען, וועלכע זענען גלייכצייטיג געווען אַגענטען פון דייטשען אויסשפּיר־דינסט, געשטרעבט צו דעזאָרגאַניזירען די סאָוויעטישע אינדוסטריע. אַ חוץ דעם האָבען די אינדוסטריאַליזאַציע־פּלענער פון קוזבאַס געוואַרפט זיין גרעסער ווי עס איז אין דער ווירקליכקייט געווען נויטיג, בכדי די דייטשען זאָלען אַזוי אַרום קענען בעקומען גרעסערע בעשטעלונגען אויף מאַשינישע אינסטאַלאַציעס.

בכדי אַרויסצורופען פיינדליכע שטימונגען צווישען די סאָוויעטישע אַרבייטער, זענען איינגעשטעלט געוואָרען בעסערע בעדינגונגען פאַר די אויסלענדישע אַרבייטער. לויט אינזש. סטראָילאָוו האָבען די דייטשע אַרבייטער געהאַט די מעגליכקייט צו קומען פאַר בעסערע לייען (?), זיי האָבען אפילו געשטרייקט צו 2 און 3 וואָכען, בעת אַ סאָוויעטישער אַרבייטער, נישט קומענדיג 2—3 טעג צו דער אַרבייט איז בעזייטיגט געוואָרען פון זיין שטעלע. דער דאָזיגער אומשטאַנד האָט אַרויסגערופען אַן אונצופרידענהייט צווישען די סאָוויעטישע אַרבייטער.

סטראָילאָוו האָט אויך אָנגעוויזען, אַז אין די גרובען פון קוזבאַס האָט געהערשט אַ קאָמפּלעטער כאַאָס סיי אין דער אָרגאַניזאַציע פון דער אַרבייט און סיי אין דער פּראָדוקציע. אין די וויכטיגסטע גרובען, וואָס אַרבייטען פאַר דער אינדוסטריע פון לאַנד־פערטיידיגונג זענען גאַנץ אָפט פאָרגעקומען אויפרייסען צוליב'ן שלעכטען אופן פון טראָגען קוילען אָדער מעטאַל־ערץ. עס זענען געווען מענשליכע קרבנות.

ענליכע ערקלערונגען האָט אָפּגעגעבען דער עדות שטיין.

דער אָנגעקלאָגטער נאָרקין האָט ערקלערט, אַז די אינוועסטיציע פון קאַפּיטאַלען אין קוזבאַסער קאָמבינאַט איז געמאַכט געוואָרען אויף אַזאַ אופן, אַז ס'זענען לאָקירט געוואָרען גרויסע געלדער אין אונטערנעמונגען, וועלכע האָבען צום ערגסטען פּראָספּערירט. דערביי זענען די גרעסטע טייל פון די קאַפּיטאַלען געגאַנגען אויף צווייטראַנגיגע אינוועסטיציעס. פאַר דעם גאַנצען כאַאָס און באַנקראָט זענען פעראַנטוואָרטליך די טראָצקיסטען — אַזוי איז געווען צו הערען פון נאָרקינ'ס טענה.

ליווּשיץ, וועלכער האָט געאַרבייט צוזאַמען מיט קאַגאַנאָוויטש'ן, האָט אויף די סאָוויעטישע באַהנען געפיהרט אַ דעזאָרגאַניזירענדע אַקציע, האָט איינגעאָרדנעט באַהן־קאַטאַסטראָפעס און האָט געליטעט (?) מיט דער שפּיאָנאַזש־אַרבייט אין יאַפּאַן. די שפּיאָנאַזש־טעטיגקייט איז בעשטאַנען דערין, אַז עס זענען אַרויסגעגעבען געוואָרען געהיימע דאָקומענטען צו יאַפּאַן.

די אָנגעקלאָגטע קניאַזעוו און טוראָק האָבען ערקלערט, אַז פאַר'ן יאַפּאַנישען שפּיאָנאַזש האָבען זיי ערהאַלטען 35 טויזענט רובל. ליווּשיץ האָט אין זיינע ערקלערונגען אויסגערעכענט אַלע בלויזען און מאַנגלען (?) פון די סאָוויעטישע באַהנען, וועגען וועלכע עס שרייבט אָפט די סאָוו. פּרעסע, אַלזאָ וועגען די קאַטאַסטראָפעס, וועגען געוויסענלאָזען רעזשים פון לאָקאָמאָטיוועס און וואַגאָנען א. אז וו. אין דעם מצב זענען שולדיג די פערשווערער, האָט ערקלערט ליווּשיץ.

אויפ'ן ריכטער־טיש האָבען זיך היינט בעוויזען זאַכליכע בעווייזען, נעמליך: אינזש. סטראָילאָוו'ס אַ נאָטיצבוך, וואָס ער האָט געפיהרט בעת ער איז דעלעגירט געוואָרען אין אַ דיענסטליכער אָנגעלעגענהייט קיין דייטשלאַנד. פון נאָטיצבוך איז צו זעהן, אַז סטראָילאָוו איז געשטאַנען אין פערדעכטיגע בעציהונגען מיט דייטשע ספּעציען. פון אַנדערע זאַכליכע בעווייזען זענען רעפּראָדוצירט געוואָרען צוויי נאָטיצביכלעך פון אינזש. סטראָילאָוו מיט פּריוואַט־אַדרעסען פון דייטשע ספּעציאַליסטען ווי אויך אַן אַמטליכען דייטש טעלעפאָן־ביכעל מיט דער בעצייכענונג פון דער ריכטיגקייט פון די אַדרעסען. אַחוץ מזה געפינען זיך אויפ'ן ריכטער־טיש 25 פאָטאָגראַפיעס פון דייטשען, וועלכע זענען דערקענט געוואָרען דורך סטראָילאָוו'ן און שעסטאָוו'ן.

סטראָילאָוו רעכענט אויס 8 נעמען פון דייטשע ספּעציען.

די ערקלערונגען פון אָנגעקלאָגטען אַרנאָלד האָבען נישט ענטהאַלטען קיין שום וויכטיגע מאָמענטען. אַרנאָלד איז אַרויסגעטרעטען אונטער 4 נעמען, איז צוגעשטאַנען צו די פערשווערער דערפאַר, ווייל ער האָט געגלויבט, אַז זיי וועלען קומען צו דער מאַכט. ער איז געווען דער אויספיהרער פון 2 נישט געלונגענע אַטענטאַטען אויף מאָלאָטאָוו'ן און אָרדזשאָניקידזע.

טראָצקי וועגן דעם מאָסקווער פּראָצעס

לאָנדאָן, 26 (ספּ. טעל.)

„מאַנטשעסטער גאַרדיען" און „דיילי עקספּרעס" דרוקען אַ טעלעגראַמע פון טראָצקי'ן פון מעקסיקאָ. טראָצקי לייקענט אָפּ די בעשולדיגונגען וואָס זענען געוואָרפען געוואָרען אויף איהם בעת'ן מאָסקווער פּראָצעס געגען ראַדעק, פּיאַטאַקאָוו א. אַ. ער האָט אין 1928 מיט ראַדעק'ן און פּיאַטאַקאָוו'ן נישט געהאַט קיין שום בעציהונגען. פּיאַטאַקאָוו איז נישט געקומען קיין נאָרוועגיען, כדי זיך צו זעהן מיט טראָצקי'ן. טראָצקי ערקלערט, אַז ער קאָן נישט נישט געקומען קיין נאָרוועגיען כדי זיך צו זעהן ער זאָל עמיצען האָבען געגעבען אינסטרוקציעס וועגען טעראָר אָדער ער זאָל האָבען געשטאַנען אין קאָנטאַקט מיט דייטשלאַנד און יאַפּאַן. טראָצקי זאָגט, אַז ער וועט אַרויסגעבען אַ בוך וועגען די פערברעכענס פון ג. פּ. או. און איז גרייט אָפּצוגעבען ערקלערונגען פאַר אַ נייטראַלער קאָמיסיע.

בעת דעם פּראָצעס געגען ראַדעק'ן און חברים האָט זיך געוואָרפען אין די אויגען דער פאַקט, וואָס ראַדעק האָט זיך נישט געפונען אויף דער בעשולדיגונגס־באַנק, ער איז בכלל נישט געבראַכט געוואָרען דעם טאָג אין תפיסה. ווי מען גיט איבער זאָל ראַדעק האָבען בעקומען אַ נערוועזן־אַטאַק און איז איבערגעפיהרט געוואָרען אין דעם תפיסה־שפּיטאָל.

די ידיעה וועגען אַרעסט פון מאַרשאַל טוכאַטשעווסקי איז נאָך ביז איצט אָפיציעל נישט בעשטעטיגט געוואָרען. דאַגעגען איז שוין בעשטעטיגט געוואָרען די ידיעה וועגען אַרעסט פון געוועזענעם אוקראַינישען פּרעזידענט און געוועזענעם סאָוויעטישען אַמבאַסאַדאָר אין פּאַריז, ראַקאָווסקי.

ראַקאָווסקי וועט געשטעלט ווערען פאַר אַ געריכט צוזאַמען מיט בוכאַרינ'ען, ריקאָוו'ן און נאָך 12 אַנדערע.

היינט וועט וואַרשיינליך פערענדיגט ווערען דאָס אויספאָרשען די אָנגעקלאָגטע און מען וועט צוטרעטען צום עדות פערהער. קיין סך עדות זענען צום פּראָצעס נישט צוגעלאָזען געוואָרען. מאָרגען וועלען רעדען די פערטיידיגער פון די 3 אָנגעקלאָגטע באָגוסלאַווסקי, הראָפּנים און מוראַלאָוו.

די מאָסקווער צייטונגען ברענגען נישט די ערקלערונג פון דער נאָרוועגישער מאַכט, אַז ס'זענען פולשטענדיג אויסגעטראַכט די ערקלערונגען פון פּיאַטאַקאָוו'ן, אַז ער איז געקומען פון בערלין קיין אָסלאָ צו טראָצקי'ן אין אַ דייטשען עראָפּלאַן.

די נאָרוועגישע פּרעסע האָט נאָך אַ גענויער אונטערזוכונג פעסטגעשטעלט אַז אין דעם חודש זענען אין אָסלאָ נישט אָנגעקומען קיין איין דייטשער עראָפּלאַן.

טראָצקי'ס ערקלערונג, אַז ער האָט אַבסאָלוט מיט קיינעם פון די אָנגעקלאָגטע נישט געהאַט צו טון איז אויך פערשוויגען געוואָרען.

געהיימנישפולער פּאָליטישער מאָרד אין פּאַריז

פערברעכערישע האַנד האָט אומגעבראַכט אַ פריינד פון פּיאַטאַקאָוו'ן און סאָקאָלניקאָוו'ן, וועלכע ווערן איצט געמשפּט אין מאָסקווע

פּאַריז, 26 (ספּ. טעל.)

אין די פראַנצויזישע פּאָליטישע קרייזען ווערט ברייט אַרומגערעדט דער פּאָליטישער מאָרד, וואָס איז אויסגעפיהרט געוואָרען אין פּאַריז איבער'ן פערזענליכען פריינד פון פּיאַטאַקאָוו'ן, וועלכער איז איינער פון די הויפּט־אָנגעקלאָגטע אין איצטיגען גרויסען מאָסקווער פּראָצעס.

דער קרבן פון פערברעכען איז דער בעקאַנטער רוסישער עקאָנאָמיסט און פּובליציסט נאַוואַשין, וועלכער איז לעצטענס אין גלות, אויף דער עמיגראַציע.

אַ־ום 10 אינדערפריה האָט מען פון בולאָנער וועלדעל געהערט צוויי שאָסען און איינער פון די צופעליגע דורכגעהער האָט בעמערקט ווי צוויי מאַנסלייט ראַנגלען זיך, פון וועלכע איינער איז פּלוצלינג אַנידערגעפאַלען אויף דער ערד און דער צווייטער איז גיך פערשוואונדען אין דער געדיכטעניש פון וועלדעל.

אויפ'ן אָרט פון דער פּאַסירונג איז אָנגעקומען פּאָליציי, וועלכע האָט פעסטגעשטעלט, אַז דער ערמאָרדעטער איז דימיטרי נאַוואַשין, וועלכער וואוינט אין דער נאָהענט פון וועלדעל.

נאַוואַשין וואוינט אַ לענגערע צייט אין פּאַריז. בשעתו איז ער געווען בעפריינדעט מיט פּיאַטאַקאָוו'ן און סאָקאָלניקאָוו'ן, וועלכע ווערען איצט צוזאַמען מיט ראַדעק'ן און אַנדערע געמשפּט דורכ'ן מאָסקווער העכסטען געריכט. דער דאָזיגער פאַקט רופט טאַקע אַרויס די השערה, אַז נאַוואַשינ'ס ערמאָרדונג שטעהט אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן איצטיגען מאָסקווער פּראָצעס.

די אויספאָרשונג איז בעשווערט, ווייל עס איז דאָ נאָר איין עדות, וועלכער קען געבען אויספירליכע ערקלערונגען.

אין אָוונט נאָכ'ן מאָרד איז אין דער פּאָליציי־פּרעפעקטור געקומען די פרוי נאַוואַשין אין דער בעגלייטונג פון געוו. מיניסטער דע־מאָנזי. זי האָט ערקלערט, אַז איהר מאַן האָט נישט געהאַט קיין פערזענליכע שונאים.

פּאַריז, 26 (ספּ. טעל.)

די גאַנצע פראַנצויזישע עפענטליכע מיינונג איז געוואַלדיג אויפגעבראַכט צוליב'ן פּאָליטישען מאָרד, וואָס איז אויסגעפיהרט געוואָרען אויף דעם געוועזענעם סאָוויעטישען בעאַמטען און עקאָנאָמיסט דימיטרי נאַוואַשין.

די צייטונגען וואַרפען פאָר, אַז דעם מאָרד האָבען אויסגעפיהרט קאָמוניסטען, ווייל נאַוואַשין האָט זיך געריסט אַרויסצוטרעטען מיט רעוועלאַציעס וועגען דעם איצטיגען פּראָצעס אין מאָסקווע און איז אגב געווען אַ נאָהענטער פריינד פון די איצטיגע אָנגעקלאָגטע אין מאָסקווער פּראָצעס.

פּאַריז, 26 (ספּ. טעל.)

דער געריכטס־דאָקטאָר האָט פעסטגעשטעלט, אַז נאַוואַשין איז אומגעבראַכט געוואָרען מיט דער הילף פון אַ שטילעט אָדער קינזשאַל.

פּאַריז, 26 (ספּ. טעל.)

די ערמאָרדונג פון דעם עקאָנאָמיסט נאַוואַשין וואַקסט אויס אין אַ סענסאַציאָנעלער אַפערע, וועלכע ווערט דורך געוויסע צייטונגען פערגליכען מיט'ן געהיימנישפולען פערשווינדען פון גענעראַל קוטיעפּאָו.

נעבען ערמאָרדעטען קערפּער האָט מען געפונען 2 פּאָר צובראָכענע ברילען, פון וועלכע איין פּאָר האָט געהערט צום אומגעקומענעם. אַ צווייטער געהיימנישפולער צייכען איז אַ קליינער רעוואָלווער און 3 אויסגעשאָסענע קוילען, וואָס איז געפונען געוואָרען נישט ווייט פון מאָרד־פּלאַץ.

נאָך אַ טודותפולער אומשטאַנד איז דער וויזיט פון אַן אַנאָנימער בעקאַנטען, וועלכער איז מיט עטליכע טעג צוריק געקומען אין נאַוואַשינ'ס דירה כדי מיט איהם צו רעדען. אריינגעהענדיג צו נאַוואַשינען האָט דער פערשוין געזאָגט, אַז ער האָט זיך טועה געווען, ווייל ער האָט געוואָלט רעדן מיט אַן אַנדערן נאַוואַשין, אַ 20־יעהריגען יונגערמאַן.

אַ רעטזעלהאַפטער אומשטאַנד איז אויך דער פאַקט, וואָס מיט לערך 2 חדשים צוריק איז אין אַ פראַנצויזיש שטעטעל דורך פּאָליציי אָפּגעשטעלט געוואָרען אַן אויטאָ, וואָס איז געפאָהרען צו שנעל. דער אויטאָ איז געווען פערשריבען אויפ'ן נאָמען פון נאַוואַשינען, אָבער נאַוואַשין האָט דאַן ערקלערט דער פּאָליציי, אַז ער האָט קיינמאָל נישט געהאַט קיין אויטאָ און נישט געהאַט קיין אויטאָ־לעגיטימאַציע.

די גאַנצע פּרעסע דריקט אויס די איבערצייגונג, אַז עס איז נישט אַנדערש ווי אַ פּאָליטישער מאָרד. די רעכטע פּרעסע ווייזט אָן, אַז די מערדער דאַרף מען זוכען צווישען די רוסישע קאָמוניסטען. די „הומאַניטע" וואַרפט דעם חשד אויף דער געשטאַפּאָ.

דער סאָציאַליסטישער „פּאָפּולער" שרייבט, אַז נאַוואַשין האָט געפיהרט אַן ענערגישע אַקציע געגען פאַשיזם און געגען די נאַציס. ער האָט געזאָלט האָבען וויכטיגע אינפאָרמאַציעס וועגען די דייטשע [illegible]. „פּאָפּולער" בעמערקט, אַז נישט לאַנג צוריק איז אויף זעהר אַ געהיימנישפולען אופן ערמאָרדעט געוואָרען איינער פון נאַוואַשינ'ס מיטאַרבייטער.

אויף די שפּאַנישע פראָנטען

נעכטען אָפּגעשטויסען קליינע אַנגריפען

מאַדריד, 26 (ספּ. טעל.)

דער ראַט צו פערטיידיגען מאַדריד מעלדעט: אויפ'ן אָפּשניט פון אַראַנוועז קומען פאָר קליינע אַטאַקעס, וועלכע זענען אין משך פון אַ גאַנצען טאָג אָפּגעשטויסען געוואָרען. אין מאַדריד קומט פאָר אַ קליינע שיסעריי און אַ געגענזייטיגער אַרטילעריע־פייער.

קאַמפען אין אַליקאַנטע

קאָרדאָווע, 26 (ספּ. טעל.)

די היגע ראַדיאָ־סטאַציע פערעפענטליכט אַ קאָמוניקאַט, אַז אויף די גאַסען פון אַליקאַנטע זענען פאָרגעקומען געוואַלדיגע קאַמפען, בעת וועלכע עס זענען אומגעקומען 50 מיליציאַנטען.

א פאָלקס־אַרמעע איז די גאַראַנטיע פון שפּאַניענס זיג

באַרצעלאָנאַ, 26 (ספּ. טעל.)

דער יוסטיץ־מיניסטער גאַרציאַ האָט אין היגען ראַדיאָ געהאַלטען אַ רעדע, אין וועלכער ער האָט אונטערגעשטראָכען די נויטווענדיגקייט צו שאַפען אַ שטאַרקע פאָלקס־אַרמעע. איך בין שטענדיג געווען אַן אַנטי־מיליטאַריסט — האָט ערקלערט דער מיניסטער, אָבער היינט, אין אַ'געזיכט פון דער שטעלונג פון דייטשלאַנד און איטאַליען ערקלער איך, אַז די אומאָפּהענגיגקייט פון שפּאַנישען פּראָלעטאַריאַט וועט מעגליך זיין נאָר אין אומאָפּהענגיגע שפּאַניען. אַזאַ אומאָפּהענגיגקייט וועט פערזיכערט ווערען נאָר דורך דער שאַפונג פון אַ שטאַרקער רעוואָלוציאָנערער אַרמעע.

דער רעדנער האָט דערביי מודה געווען, אַז אין איצטיגען מאָמענט איז אומעגליך צו רעאַליזירען אין שפּאַניען דעם פולען סאָציאַליסטישען אָדער אַנאַרכיסטישען פּראָגראַם.

באַרצעלאָנאַ, 26 (ספּ. טעל.)

די אָרטיגע פעדעראַציע פון די פעראייניגטע סינדיקאַטען, וואָס געהערען צו דער נאַציאָנאַלער אַרבייטס־קאָנפעדעראַציע האָט בעשלאָסען צו פערבעטען די גענעראַלע אַרבייטער־יוניע, אַז ביידע אָרגאַניזאַציעס זאָלען אָפּהאַלטען אַ בשותּפות'דיגען קאָנגרעס מיט'ן ציל אויסצואַרבייטען אַ געמיינזאַמע פּלאַטפאָרם פון צוזאַמענאַרבייט פון ביידע אָרגאַניזאַציעס.

אויפשטענדיגע בערימען זיך

מאַדריד, 26 (ספּ. טעל.)

די הויפּט־קוואַרטיר פון די אויפשטענדיגע איז מודיע: אין רעזולטאַט פון מעהר־מאָליגע באָמבאַרדירען די באַהן־ליניע באַרצעלאָנאַ—וואַלענסיאַ, איז דער באַהן־פערקעהר אויף דער אָזיגער ליניע איבערגעריסען געוואָרען. צוליב'ן בעשיסען וואַלענסיאַ דורך קריגס־שיפען, איז דער גאַסען־פערקעהר אין דער שטאָט געשטערט.

צוליב'ן צופלוס פון עוואַקואירטע פון מאַדריד פיהלט זיך אין וואַלענסיאַ אַ דוחק אין לעבענס־מיטלען.

לעבענס־מיטלען אויף קאַרטען

מאַדריד, 26 (ספּ. טעל.)

„האַוואַס" אינפאָרמירט: דער ציוויל־גובערנאַטאָר פון מאַדריד האָט בעשלאָסען, אַז פון 1 פעברואַר זאָלען די נייע שפּייז־קאַרטען, אַרויסגעגעבען דורכ'ן אַפּראָוויזאַציע־קאָמיטעט פון דער הויפּט־שטאָט, פאָרשטעלען מיט זיך אַ דאָקומענט, וואָס דינט אויסשליסליך צו קויפען לעבענס־מיטלען.

מאַדרידער טעלעפאָן־צענטראַלע ברענט

פּאַריז, 26 (ספּ. טעל.)

האַוואַס איז מודיע וועגען אַ געוואַלדיגער שׂרפה וואָס האָט אַרומגעכאַפּט די געביידע פון דער טעלעפאָן־צענטראַלע אין מאַדריד. די טעלעפאָן־געביידע שטעהט אין פלאַמען.

רעגירונגס־קריזיס אין יאַפּאַן

טאָקיאָ, 26 (ספּ. טעל.)

ביידע פּאַרלאַמענטאַרישע קאַמערען וועלען אין משך פון אַ געוויסע צייט זיך נישט צונויפקומען, בכדי מעגליך צו מאַכען דעם גען. אוגאַקי צו בילדען די נייע רעגירונג.

טאָקיאָ, 26 (ספּ. טעל.)

נאָך אַ קאָנפערענץ פון העכערע מיליטערישע אָנפיהרער האָט מען ערקלערט, אַז קיינער פון די גענעראַלען וועט נישט איבערנעהמען דעם פּאָרטפעל פון קריגס־מיניסטער אין אוגאַקי'ס רעגירונג.

טאָקיאָ, 26 (ספּ. טעל.)

אויב די מיליטער־קרייזען וועלען נישט ענדערן זייער ביז־איצטיגע שטעלונג, וועט גענעראַל אוגאַקי מוזען אויפגעבען זיין מיסיע צו שאַפען די רעגירונג, ווייל לויט'ן געזעץ פון 1931 קאָן אין יאַפּאַן זיין קריגס־מיניסטער נאָר אַ מיליטער־מאַן.

3 יאָהר פּויליש-דייטשע פריינדשאַפט

איז דער אָפּשאַצונג פון דער דייטשער פּרעסע

בערלין, 26 (ספּ. טעל.)

דער „פעלקישער בעאָבאַכטער" ווידמעט היינט אַ גרעסערן אַרטיקעל דער פּויליש-דייטשער פריינדשאַפט, אונטערשטרייכענדיג דעם נוצען פון דעם אָפּמאַך פאַר ביידע לענדער, ווי אויך די וויכטיגקייט פונ'ם אָפּמאַך פאַר'ן שלום אין אייראָפּאַ.

„מיר האָבן זיך צוגעוואוינט צו בעטראַכטן דאָס שכנישע צוזאַמענלעבן צווישען פּוילען און דייטשלאַנד ווי אַ זעלבסטפערשטענדליכקייט.

„נאַציאָנאַלע צייטונג" שרייבט, אַז מיט 4 יאָהר צוריק האָט מען וועגן אַזעלכע פריינדליכע בעציהונגען נישט געקענט אפילו טראַכטן. די ענטשפּאַנונג איז איינגעטרעטן באַלד נאָך דער דרייסטער פערשטענדיגונג צווישען בערלין און וואַרשאַ. דער מיט איז דערגרייכט געוואָרען מעהר ווי דורך וועלכע עס איז אינטער-נאַציאָנאַלע קאָנפערענצן. דער אָפּמאַך צווישען פּוילען מיט דייטשלאַנד איז געווען דער ערשטער גרויסער שריט פון אַ אַלף היטלער.

דער צווייטער פאַרטנער פון אָפּמאַך איז געווען דער מאַן, וואָס איז געווען בעשעפטיגט מיט דורכפירליכקייט און קראַפט פון דרייסטער דעציזיע — יוזעף פּילסודסקי.

„בערזען-צייטונג" שרייבט אַז דאָס אונטערשרייבן דעם אָפּמאַך האָט גינסטיג געווירקט אויף די געגענזייטיגע בעציהונגען פון ביידע שכנים.

בעוואָפנונג-דעבאַטע אין פראַנצויזישן פּאַרלאַמענט

פּאַריז, 26 (ספּ. טעל.)

דער פּאַרלאַמענט האָט היינט בעטראַכט די אינטערפּעלאַציעס אין דער פראַגע פון נאַציאָנאַלער פערטיידיגונג. אויף די רעגירונגס-בענק האָט מען געזעהן פּרעמיער בלום, מיניסטער דאַלאַדיע.

לואי מאַרין, דער פיהרער פון דער רעפּובּליקאַנישער פעדעראַציע האָט אָנגעוויזן אויף דער נויטווענדיגקייט צו קאָאָרדינירן אַלע קרעפטן, כדי צו פערזיכערן די לאַנד-פערטיידיגונג און קודם כל צו גאַראַנטירן אַן איינהייטליכע אָנפיהרערשאַפט. ער פאָדערט א גענויע קאָנטראָל איבער די זאַפּאַסן פון קריגס-מאַטעריאַלן. די פעלקער, וואָס וואוינען בשכנות נוצען אויס פראַנקרייכ'ס פערשפּעטיגונג כדי אונז איבערצושטייגן. מ'דאַרף צוגרייטן די מאָביליזאַציע פון דער קריגס-אינדוסטריע.

מאַנטיגנו פון דער לינקער דעמאָקראַטיע פרעגט דעם מיניסטער דאַלאַדיע, וואָס עס איז געטון געוואָרן כדי צו ענטפערן אויף דעם מעכטיגן וואוקס פון דער דייטשער אַרמעע.

עס האָבן גערעדט נאָך אַנדערע דעפּוטאַטן.

מינ. דאַלאַדיע האָט, ענטפערנדיג דעם דעפּ. רענאַרד, וועלכער האָט דערמאָהנט בעלגיען, וועלכע האָט געענדערט איהר פּאָליטיק אין דער מיינונג, אַז דער לאָקאַרנאָ-אָפּמאַך איז שוין פערניכטעט, האָט ערקלערט: „אויב בעלגיען וואָלט געוואָרען אַטאַקירט, וואָלט פראַנקרייך זי תיכף אונטערגעשטיצט".

די ווייטערדיגע דיסקוסיע וועט פאָרקומען דאָנערשטאָג.

טשאַן-קיי-שעק וויל שלום-מאַכען צווישען נאַנקין און סיאַן-פו

שאַנכיי. 26 (ספּ. טעל.)

דער פאָרזיצער פון פּאָליטישן ראַט ביי דער נאַנקינער רעגירונג וואַנג-טשינ-וויי, וועלכער איז ערשט צוריקגעקומען פון אַ קוראַציע-רייזע אין אייראָפּע, נאָך אַן אַטענטאַט, וואָס איז אויף איהם אויסגעפיהרט געוואָרען צוליב זיינע כלומרשטע פּראָ-יאַפּאַנישע סימפּאַטיעס, האָט געהאַלטן אַ ראַדיאָ-רעדע, אין וועלכער ער האָט אַטאַקירט די קאָמוניסטען.

שאַנכיי, 26 (ספּ. טעל.)

מאַרשאַל טשאַן-קיי-שעק האָט ערקלערט, אַז ער וועט ווייטער מאַכען בעמיהונגען צו פיהרען צו אַ שלום צווישען נאַנקין און סיאַן-פו, הגם ער ערוואַרט נישט קיין ערפאָלג, ווייל די קאָמוניסטישע אינטערווענץ אין די צפון-מערב־דיגע פּראָווינצען, האָט נאָכמעהר קאָמפּליצירט די לאַגע.

טשאַן-קיי-שעק בעדויערט, וואָס מען האָט אין זיין צייט איהם געשטערט צו פיהרען אַ קאַמף מיט'ן רויטען מיליטער. אויב עס וואָלטען דאַן נישט אויסגעבראָכען די אונרוהען אין סיאַן-פו, וואָלט ער גענוג געהאַט צוויי וואָכען צייט, כדי אונשעדליך צו מאַכען די רויטע אַרמעע.

נאַנקין, 26 (ספּ. טעל.)

דער גענעראַל-אינספּעקטאָר פון צאָל-ענינים סער פרעדעריק מאַזע שטעלט פעסט, אַז עס קומט פאָר אַ גרויסער שמוגעל פון יאַפּאַנישע סחורות קיין צפון-כינא.

די שטרייטען אין אַראַבישן לאַגער אין א"י

„קעניגליכע קאָמיסיע — אַ יודיש-ענגלישע אינטריגע"

ירושלים (ט"א). אין אַ לייט-אַרטיקעל א"ק „אומזיסט די האָרעוואַניע" קומט „אַל איסלאַמיא" צום אויספיהר, אַז די קעניגליכע קאָמיסיע איז נישט מעהר ווי אַ שפּיל, וואָס איז אַראַנזשירט געוואָרען, כדי אָפּצולענקען די אַראַבישע עפנטליכע מיינונג אין אַן אַנדער ריכטונג. „צי דו וועסט יאָ עדות זאָגען צי נישט — עס איז אַלץ איינס". דאָס אַראָפּשיקען די קאָמיסיע איז געווען נישט מעהר ווי „אַ יודיש ענגלישע אינטריגע און נאָר די אַראַבער האָבן דאָס נישט פערשטאַנען דעריבער איז אומזיסט געווען די אַרבייט."

די אַראַבישע צייטונגען בעהאַנדלען נאָך אַלץ די אַראַבישע עדות-ערקלערונגען פאַר דער קעניגליכער קאָמיסיע. „פּעלעסטין" (נאַשאַשיבי'ס אָרגאַן) בייזערט זיך שטאַרק אויפ'ן מופטי, וואָס ער האָט פערכאַפּט דעם מאָנאָפּאָל פון עדות-זאָגען פאַר דער קעניגליכער קאָמיסיע און האָט נישט דערלאָזט נאַשאַשיבי'ן צו ערשיינען פאַר דער קאָמיסיע. איצט האָט די צייטונג אָנגעהויבען אַנאַליזירען די אַראַבישע עדות און זיי איינציגווייז פּסל'ען.

דזשעמאַל הוסייני — שרייבט די צייטונג — האָט זיך בעמיהט צו בעווייזען דער קאָמיסיע, אַז דער א"י-מאַנדאַט איז געגעבען געוואָרען נאָר צוליב די יודען. די [illegible] דאָך, אַז די יודען האָבן ספּעציעל אַראָפּגעבראַכט ה' לעאָנאַרד שטיין פון לאָנדאָן, וועלכער איז אַ גרויסער מומחה אין יורידישע פראַגען, כדי ער זאָל בעווייזען פאַר דער קאָמיסיע, אַז דער מאַנדאַט איז געגעבען געוואָרען צוליב די יודען און נישט צוליב די אַראַבער. דאָס האָט אפילו בעוואויגען דעם פאָרזיצער לאָרד פּיל זיך צו שטעלען אויפ'ן צד פון די אַראַבער, און זיך אָנשטרענגען צו בעווייזען, אַז די אַראַבישע רעכט לויט'ן מאַנדאַט זענען נישט קלענער פון די יודישע.

די צייטונג איז נישט חושד דזשעמאַל'ן, אַז ער האָט גערעדט געגען די אַראַבישע אינטערעסן, נאָר ער האָט פערגעסן, אַז ער שטעהט פאַר אַ קאָמיסיע פון בעשטימטער קאָמפּעטענץ: קאָמענטירען ווי געהעריג דעם מאַנדאַט אָבער נישט איהם מבטל מאַכען. דורכדעם, וואָס דזשעמאַל האָט זיך 2 שעה געאַמפּערט מיט דער קאָמיסיע וועגן גייסט פון מאַנדאַט און קאָמענטירט זיינע פּאַראַגראַפען, בכדי אַרויסצוברענגען, אַז די אַראַבער האָבן לויט'ן מאַנדאַט קיין שום רעכט נישט, האָט ער געהאָלפען דער קאָמיסיע, זי זאָל אויסטייטשען דעם מאַנדאַט אין גייסט פון זיינע רייד.

וויכטיגער הנחה-צירקולאַר פאַר בעזיצער פון נייע הייזער

האָט אַרויסגעגעבן דאָס פינאַנץ-מיניסטעריום

וואַרשאַ, 26 (טעלעפאָניש)

דאָס פינאַנץ-מיניסטעריום האָט בעפוילמעכטיגט די דירעקטאָרען פון די פינאַנץ-אַמטען צו שענקען די שטראָפן פאַר דער פערשפּעטיגונג פון 60-טאָגיגען טערמין אַריינצוטראָגן ביטעס וועגן הנחות אויפ'ן שטייער פון נייע הייזער. דאָס מיניסטעריום האָט אויך בעאויפטראַגט צו אַנולירען די דעציזיעס פון די פינאַנץ-אַמטען, וועלכע האָבן אָנערקענט נאָכלעסיגע שטייער-צאָהלער אויסצומאָסטען די שטייערן אָהן הנחות.

פערשפּעטיגטע ביטעס דאַרפן די פינאַנץ-אַמטען איבערשיקן דער פינאַנץ-קאַמער. ביי גינסטיג-ערלעדיגטע ביטעס דאַרפן אָפּגעהאַלטן ווערען די עקזעקוציעס אויפ'ן שוין אויסגעמאָסטענעם שטייער פון די הייזער.

די פרעסט אין פּוילען

איז וואַרשאַ — 20 גראַד, אויף די קרעסען — 30

וואַרשאַ 26 (טעלעפאָניש)

היינט אין דערפריה האָט דער טערמאָמעטער אין וואַרשאַ געוויזן 17 גראַד פראָסט, ביי דער ווייסעל 19 גראַד. ביינאַכט איז דער פראָסט דערגאַנגען ביז 21 גראַד.

נעכטען האָט די „גיכע הילף" ווידער ערטיילט הילף פאַר פיל מענשען מיט אָפּגעפרוירענע פינגער, אויערן, נאָז א. ד. גל.

אין דער נאָהנטסטער צייט זעהען זיך נישט פאָראויס קיין טעמפּעראַטור-ענדערונגען און דעריבער גלויבט מען, אַז דער פראָסט וועט נאָך לאַנג אָנהאַלטען.

די צאָהל קראַנקע אויף גריפּע שטייגט דערווייל נאָך. אין פיל געריכטען האָבען געמוזט אָפּגעלעגט ווערען די פּראָצעסן, ווייל די ריכטער זענען קראַנק געוואָרען אויף גריפּע. אַמשטאַרקסטען לאָזען זיך בעמערקען די רעזולטאַטן פון דער גריפּע-עפּידעמיע אין די ביוראָ'ען און שולען.

הינטער וואַרשאַ דערגרייכט דער פראָסט ביז 24 גראַד, אויף די קרעסען ביז 30 גראַד.

צוליב דעם, וואָס עס איז נישטאָ קיין שניי, ווערען געפרוירען די זריעות.

פרוי פּריסטאָר דראָהט

(ענדע פון דער 1־טער זייט)

מ'דאַרף — זאָגט זי — אויסלערנען די יודען — צו האָבען אַכטונג און לאָיאַליטעט פאַרן פּוילישען פאָלק.

אויב די יודען וועלען ווייטער סאַבאָטירען דאָס שחיטה-געזעץ — האָט די פּריסטאָראָוואַ געסטראַשעט — וועט זי אין סיים אַריינטראָגען אַ פּראָיעקט אינגאַנצען צו בעגרענעצען די יודישע שחיטה.

אַגראַר-מינ. פּאָניאַטאָווסקי נעמט דאַן דאָס וואָרט און ענטפערט דעם גראַף הוטען-טשאַפּסקי און זאָגט, אַז זיינע פּלענער צו פיהרען די פּויערן אין שטאָט אַריין זענען נישט רעאַל און נישט צוועקמעסיג. דער מיניסטער בעווייזט די לעכערליכקייט פון דעם דעפּוטאַט'ס אויספיהרונגען און גיט אַן אָפּשניט דער פרוי פּריסטאָר.

די קאָנטינגענטען פון כשר פלייש — שטעלט פעסט מינ. פּאָניאַטאָווסקי — זענען נישט צו גרויס. אויב מען זאָל אינגאַנצען פערווערען די יודישע שחיטה, וועט דערפון ליידען די פּוילישע לאַנדווירטשאַפט.

זיצונג פון דער סענאַט-קאָמיסיע

וואַרשאַ, 26 (טעלעפאָניש)

היינט איז אויך פאָרגעקומען אַ זיצונג פון דער סענאַט-קאָמיסיע אויף וועלכער דער סענאַטאָר ראַבאַשעווסקי האָט געפאָדערט מ'זאָל רעווידירען דעם אָפּמאַך מיט דער טעלעפאָן-געזעלשאַפט „פּאַסטאַ".

רעדענדיג וועגן דעם פּוילישען ראַדיאָ איז אָנגעוויזן געוואָרען, אַז פּוילען ווערט אינטענסיוו ראַדיאָפיצירט. עס ווערען אויפגעבויט 4 נייע ראַדיאָ-סטאַנציעס, דערונטער 2 אין לוצק און אין באַראַנאָוויטש.

מיט אַן ענטפער-רעדע איז אַרויסגעטרעטן דער פּאָסט-מיניסטער קאַלינסקי, וועלכער האָט געגעבען אַ ריי אויפקלערונגען.

פרייטאָג וועט פאָרקומען אַ זיצונג פון דער סענאַט-קאָמיסיע צו בעטראַכטען דעם בודזשעט פון אַגראַר-מיניסטעריום.

היינט אַ סיים-זיצונג

וואַרשאַ, 26 (טעלעפאָניש)

היינט קומט פאָר אַ זיצונג פון סיים. אויף דער טאָגעס-אָרדנונג געפינען זיך אַ גאַנצער ריי וויכטיגע געזעץ-פּראָיעקטן פון דער רעגירונג.

ענין-דאַנציג פאַרן ראַט פון דער פעלקער-ליגע

זשענעווע, 26 (ספּ. טעל.)

אין רעזולטאַט פון די היינטיגע געשפּרעכן וועגן ענין-דאַנציג, איז בעשטימט געוואָרען דער טעקסט פון ראַפּאָרט ווי אויך דער אינהאַלט פון די רעדעס, וואָס וועלן וועגן דער פראַגע געהאַלטן ווערן אויפ'ן ראַט פון דער פעלקער-ליגע. די פראַגע דאַנציג וועט מאָרגען נאָכמיטאָג בעטראַכט ווערן אויף דער זיצונג פון ראַט.

אַמעריקאַ פערלענגערט די פּאַריטעט פון דאָלאַר

וואַשינגטאָן, 26 (ספּ. טעל.)

פּרעז. רוזוועלט האָט נעכטען אונטערגעשריבן אַ געזעץ, לויט וועלכן עס ווערן פערלענגערט די פולמאַכטן מכח דעם דאָלאַר-פּאַריטעט ביז'ן 30 יוני 1939.

אין די בערזע-קרייזן האָט מען די פאַראָרדנונג אָנגענומען מיט אַ רוהיג געמיט.

פּויזנער שטאָט-ראַט אויפגעלעזט

פּויזען, 26. (טעלעפאָניש)

אין אויפטראַג פון אינערן-מיניסטעריום איז היינט פונאַנדערגעלאָזט געוואָרען דער פּויזנער שטאָט-ראַט. אין די מאָטיווען פון אויפלעזן דעם שטאָט-ראַט ווערן אָנגעגעבן, דער פאַקט וואָס עס איז ביז איצט נישט מעגליך געווען אויסצוּוועהלען אַ שטאָט-פּרעזידענט.

די סאַנאַטאָרישע פראַקציע פון שטאָט-ראַט אין אַ צאָהל פון 25 פערזאָן האָט נישט געקענט קומען צו קיין הסכם מיט דער ענדעקישער פראַקציע בנוגע דער וואַהל פון פּרעזידענט, צוליב וועלכן די 25 סאַנאַטאָרען און זייערע קאַנדידאַטן האָבן געלעגט זייערע מאַנדאַטן. אַזוי אַרום איז דער פּויזנער שטאָט-ראַט דעקאָמפּלעטירט געוואָרען.

Tysiącom dzieci
w Polsce grozi głód
Pomyślcie o tem
i złóżcie ofiarę
na Pomoc Zimową
dla bezrobotnych.

געוו. ענגלישער קעניג קומט קיין פּוילען אויף יאַגד

ווין, 26 (ספּ. טעל.)

הערצאָג ווינדזאָר איז דורכ'ן גראַף פּאָטאָצקי פון לאַנצוט פערבעטן געוואָרען קיין פּוילען אויף יאַגד. דער געוו. ענגלישער קעניג זאָל קומען קיין פּוילען אין דער קומענדיגער וואָך. נאָך דעם יאַגד זאָל הערצאָג ווינדזאָר צוריקפאָהרען קיין עסטרייך, וואו ער וואוינט איצט אינ'ם שלאָס פון באַראָן ראָטשילד.

די בעסטע און געזונדסטע
זענען די
4 וואַטקאָווע גילזען
„OSMAN"

Dr. med.
HALTRECHT
ספּעציעל-אַרצט פאַר הויט-, געשלעכטס קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע
האָט זיך איבערגעצויגען פון פּעטריקאַווער 10 אויף
161 פּעטריקאַווער 161
טעל. 245-21.
נעהמט אָן פון 8 ביז 2 בייטאָג און פון 7 ביז 9 אָוו.
זונטאָג און חגאות פון 9 ביז 1 בייטאָג.
פאַר אונבעמיטעלטע לעמשניצע-פּרייזען

די הויפּט-בעשולדיגטע אין נייעם מאָסקווער פּראָצעס

קאַרל ראַדעק־סאָבעלסאָן איז געבוירען אין יאָהר 1885 אין א טאַרנאָווער יודישער משפחה (זיין מוטער און שוועסטער וואוינען ביז איצט אין טאַרנאָוו) פון די פריהסטע יאָהרען אָן האָט זיך סאָבעלסאָן (ראַדעק איז זיין פּאַרטיי־נאָמען), בעטייליגט אין דער רעוואָלוציאָנערער בעוועגונג. אין 1903 האָט ער פערלאָזט גאַליציע און איז אוועק אין דער שווייץ. דערנאָך ווידער צוריקגעקומען קיין פּוילען, זיך בעטייליגט אין דער פּוילישער רעוואָלוציאָנערער בעוועגונג, ארעסטירט געוואָרען אין וואַרשע, ארויסגעשיקט געוואָרען, צוזאַמען מיט ראָזע לוקסעמבורג געשטאַנען דעם לינקען פליגעל פון דער דייטשער סאָציאַל - דעמאָקראַטישער פּאַרטיי, אין אָנהויב מלחמה געקומען אין דער שווייץ, זיך בעקענט מיט לענינען און געוואָרען א באָלשעוויק.

אין 1917 קומט ראַדעק קיין פּעטערבורג. ער רוקט זיך באַלד ארויס אויבען אָן, אזוי אז ער נעהמט אַנטייל אין די בריסקער אונטערהאַנדלונגען און ווערט בעשטימט אַלס שעף פון דער מערב־אייראָפּעאישער אָפּטיילונג אין סאָוויעטישען אויסלאַנד - קאָמיסאַריאַט. אין 1919 ווערט ראַדעק בעשטימט אַלס סעקרעטאַר פון „קאָמאינטערן".

אין 1924 שטייט ער צו צו דער טראָצקיסטישער אָפּאָזיציע און אין צוויי יאָהר אַרום ווערט ער דערפאַר אויסגעשלאָסען פון דער פּאַרטיי. אין ניבען ווערט ער א „בעל־תשובה" און געווינט צוריק זיין פריהערדיגע הויכע פּאָזיציע. ער רוקט זיך ארויס אויפ'ן ערשטען פּלאַן אַלס פּובליציסט און זיינע אַרטיקלען, בעזונדערס וועגען פראַגען פון אויסלענדישער פּאָליטיק, ווערען בעטראַכט אַלס אויסדרוק פון דער אָפיציעלער סאָוויעטישער מלוכה־שטעלונג און ווערען אַלס אַזעלכע אָפט ציטירט אין דער אויסלענדישער פּרעסע.

בעת דעם פּראָצעס געגען די 16 האָבען איניגע פון די בעשולדיגטע אָנגעוויזען אויף ראַדעקן, ווי א מיטשולדיגען — און דאָס האָט דעצידירט וועגען זיין גורל. עס האָבען נישט געהאָלפען זיינע זידלערייען און אָנפאַלען אויף די „פאַשיסטישע הינט", און אויף דעם „איבער־באַנדיט" טראָצקי, וואָס האָבען זיך צו יענער צייט בעוויזען אין דער מאָסקווער „פּראַוודאַ".

אין ניבען פערשווינדען פון דער „איזוועסטיאַ" ראַדעקס אַרטיקלען. אין אָקטאָבער 1936 ווערט ער ארעסטירט.

ראַדעקן האָט מען אין מאָסקווע געהאַלטען פאַר דעם אויטאָר פון א שיעור שאַרפזיניגע אנעקדאָטען און ווערטלעך.

א צווייטער הויפּט - בעשולדיגטער איז גריגאָרי סאָקאָלניקאָוו־בריליאַנט.

גריגאָרי יאַקאָוולעוויטש סאָקאָלניקאָוו (בריליאַנט), איז געבוירען געוואָרען אין 1880. זיין פאָטער, יעקב בריליאַנט, איז געווען א דאָקטאָר. אין 1905 טרעט ער אריין אין דער רוסישער סאָציאַל - דעמאָקראַטישער פּאַרטיי אין 1907 ווערט ער ארעסטירט און זיצט אָפּ אין תפיסה. ער אַנטלויפט קיין אויסלאַנד, טרעט אריין אין דער אַקאַדעמיע פאַר פּאָליטישע וויסענשאַפטען אין פּאַריז, וועלכע ער ענדיגט, און פאָהרט אריבער אין דער שווייץ, וואו ער שטייט נאָהענט צו די באָלשעוויקעס. אין 1917 קומט ער קיין רוסלאַנד און אַרבייט אין דער באָלשעוויסטישער פּאַרטיי־פּרעסע. נאָך דער אָקטאָבער - איבערקערעניש פיהרט ער אָן מיט דער נאַציאָנאַליזירונג פון די בענק. ער בעטייליגט זיך אויך אין די בריסקער שלום - אונטערהאַנדלונגען. דער בריסקער שלום־אָפּמאַך פון 3. מערץ 1918 איז אונטערגעשריבען געוואָרען אויך דורך סאָקאָלניקאָוו אַלס פאָרשטעהער פון די באָלשעוויקעס. אין 1921 ווערט ער פאָלקס־קאָמיסאַר פאַר פינאַנצען און דעם פּאָסטען פאַרנעמט ער ביז 1926. ער איז אויך מיטגליד פון קאָמוניסטישען צ. ק. און דעלעגאַט פון דער פּאַרטיי אין עקזעקוטיוו - קאָמיטעט פון קאָמאינטערן.

אין נאָוועמבער 1929 ווערט סאָקאָלניקאָוו בעשטימט אַלס „פּאָלפּרעד", אַלס סאָוויעטישער אַמבאַסאַדאָר אין לאָנדאָן און די ענגלענדער שרייבען, אז ער אימפּאָנירט מיט זיינע אייראָפּעאישע מאַניערן און אויסערליכען גלאַנץ.

דריי יאָהר בלייבט ער אויף זיין פּאָסטען אין לאָנדאָן. דערנאָך ווערט ער צוריקגערופען, איז א וויילע צייט וויצע־קאָמיסאַר פאַר אויסלענדישע ענינים און פאַלט אריין אין שטאַרקער אומגנאָד. מען בעשולדיגט איהם, אז זייענדיג אין לאָנדאָן האָט ער אינספּירירט די אויסלענדישע פּרעסע צו קריטיקירען די סאָוויעטישע פּאָליטיק. דערנאָך האָט מען זיך אויך דערמאָהנט, אז ער האָט א שייכות צו דער „לינקער אָפּאָזיציע". בעת דעם פּראָצעס געגען די 16, האָט מען סאָקאָלניקאָוון גענומען אָפט דערמאָהנען און זינט סעפּטעמבער 1936 זיצט דער געוועזענער „פּאָלפּרעד" אין מאָסקווער תפיסה.

א שוועסטער פון סאָקאָלניקאָוו, דאָראַ בריליאַנט, איז געווען איינע פון די העלדינס פון דעם טעראָריסטישען קאַמף געגען צאַריזם.

לעאָניד סערעבריאַקאָוו איז געבוירען אין 1890. ער איז צו ערשט א מעטאַל - אַרבייטער, אין 1905 טרעט ער אריין אין דער באָלשעוויסטישער פּאַרטיי. 14 מאָל איז ער געווען ארעסטירט, 5 מאָל ארויסגעשיקט. אין 1917 געהערט ער צום פּרעזידיום פון מאָסקווער „סאָוועט". דערנאָך ווערט ער א מיטגליד אין „ווציק" (צענטראַלער עקזעקוטיוו - קאָמיטעט). אין 1920 איז ער סעקרעטאַר פון צענטראַל־קאָמיטעט פון דער פּאַרטיי און אין 1922 ווערט ער קאָמיסאַר פון קאָמוניקאַציע. אין 1926 איז ער אריבער צום אָפּאָזיציע־בלאָק און אין א יאָהר אַרום ווערט ער אַלס טראָצקיסט אויסגעשלאָסען פון דער פּאַרטיי. עס איז אריבער צוויי יאָהר — און סערעבריאַקאָוו טוט „תשובה" און בעקומט א גאַר הויכען פּאָסטען און זאָגט ווידער א דעה אין פּאָליטישע און אַדמיניסטראַטיווע פראַגען.

געאָרגי לעאָנידאָוויטש פּיאַטאַקאָוו איז געבוירען אין 1890 אין דער משפחה פון א רייכען קיעווער אינדוסטריעלער. פון 1910 ביז 1914 איז ער א מענשעוויק. אין די מלחמה־יאָהרען ווערט ער א באָלשעוויק און שפּילט א גרויסע ראָלע אין דער אוקראַינישער קאָמוניסטישער פּאַרטיי און ווערט פאָרזיצער פון דער ערשטער אוקראַינישער רעגירונג. ער פיהרט אָן דעם קאַמף געגען פּעטליורען, אַרבייט אויפ'ן געביט פון קריגס־וועזען; אין שפּעטער — אויפ'ן עקאָנאָמישען געביט. ער שטייט צו צו די טראָצקיסטען און אין 1926 טרעט ער אריין אין אזוי גערופענעם אָפּאָזיציאָנעלען בלאָק. דערפאַר ווערט ער אויסגעשלאָסען פון דער פּאַרטיי, אָבער אויך ער טוט „תשובה" און בעקומט ווידער זיין פריהערדיגען אָנזעהן. ער ווערט אין א צייט אַרום בעשולדיגט אין סאַבאָטאַזש און אין אונטערהאַלטען פאַרבינדונג מיט די אויסלענדישע טראָצקיסטען.

יאַקאָוו נאַאומאָוויטש דראָבנים ווערט דערמאָהנט אין דער גרויסער סאָוויעטישער ענציקלאָפּעדיע ווי א פּאַרטיי - סאָוויעטישער טוער, געבוירען 1890 און צו 16 יאָהר אריין אין דער ס. ד.־פּאַרטיי אין גלוכאָוו, 1908 נאָך 10 חדשים תפיסה פער'משפט אויף 9 יאָהר זיצען. 1915 פאַר אַגיטאַציע געגען מלחמה ארויסגעשיקט קיין פּאָלטאַווע, געאַרבייט אין דער אונטערערדישער אָרגאַניזאַציע פון די באָלשעוויקעס, 1918 זיך בעטייליגט אין גרינדען די אוקראַינישע קאָמפּאַרטיי און געווען מיטגליד פון איהר צ. ק., בשעת דער פּעטליוראַדע אָרגאַניזירט דעם פּאַרטיזאַנישען קאַמף, 1923 בעשטימט פאַרן פאָרזיצער פון קליינעם פאָלקאָמראַט („מאַלאָנאַרקאָם"), פאַר אַנטייל אין דער טראָצקיסטישער אָפּאָזיציע אויסגעשלאָסען פון דער פּאַרטיי, אָבער אין 1929 צוריקגעשטעלט אין זיינע רעכט און זינט 1931 געאַרבייט אין פאָלקס - קאָמיסאַריאַט פאַר קאָמוניקאַציע. אַנדערע צווישען די בעשולדיגטע יודען זענען באָגוסלאַווסקי ליפשיץ און אַנד.

א מענשליכע שטים אין דער מענשען־פּרעסערישער „סלאָוואָ" אין ווילנא

„וואָס מ'ווייסט אין די פאָלקס-שולען און מ'פערגעסט אין די אוניווערזיטעטען?..."

אין דער רובריק „שטימען פון לעזער" שרייבט דער לעזער מאַריאַן בערנאַוויטש אין דעם העצערישען און יודען־פרעסערישען אָרגאַן „סלאָוואָ" רעפלעקסען נאָכן שליסען דעם ווילנער אוניווערזיטעט.

עס איז זעהר אינטערעסאַנט און בעלעהרענד צו ציטירען די שטים פון א יושרדיגען(?) פּאָליאַק, אויף וועלכען עס האָט נישט געווירקט די „תורה" פון דער צייטונג, וועלכע ער לייענט.

נאָך שליסען דעם ווילנער אוניווערזיטעט — שרייבט מאַריאַן בערנאַוויטש — האָבען זיך כמעט אַלע בעצויגען פּאָזיטיוו צו די סטודענטען, וואָס האָבען מאַניפעסטירט געגען די יודען פאַר זייער עקשנות.

זאָל אויך ערלויבט זיין מיר, וואָס געהערט שוין צום עלטערען דור צו זאָגען עטליכע אָביעקטיווע בעמערקונגען וועגען דער זאַך. א דראַסטישע שטים וועט פון דערווייטען נישט שאַדען ברענגען אויפ'ן ווילנער באָדען. פאַר דער צייט פון מיין יוגענד האָט דער זאַאַלאַנישער (פּאַטראָמירענדיזער) אַנטיסעמיטיזם פערשפּרייט זיך אין רוסלאַנד בעזונדערס צווישען דעם אָבפאַל פון דער געזעלשאַפט (אזוי גערופענע בוליגאַנעס) וועלכע איז דאָ'ני סיסטעמאַטיש און צילבעוואוסטזיניג געוועקט געוואָקסען דורך די שוואַרץ מאָה'ניקעס, וועלכע וואָלטען גערן אויסגעשאָבטען אַלע פרעמדע פעלקער. נישט אויסשליסענדיג נאַטירליך אונזערע ברידער אים אַפּצווייגונגען רוסלאַנד פון זיי. אויפ'ן מערב און קאָנגרעס פּוילען האָט אויך געהערשט די אַנטיסעמיטישע שטרעבונג, ער האָט דאָרט געהאַט אָן עקאָנאָמישען יסוד און נישט קיין קרימינעלע. מען האָט בעקעמפט די יודען אויפ'ן יסוד פון דער קאָנקורענץ צווישען די פּוילישע און די יודישע סוחרים. אויך דער קאַמף איז בעגלייט געוואָרען דורך סימנים פון ראַסען שנאה. און היות ווי בעת מען האָט האָלץ פ'יהען שפּעטער האָט אָפּטמאָל אויך פּאָליטען א פערדינגטפּולער יוד. די ביידע שטראָמען פון מזרח און פון מערב זענען צו אונז נישט דערגאַנגען. ווען ס'האָט געוואָלט האָט געעפענט א קריסטליכען געשעפט, נאָר אָן העצע אויף די יודען, אָן ברעכען שויבען און אָן וועלכע ס'אין מאָדען. די שיינע געוואַלטהייטיע זענען געקומען צו אונז נאָך דער מלחמה דאָס איז דער ווילדער שטראָם פון מזרח. אויב דאָס איז נאַציאָנאַלע סאָלידאַריטעט — מעג די סאָלידאַריטעט זיין געשווענדעט צו בעסערע זאַכען, אויב דאָס איז א צייכען פון אָנגעהעריגקייט צו דער קריסטליכער געמיינשאַפט, אין דאָס א גאַנץ בעזונדערע קריסטליכקייט, אין וועלכער די ליבע צו נאָהענטען בעווייזט זיך אויף אַזאַ אופן. איך מיין נישט אונזערע נאַרישאַלע ווירטשאַפטליכע אָנשטרענגונגען. כ'וויל אז מיר זאָלען זיך אויסגלייכען מיט די יודען אין זייערע האַנדעלס פעהיגקייטען (צוו. אגד.. אין זייער נייטער טריקען און שפּאָרזאַמקייט) און איך וואָלט געוואָלט, אז אונזער מסחר זאָל זיך גוט ענטוויקלען. יעדער פּאָליאַק וויל עס, אָבער ס'איז דאָך נאָך א גרויסער מהלך פון גרינדען א פּוילישען געשעפט ביז שלאָגען א יודען.

די טענה, אז יודען האָבען פערכאַפּט אונזער מסחר איז נישט קיין גערעכטע, זיי האָבען דאָך נישט בעפאַלען פּוילען, נאָר מיר אַליין האָבען זיי אַהער געפיהרט, ווייל זיי זענען אונז געווען נויטיג, אום אויפצושטעלען דעם ווירטשאַפטליכען לעבען. מיר האָבען אַליין געהאַמעוועט דעם היימישען האַנדעל און נישט צוגעלאָזען צו איהם די שלאַכטע, וועגען דעם ווייסט יעדער גימנאַזיסט אין אַזעלכע בעדינגונגען זענען די יודען געווען אַן אָרגאַנישער עלעמענט פון אונזער געזעלשאַפט, וועלכע האָט נישט געקענט עקזיסטירען אָן מסחר. אויב איצטער איז די סיטואַציע אַנ'אַנדערע און מיר ווילען אַליין פערנעמען זיך מיטן מסחר, טאָ דאַרף מען נאָך דערפון נישט אַרויס, אז מיר דאַרפען בעהאַנדלען די יודען אַלס הוישעריק. (די דעמאָראַליזירענדיגע השפעה פון די יודען אויף אונזער האַנדעל איז א באַבע מעשה). אויסער דעם דאַרף מען זיך רעכענען מיט די מעגליכקייטען, אין איין דור קען מען נישט אָפּטון דאָס וואָס איז געטון געוואָרען דורך לאַנגע דורות. און די יודען קאָנען זיך דאָך נישט ארויסטראָגען פון פּוילען, שוין צוליב דעם אַליין וואָס זיי האָבען נישט וואוהין. ביי אַזאַ לאַגע וועט אונז נאָכנישט העלפען דאָס אויפהעצען די ראַסען שנאה, וואָס איז אַנב זעהר לייכט און דאָס וועט נאָר דערנידריגען אונזער ציוויליזאַציע, ווי דאָס פערמיאוס'ט א חיה'שע גרימאַסע דעם מענשליכען פּנים. כ'בין נישט קיין פּילאָסעמיט ווייל איך בין נישט בלינד אויף יודישע חסרונות, אויך מיר זענען נישט קיין הייליגע און די חסרונות פון די יודען בעפולמעכטיגען נאָך נישט קיינעם צו ברוטאַליטעט. מען דאַרף שאַנעווען אין יעדען איינעם דעם מענשליכען כבוד און נישט נאָר זעצען זיך ווען ס'מאַכט זיך לעבען א יודען, נאָר אויך שמועסען מיט איהם מענשליך. אזוי האָט מען מיר אַמאָל געלערנט, און אזוי ווייס מען היינט אין די פאָלקס שולען, נאָר מ'פערגעסט אין דעם אין די אוניווערזיטעטען.

די שולדיגע אין דעם שליסען דעם ווילנער אוניווערזיטעט זענען די, וואָס האָבען מיט זייערע „וויבריקעס" דערצו דערפיהרט. אין דעם, וואָס די יודען האָבען נישט געוואָלט אָפּטרעטען אויף א האָר איז נישטאָ קיין שום שלעכטס דאָס איז נאָר א מוסטער האָפּטע תלמודישע קאָנסעקווענץ. עס איז נאָר א שאָד וואָס אַליין פון דער אויפגעבער איניציאַטיוו האָבען זיי זיך נישט געוועצט בעזונדער און זיי ווילען בעסער זיצען אין נאָהענטער שכנות מיט זייערע שונאים.

פערשידען זענען די מענשליכע פּסיכאָלאָגיעס..... ס'פערהדימט מעהר נישט. וואָס דער בילדונגס־מיניסטער האָט געשלאָסען דעם ווילנער אוניווערזיטעט מסתמא איז נישט געווען קיין אַנדער אויסוועג.

כ'האָב געהערט, אז וואַצלאַווסקיס טויט פון פאַר עטליכע יאָהר ווערט ארויסגערוקט אַלס סיבה צוליב וועלכער ס'איז אומעגליך א פערשטענדיגונג צווישען די פּאָליאַקען און די יודען אויפ'ן ווילנער אוניווערזיטעט. הגם איך בין ווייט פון לייכט בעציהען זיך צו א מענשליכען לעבען, האַלט איך, אז די געוועהר צו קעמפען מיט די יודען, וואָס איז אזוי געשמידט. איז ווייניג וואָס ווערט. וואַצלאַווסקי איז דאָך נישט געווען קיין אומשולדיגער קרבן, ער איז געטראָפען געוואָרען מיט א שטיין ביי א צווייטיגען קאַמף און דערמאָרדעט האָבען איהם נישט די סטודענטען נאָר דער פינסטערער המון. אַנשטאָט שווערען נקמה, שלאָגט זיך בעסער אַלס קריסטען אין הארצען און זאָגט: ווען מיר וואָלטען נישט איינגעאָרדענט קיין אַנטיסעמיטישע העצע, וואָלט דאָך אונזער קאָלעגע געלעבט!

עד כאן די שטים פון לעזער.

צו דעם דאָזיגען בריף גיט נאָך די רעדאַקציע צו אַנ'ערקלערונג, וועלכע איז אויך נישט ווייניגער אינטערעסאַנט פון דעם בריף אָבער פון דער לינקער שוואַרצער זייט...

„מיר וואונדערען — שרייבט דער היטלעריסטישער אָרגאַן — אין אונזערע שטימען פון לעזער מיינונגען וואָס זענען זיך סותר מיט די מיינונגען פון אונזער צייטונג. דער בריף פון הער בערנאַוויטש דריקט אויס אַנשויאונגען פון דער צייט פון אינטעגראַלען ליבעראַליזם און ער איז דורכגענומען מיט אַלע אילוזיעס פון יענער צייט. און אַזעלכע אַנשויאונגען האָבען נישט אויסגעהאַלטען די פּרובען פון די צייטען, וויזט אויף דאָב אַמפּעסטען אין ציטאַט פון בערנאַוויטשעס בריף ווען אַנטיסעמיטיזם איז געקומען צו אונז פון מזרח — זאָגט דער מחבר. אָבער דאָס איז דאָך היינט אַנאַכראָניזם. היינט געפינט זיך דער וועלט צענטער פון אַנטיסעמיטיזם נישט אויפ'ן מזרח, נאָר אויפ'ן מערב פון אונז. די אַנשויאונגען פון ה' בערנאַוויטש איז פערשפּעטיגט אויף 30 יאָהר.

ווי איהר זעהט האָבען זיך די ראָלען סטביטען: געוועהנליך פערדינגען מאָראַל די צייטונגען מיט די לעזער דאָס מאָל איז פערקערט: דער לעזער בערנאַוויטש פּרעדיגט מאָראַל מיט זיין רעדאַקציע, מיט מאַציעוויטשען, דעם ח.רעדאַקטאָר פון „סלאָוואָ".

ווי מענשליך, אייביג מענשליך איז דער בריף פון דעם לעזער און ווי חיה'דיג היינטוועלטיג איז דער ענטפער פון סלאָוואָ.

דייטשע אנטי-סאָוויעטישע פּראָפּאַגאַנדע אויפ'ן חשבון פון פּוילען

אין א קאָרעספּאָנדענץ פון בערלין טרעט דער טשעכישער „קוריער פּראַזשי" שאַרף ארויס געגען דער דייטשער פּראָפּאַגאַנדע אויפ'ן חשבון פון פּוילען. די צייטונג שרייבט: די אַנטי־סאָוויעטישע און אַנטי - קאָמוניסטישע פּראָפּאַגאַנדע, וואָס ווערט געפיהרט דורך בערלין, ווען זי אַטאַקירט דירעקט די הערשער פון קרעמל און קאָמאינטערן — אינטערעסירט אונז נאָר אומדירעקט. מיר אָבסערווירען זי און ציהען זי אריין אין אונזער קאַלקולאַציע אַלס א וויכטיגער פאַקטאָר פון דער דייטשער אויסלענדישער פּאָליטיק. אין גאַנצען אַנדערש דאָגעגען שטעלט זיך פאַר דער ענין ווען די פּראָפּאַגאַנדע פון בערלין בעמיהט זיך צו פיהרען איהר קאַמף מיט מאָסקווע אויף אונזער חשבון.

א טיפּישער ביישפּיל פון דעם זענען די רעוועלאַציעס פון דער בודאַפּעשטער צייטונג „עסטי אויסאַג", וואָס איהר פערבינדונג מיט די דייטשע פאַקטאָרען איז אַלגעמיין בעקאַנט. די דאָזיגע צייטונג האָט פערעפענטליכט סענסאַציאָנעלע אינפאָרמאַציעס, וואָס האָבען דייטליך דעם ציל צו זייען א פּאַניק פאַר דעם „מאַרשירענדעם מאַרש פון טשינגיס־כאַן".

די שלעכט מאַסקירטע פּלענער פון די דאָזיגע רעוועלאַציעס זענען צו בעווייזען, אז פּוילען, אויב זי וועט זיך מיליטעריש נישט פערבינדען מיט דייטשלאַנד און אונגאַרן, וועט זי גענומען ווערען אין א קאָמוניסטיש - סאָוויעטישע צוואַנג און פשוט צרקוועטשט ווערען. דאָס אַלץ איז צו שרעקליך, אז עס זאָל קענען זיין אמת לאָמיר נאָר הערען, וואָס מען האָט אויסגעטראַכט אין בערלין און אָפּגעדרוקט אין בודאַפּעשט.

דער נייער איבערפאַל פון טשינגיס־כאַן אויף פּוילען און אייראָפּאַ וועט אַדורכגעפיהרט ווערען דורך די גרויסע סאָוויעטישע אָפּעראַציעס גרופּען. די ערשטע די צפון'דיגע אונטער דער פיהרונג פון גענעראַל שאַפּאָשניקאָוו וועט אַטאַקירען פינלאַנד. פון דער זייט פון קאַרעליע, ערובערענדיג פינלאַנד וועט דאָס סאָוויעטישע מיליטער בעזעצען גאַנץ שוועדען און נאָרוועגיען, דערנאָך אַדורכפאָהרענדיג דעם ים, וועלען זיי אַטאַקירען דענעמאַרק און וועלען זיך צוזאַמענטרעפען מיט דער דייטשער אַרמעע אויף דער גרענעץ פון שלעזוויג.

די צווייטע מיטעלע אָפּעראַציע גרופּע, וועט אָנגעפיהרט ווערען דורך ראָב גענעראַל אומבאַרעוויטש. איהר אויפגאַבע וועט זיין צו פערנעהמען עסטלאַנד, לעטלאַנד, ליטע און מזרח־פּריסען און ביים אויסגאַנג פון דער ווייסעל וועט זי זיך צוטיילען אויף צוויי קאָלומנען. איינע וועט אַטאַקירען דאָס פּוילישע און דייטשע פּאָמערען. די צווייטע וועט אונטערנעהמען אַנ'אָפענסיווע אין דער ריכטונג פון טאָרן און בידגאָשטש אויף אָסטראָוו - וויעלקאָפּאָלסקי, ראַוויטש, בכדי צו דערגרייכען ברעסלאַו.

די אויפגאַבע פון דער דריטער, דער דרום'דיגער אָפּעראַציע גרופּע, אָנגעפיהרט דורך דעם גענעראַל יאַקיר, איז צו פאָרסירען דעם אַדורכגאַנג דורך רומעניע. אויך די דרום'דיגע גרופּע וועט אָפּערירען אין צוויי קאָלומנעס. די צפון'דיגע וועט, נאָכן בעהערשען בעסאַראַביען ארייף אויף דעם טשעכאָ - סלאָוואַקישען טעריטאָריום. קאַרפּאַטען רוס, וואו זי וועט זיך פעראייניגען מיט דער טשעכאָסלאָוואַקישער אַרמעע און זי וועט אויך אַנגרייפען ברעסלאַו, בכדי זיך צו פעראייניגען מיט דער צפון'דיגער קאָלומנע פון דער מיטעלער אָפּעראַציע גרופּע און אויף אַזאַ אופן, פון אַלע זייטען ארומרינגלען פּוילען, בכדי — ציטירענדיג בוכשטעבליך — „אז זי זאָל זיך מעהר נישט קענען בעפרייען פון דער דאָזיגער טויטליכער ארומרינגלונג". די דרום'דיגע קאָלומנע פון יאַקירס אָפּעראַציע גרופּע וואָלט פערנומען זיבענבירגען, אונגאַרן, יוגאָסלאַוויען, עסטרייך און די שווייץ און פון דאָרט וואָלט זי אַנגעגריפען איטאַליען ! !

דער „קוריער פּראַזשי" בעמערקט צו דער דאָזיגער פאַנטאַזיע:

פּערספּעקטיוון פאַר אונז נישט קיין פרעהליכע! אָבער וואָס זענען עס די בעדינגונגען, בכדי די דאָזיגע פאַנטאַסמאַגאָריע זאָל קענען רעאַליזירט ווערען. שוין נישט רעדענדיג אפילו וועגען די מאַטעריעלע מעגליכקייט פון די סאָוו. עטע. אַדורכצופיהרען די

(ווייטער זעה 12־טע זייט)

פאַלעסטינער „יוסטיץ" ביי דער ארבייט
פאַרוואָס שווייגט די ציוויליזירטע וועלט?
פרעגט דער אָרגאַן פון די לינקע פועלי־ציון

אין לעצטען נומער פון „דרך הפועל" (־ער חדש פון א־בייטער — דער תל־אביב'ער אָרגאַן פון די לינקע פועלי־ציון) גיט ל. חיין אזא כאראקטעריסטיק פון דער פאַלעסטינער יוסטיץ:

„די ווילדע העצע אין לאַנד ווערט שטאַרקער פון טאָג. די רויבעריי און די אָנפאַלען אויף די וועגען ווערען א „נאַטירליכע" ערשיינונג... די פעאָדאַל־פאַשיסטישע מיסטבלעטער וואַרפען אויפהער זייער סם צווישען די מאַסען און דאָס אלץ ווערט געטון אָהן שום שטער. ס'איז געשאַפען געוואָרען א פסיכאָלאָגיע, אז אין לאַנד איז נישט קיין געזעץ און קיין ריכטער (אין העברעאיש קלינגט עס: נישט קיין דין און נישט קיין דיין), א [illegible]־לאַנד האָט געליטען א גרויסע מפלה אין די בערג פון שכם" אין זי האָט נישט קיין כוח זיך אקעגענצושטעלען געגען די רויבערייען און די מאָרדען. דאָס שליסען די בלוט־צייטונגען אויף עטליכע טעג האָט נאָר געקענט הייבען דעם ווערט פון די דאָזיגע צייטונגען אין די אויגען פון המון. דער פריהערדיגער לאָזונג „דילא מענא" (די רעגירונג איז מיט אונז) איז פערביטען געוואָרען מיט א נייעם לאָזונג: „מפיש־דולא" — אין לאַנד איז קיין רעגירונג נישטאָ, און דעריבער — ווער ס'איז שטאַרקער, דער מעג טון וואָס ער וויל.

די סאָלטיסען פון די דערפער, וואָס האָבען זיך בעטייליגט אין אַראַבישען שטרייק און אפילו געשטאַנען אין שפּיץ פון דער „אַקציע", האָבען בעקראָגען זייער פולען געהאַלט פאַר'ן גאַנצען בלוטיגען זומער.

חסן צדקי דזשאַני האָט געקראָגען די מעגליכקייט צו שרייבען א העץ־„בוך" בעת ער איז געזעסען אין קאָנצענטראַציע־לאַגער, און דאָס דאָזיגע בוך איז אַרויס פון דרוק און בעדינט דעם אַראַבישען פאַשיזם, פונקט ווי היטלערס „מיין קאַמף". פרוי מוגנאַם מעלדעט עפענטליך די פאָרשטעהער פון דער ענגלישער פרעסע, אז „40 טויזענד מאַן זענען שוין גרייט אין איראַק צו קומען אַרויסטרייבען די יודען פון ארץ־ישראל".

דער שעף פון חברונער קרייז דערציילט פאַר דער קעניגליכער קאָמיסיע, אז „די הויפּט־סיבה פאַר וואָס די אַראַבער האָבען פיינט די יודען איז דאָס, וואָס די יודען האַלטען פון קאָמוניזם און זענען געגנער פון איסלאַם און פון די אַראַבישע מנהגים", בעת דער קרייז־שעף אליין און זיינע פריינד און אפילו די מענשען פון מופטי זאָגען זיך גאָר נישט אָפּ פון אויסנוצען קאָמוניסטישע „סימפּאַטיע אין הילף".

אין ענגלאַנד בעשטראָפט מען א פאַשיסט מיט 6 חדשים ארעסט פאַר בעליידיגען א יודען, אין אינדיע פערוועהרט מען צו העצען געגען יודען און אין „נאַציאָנאַלען הויז" מעג מען „דערציהען" דעם אַראַבישען עולם מיט אַזא לייענשטאָף, אז „די יודען קומען, כדי צו פערגרעסערען דעם האַנדעל מיט לעבעדיגער סחורה, מיט גנבות, אָפּנאַרעריי און שווינדעל" („אַ־ליוואַ"). אין ארץ־ישראל מעג מען עפענטליך אויסהענגען א פּלאַקאַט וועגען א פּאָליציאַנט, וואָס האָט געהאַט די העזה צו כאַפּען א פערשווערער, וועלכער האָט געשאָסען אין א יודען; דאָס הייסט מקריב זיין איהם (דעם פּאָליציאַנט) צום טויט...

אין „נאַציאָנאַלען הויז" מעג מען לויבען רויבער און כוליגאַנעס, מערדער פון קינדער, פון בארעמהאַרציגע שוועסטער, פון אַלטע לייט און פרויען. אין ארץ־ישראל פערוועהרט מען אַנ'אַפּיש, וואָס רופט צו אינטערנאַציאָנאַלער סאָלידאַריטעט און מ'ערלויבט דרוקען די „פערציג גבורים פון ריד־אַ־שריף"...

ווען מ'כאַפּט א טעראָריסט אויפ'ן אָרט פון פערברעכען, פאָדערט די פּאָליציי, אז מ'זאָל „ברענגען די מענשען עדות זאָגען", הגם די פּאָליציי אליין ווייס גאַנץ גוט, אז זיי האָבען מורא פאַר די טעראָריסטען און וועלען נישט אויסרעדען א וואָרט...

די לעצטע וואָכען האָבען נאָך עפּעס צוגעגעבען: די מערדער פון יודען שמולאָוויטש אין זכרון יעקב זענען בעפרייט געוואָרען, „מערדער, וואָס האָבען זיך אין פּאָליציי מודה געווען אין זייערע ערקלערונגען בעשטעטיגט ביים אויספאָרשונגס־ריכטער אין זענען בעפרייט געוואָרען אין געריכט פאַר האַרבע פערברעכענס אין חיפה". („דבר" פון 21־טן דעצעמבער 1936). דאָס מודה זיין זיך פון די אָנגעקלאָגטע קלעקט נישט אין א מאָרד־פּראָצעס. אמת, אויך די פּאָליציי־הינט האָבען אויסגעשפּירט די מערדער. ס'איז אויך געווען א „קרוין־עדות", פּלוצלונג אָבער איז דער דאָזיגער ע־ות פערשוואונדען און די פּאַלעסטינער פּאָליציי האָט איהם נישט געקענט אויסגעפינען. ס'איז בעפרייט געוואָרען דער אָנגעקלאָגטער וואָס איז אָנערקענט געוואָרען פאַר שולדיג און פערמשפּט געוואָרען אין דער ערשטער אינסטאַנץ אין מאָרד פון לעווינסאָן און מאַרסאָן אין יפו.

ס'איז בעפרייט געוואָרען דער אָנגעקלאָגטער אין מאָרד פון דעם האַנס גריבוואַלד ביי רמלה, ווייל די טעג פאַר'ן משפּט האָבען די עדות, בריטישע זעלנער, פערלאָזט דאָס לאַנד...

די אָנגעקלאָגטע פון בית־דגון, וואָס האָבען אָפען געהאַלטען געוועהר און זיך בענוצט דערמיט, זענען בעפרייט געוואָרען מיט'ן מאָטיוו, אז ס'האָבען אויסגעפעהלט גענוגענדיגע בעווייזען. די אורטיילען האָבען געמאַכט א שטאַרקען רושם אויף די בערך 100 אַראַבער פון בית־דגון, וועלכע זענען אַראָפּגעקומען אויפ'ן פּראָצעס. די אָנגעקלאָגטע האָבען זיך בענוצט מיט'ן אַדוואָקאַט און מיט די פיל אַראַבער, זענען אָנגעפאַלען אויף די פּאָליציאַנטען, וועלכע זענען אַרויסגעטראָטען געגען זיי ווי בעשולדיגונגס־עדות.

די אָנגעקלאָגטע אין שוידערליכען און שרעקליכען מאָרד פון אונגער אין זיבען קינדער זענען אויך בעפרייט געוואָרען צוליב'ן „מאַנגעל פון גענוגענדיגע בעווייזען". אין טאָג פון פּראָצעס איז קראַנק געוואָרען די מוטער פון די דערמאָרדעטע און האָט נישט געקענט קומען אין געריכט. דווקא אין דעם טאָג איז דורכגעפיהרט געוואָרען דאָס געריכט, און אויך די בעפרייטע האָט מען אַפּלאָדירט...

די פרעסע גיט איבער: זינט ס'איז פערעפענטליכט געוואָרען דער אויסנאַם־געזעץ וועגען האַלטען געוועהר זענען אין חיפה און אין דער אומגעגענד ארעסטירט געוואָרען צענדליגער אַראַבער און 3 יודען אויפ'ן סמך פון דעם געזעץ. אין איינעם פון די פּראָצעסען פון א יודישען אָנגעקלאָגטען האָט דער פּאָליציי־קאָמענדאַנט ה' פּ'רח ע־ות געזאָגט, אז ער האָט נישט קיין ידיעות וועגען פאַלען, ווען יודען זאָלען האָבען בעפאַלען אַראַבער מיט געוועהר אין האַנד, אָבער ווען מ'האָט געכאַפּט א יודען מיט א רעוואָלווער, זענען אין פּאָליציי אָנגעקומען ידיעות וועגען די אומרוהען, וואָס גרייטען זיך מצד די אַראַבער געגען די יודען. פונדעסטוועגען איז דער יוד פערמשפּט געוואָרען אויף פינף יאָהר תפיסה לויט'ן אויסנאַם־געזעץ.

פון די אַראַבישע אָנגעקלאָגטע זענען פערמשפּט געוואָרען ביי 10 אָנגעקלאָגטע, אויפ'ן סמך פון געוועהנליכען געזעץ וועגען האַלטען געוועהר, אויף געלד־שטראָף אָדער אויף עטליכע וואָכען ארעסט.

און ווי קענען מיר כאָטש אויף א ווייל פערגעסען וועגען א יודישען בחור, א שלמה, וואָס איז פערמשפּט געוואָרען אויף זעקס יאָהר קאַטאָרגע פאַר'ן זעלבען חטא, פאַר האַלטען געוועהר צו פערטיידיגונגס־צוועקען.

די גאַנצע וועלט איז אויפגערודערט געוואָרען נאָכ'ן פּראָצעס... (דאָ ווערט אָנגערופען א געוויסער שטעטעל, וואָס איז פאַראַיאָהרען בעריהמט געוואָרען אין דער גאַנצער וועלט). פאַרוואָס־זשע שווייגען אַלע נאָך די ארץ־ישראל'דיגע משפּטים?!!"

אביסעלע קיביץ
(הומאָר פון טאָג)

— איך בין דאָס גליקליכסטע מיידעל אויף דער וועלט. איך געה חתונה האָבען מיט'ן מאַן, וואָס איך ליב.

— עט, דאָס איז נישט אַזאַ גליק. אמת'ער גליק קומט צו דער, וועלכע האָט חתונה מיט'ן מאַן, וואָס אַן אַנדערע ליבט.

* * *

— מיין פרוי איז אַנטלאָפען מיט מיין בעסטען פריינד.

— איז ער א שעהנער?

— איך ווייס נישט. קיינמאָל איהם נישט באַגעגנט.

* * *

— אָה, יאַנקעל, — האָט געזאָגט דעם [illegible] ווייב, — איך הער אימיצען זיך אַרומשפּאַרען אין הויז.

יאַנקעל איז אַראָפּגעגאַנגען זעהן ווער עס איז דאָ אין הויז, און נאָך א פּאָר מינוט איז ער צוריקגעקומען און בערוהיגט זיין ווייבעל:

— ס'איז גאָרנישט, — ס'איז א געוועהנליכער גנב...

מען היילט משוגעים מיט דער זעלבער רפואה ווי צוקער־קראַנקע

די רפואה איז „אינסאָלין". — א ווינער דאָקטאָר האָט עס אויסגעפונען און אַמעריקאַנער דאָקטוירים האָבען עס איצט אָנערקענט. — ווי אַזוי די ענטדעקונג איז געמאַכט געוואָרען

(בריוו פון ניו־יאָרק)

א מערקווירדיגע ענטדעקונג איז איצט געמאַכט געוואָרען אין דער מעדיצין, אין יענער מעדיצין וואָס האָט צו טון מיט משוגעת:

מען קען משוגעת היילען מיט דער זעלבער רפואה, מיט וועלכער מען היילט צוקער־קראַנקהייט, מיט אינסולין.

געמאַכט די ענטדעקונג האָט א ווינער דאָקטאָר, ד"ר מאַנפרעד סאַקעל. איצט האָט די ענטדעקונג געקריגען די גוטהייסונג פון דאָקטוירים אין אַמעריקע.

פערשטעהט זיך, די דאָקטוירים זענען פאָרזיכטיג און זיי ערקלערען, אז אבסאָלוט זיכער קען מען נאָך נישט זיין. זיי זאָגען, אז די ענטדעקונג איז נאָך יונג און מען דאַרף נאָך וואַרטען צו זעהן אויב די געהאָלפענע זענען טאַקע געהאָלפען געוואָרען אויף שטענדיג. אָבער איין זאַך זאָגען זיי אַלע מיט'ן פולען מויל: די נייע רפואה גיט גלענצענדע רעזולטאַטען.

די נייעס איז איצט אַרויסגעגעבען געוואָרען פאַר'ן ברייטען עולם נאָך א מיטינג פון בעריהמטע נערווען־דאָקטוירים, וואָס איז אָפּגעהאַלטען געוואָרען אין ניו יאָרק.

ד"ר סאַקעל אליין איז אויך אָנוועזנד געווען אויפ'ן מיטינג. ער איז געקומען ספּעציעל פון ווין צו בעריכטען וועגען די רעזולטאַטען פון דער נייער קוראַציע.

אָבער ער אליין איז נישט געווען דער איינציגער וואָס האָט בעריכטעט. בעריכטען האָבען אויך אָנגעגעבען היגע דאָקטוירים, וואָס האָבען אין פערלויף פון א לענגערער צייט געאַרבייט מיט דער נייער מעטאָדע. צווישען די בעריכט־אָפּגעבער זענען דאָ געווען ד"ר דזשאָזעף וואָרטיס, פון בעלוויו, און ד"ר בערנאַרד גליק, מעדיצינישער דירעקטאָר פון „סטאַני לאָדוש" אין אָסינג, ניו יאָרק, און אַנדערע.

זיין ענטדעקונג האָט דער ווינער דאָקטאָר געמאַכט נאָך אין יאָהר 1928 — מיט אכט יאָהר צוריק. און געקומען אויף זיין ענטדעקונג איז ער גאַנץ צופעליג אויף פאָלגענדען אופן:

ד"ר סאַקעל האָט געהאַט עטליכע פּאַציענטען משוגעים, וואָס האָבען אויך געליטען פון צוקער־קראַנקהייט. צוליב דער צוקער־קראַנקהייט האָט ער זיי געגעבען אינסולין, צו זיין איבערראַשונג האָט ער געפונען, אַז די פּאַציענטען זענען געוואָרען בעסער אויך אין זייער משוגעת. ער האָט גענומען פּאָרשען ווייטער. ער האָט גענומען איינגעבען אינסולין צו משוגעים וואָס האָבען נישט געהאַט קיין צוקער־קראַנקהייט. און דער אינסולין האָט דאָ אויך געהאַט א גוטע ווירקונג אויפ'ן גייסטיגען צושטאַנד. דעמאָלט האָט ד"ר סאַקעל בעגריפען, אַז ער האָט זיך אָנגעשטויסען אויף א וויכטיגער ענטדעקונג.

ד"ר סאַקעל'ס ענטדעקונג האָט אַרויסגערופען גרויס אינטערעס צווישען דאָקטוירים אין אייראָפּא און פאַר די לעצטע דריי און א האַלב יאָהר האָט מען די נייע מעטאָדע אויסגעפּרובירט אין א סך משוגעים־אַנשטאַלטען אין אייראָפּע. און ד"ר סאַקעל האָט אַהערגעבראַכט די בעריכטע פון יענע אַלע אַנשטאַלטען. די בעריכטען פון איבעראַל זענען זעהר צופרידענשטעלענדע.

וואָס פאַר א שייכות עס איז פאַראַן צווישען אינסולין און משוגעת — דאָס קענען די דאָקטוירים נאָך נישט ערקלערען. זיי רעכענען אָבער, אַז די גוטע ווירקונג אויף דער משוגעת קומט פון דער צוטרייסלונג, וואָס דער משוגענער קריגט פון אַן איינשפּריצונג פון אינסולין..

די צוטרייסלונג בעשטעהט אין דעם, וואָס די סומע צוקער, וואָס געפינט זיך אין דעם קערפּער, ווערט פּלוצלינג שטאַרק אַראָפּגעזעצט. עס קומט דעריבער פאָר אין קערפּער א פּלוצימדיגע שטאַרקע איבערמישונג פון שטאָפען.

עס האַנדעלט זיך דאָ וועגען דער משוגעת וואָס ווערט אין דער מעדיצין אָנגערופען „דעמענטיאַ פּרעקאָקס" אָדער צושפּאָלטענע פּערזענליכקייט. דאָס איז איינע פון די פערשפּרייטעסטע און געפעהרליכסטע פאָרמען פון משוגעת.

אויסער די דערמאָנטע דאָקטוירים האָבען גע… האַלטען רעדעס וועגען דער נייער בעהאַנדלונג: ד"ר קאַרל באָומאַן פון בעלוויו, פּראָפעסאָר אַדאָלף מאַיער פון דזשאָהנס האָפּקינס שפּיטאָל, ד"ר דזשאָ… ר. ראָס, פון הערלעם וואַלי שפּיטאָל, ד"ר וו. … קלאַין, פון זעלבען שפּיטאָל, ד"ר טשאַרלס … טשיני, און אַנדערע.

זיי האָבען אַלע אין איין קול ערקלערט, … זייערע ערפאַהרונגען האָבען בעוויזען אז א … משוגעים, פאַר וועלכע עס איז ביז איצט קיין … האָפנונג נישט געווען, קען מען היילען, … אָדער אינגאַנצען, מיט דער נייער מעדיצין. זיי … בען אָבער אויך בעטאָנט, אַז דערווייל איז נאָך … פריה צו זאָגען צי די גוטע ווירקונג איז אויף … שטענדיג אָדער נאָר אויף א שטיקעל צייט. … איז נאָך פשוט קיין צייט נישט געווען דאָס פעס… צושטעלען. מען דאַרף נאָך אָפּוואַרטען און זעהן צי די ווירקונג אויף די געהאָלפענע פּאַציענטען וועט בלייבען א שטענדיגע אָדער זי וועט פערגעהן.

„דאָס קען נאָך די צייט בעווייזען, האָט ד… גליק ערקלערט.

ד"ר סאַקעל האָט ערקלערט, אז ער אליין האָט שוין ביז איצט בעהאַנדעלט דריי הונדערט פּאַציענטען מיט זיין נייער מעטאָדע, און אַרום … הונדערט פּאַציענטען זענען שוין בעהאַנדעלט געוואָרען פון אַנדערע דאָקטוירים. פונדעסטוועגען … אז פאָלשטענדיג זיכער קען מען נאָך … נישט זיין.

איין זאַך אָבער איז זיכער, האָט ד"ר סאַקעל ערקלערט: מיט דער נייער מעטאָדע זענען אויסגעהיילט געוואָרען וועניגסטענס פיר מאָל אַזוי … משוגעים ווי מיט יעדער אַנדערער מעטאָדע. … ווען מען נעמט דאָס אין בעטראַכט, דאַן איז דאָ א … זאַכע צו גלויבען, אז מיר האָבען דאָ א גרויסע ענטדעקונג

נ. פ—ם.

אויסמעקען!
פעליעטאָן :—: פון וו. טאַבאַליאַכאָוו

צו דעם גלעזערנעם בופעט, וואו ס'איז מיטסיג געווען צוגעקלעפּט די שפּייזקאַרטע פון'ם היינטיגען מאָלצייט אין רעסטאָראַן, האָט זיך געצויגען א גאַנץ היבשע רייה פון מענשען, און די, וואָס זענען געשטאַנען אונטען, די לעצטע אין דער רייה, האָבען געשריגען:

— וואַסיאַ! לייען אויפ'ן קול די נעמען פון די מאכלים, וועלען מיר דערווייל דאָ זיך בעראַטען וואָס צו בעשטעלען, וואָרום ביז מיר וועלען זיך דורכשלאָגען צו דער קאַסע, וועט נאָך געדויערען א היבש ביסעל...

— גוט! — האָט וואַסיאַ געענטפערט. און אַריינקוקענדיג אין דער שפּייז־קאַרטע, האָט ער פערגעלייענט אויפ'ן קול:

— „אַ רוסישער באָרשטש".

— מיט פלייש, אָדער אָהן פלייש? — האָבען ביי איהם געפרעגט די מענשען, וואָס האָבען געוואַרט אין דער רייה.

— אָהן פלייש. — האָט זיך אָנגערופען די קאַסירערין. — אָבער דאָס מאַכט שוין נישט אויס, — האָט זי צוגעגעבען, — סיי ווי סיי איז שוין דאָ ביי אונז אין רעסטאָראַן קיין רוסישער באָרשטש נישטאָ.

— ריכטיג! — האָט וואַסיאַ דער ערשטער אין דער רייה, איינגעשטימט מיט דער קאַסירערין. — דער רוסישער באָרשטש איז אויף דער שפּייזקאַרטע שוין אויסגעמעקט.

— לייען־זשע ווייטער, וואַסיאַ! — האָבען זיך געהערט קולות.

— „אַ אוקראַאינישער באָרשטש"...

— גוט! — האָט זיך איינער פון דער רייה פּאַסמאַקעוועט — איך האָב טאַקע ליב א אוקראַאינישען באָרשטש. ספּעציעל אַזאַ וואָס איז געמאַכט מיט פּאָמידאָרען.

— ס'איז שוין אָבער אויסגעמעקט! — האָט וואַסיאַ געמעלדעט. — וועלען מיר זעהן, וואָס עס געהט ווייטער: „געהאַקטע קאָטלעטען"...

— גיט מען גענוג ברויט דערצו? — האָבען זיך דערהערט קולות.

— דאָס בירגער טייערע, ווייס איך נישט. — האָט זיך אָנגערופען די קאַסירערין. — אָבער סיי ווי סיי...

— ס'איז אויסגעמעקט! — האָט וואַסיאַ אָנגעזאָגט די שלעכטע בשורה. — לאָמיר זעהן, וואָס ס'געהט ווייטער. „געדעמפּטע חזיר־פליש"...

— נישט שלעכט, — האָט איינער אויסגעשריגען.

— וויפיל קאָסט דאָס, וואַסיאַ?

— צוויי רובל מיט זיבעצעהן קאָפּיקעס, — האָט וואַסיאַ געענטפערט.

— נו, זאָל זיין אַזוי, אַבי מ'ט א קאַרטאָפליע מאַכט שוין נישט, וואָס ס'איז אַזוי טייער...

— אויסגעמעקט! — האָט וואַסיאַ אויסגעשריגען.

— בירגער, — האָט זיך אָנגערופען די קאַסירערין, — נעמט וואָס ס'נישט איז פון בופעט.

— אַ חכמה, — זענען די וואַרטענדיגע בירגער נישט געווען צופרידען. — מיר ווילען א געקעכטס, נישט גלאַט אַזוי אַבי קייען... לייען, וואַסיאַ, ווייטער אויפ'ן קול!

און וואַסיאַ האָט געלייענט ווייטער:

— „קאָמפּאָט"...

פונקט דאַן האָט דער קוכער אַרויסגערוקט פון קיך דעם קאָפּ מיט'ן שמוציגען מיצעל און האָט אויסגעשריגען צו דער קאַסירערין:

— מאַרוסיאַ, מעק אויס דעם קאָמפּאָט אויף דער שפּייזקאַרטע. שוין נישטאָ מעהר.

— וואַרט, בירגער. — האָט די קאַסירערין געגעבען זיך א ציה אויס צו דער שפּייז־קאַרטע. לאָזט מיך אויסמעקען דעם קאָמפּאָט!...

די גאַנצע שפּייז־קאַרטע האָט אָנגעהויבען אויסקומען ווי א בלאַט אין א בוך פון נאָטען...

— לייען ווייטער, וואַסיאַ! — האָבען מענשען געשריגען.

— ווייטער? — האָט וואַסיאַ איבערגעפרעגט.

— יאָ, ווייטער. אפשר איז דאָרט כאָטש עפּעס געבליבען נישט אויסגעמעקט?

— יאָ, עפּעס איז דאָ אויף דער שפּייז־קאַרטע געבליבען נישט אויסגעמעקט. — האָט וואַסיאַ געלאָזט וויסען. — וואַרט, לאָמיר עס איבערלייענען.

און ער האָט עס איבערגעלייענט אין דער הויך:

— „מוראַבאַיעוו, פערוואַלטער פון'ם מוסטער־האַפטען רעסטאָראַן".

— מעק איהם אויס! מעק איהם אויס! האָבען אַלע אָנגעהויבען שרייען. — וואָס פאַר פערוואַלטער איז ער? מעק איהם אויס!

און וואַסיאַ האָט מיט דער צונג בענעצט דעם בלייסטיפט און האָט איהם אויסגעמעקט.

(פון סאָוויעטישען הומאָריסטישען זשורנאַל „קראָקאָדיל")

יודיש: מ. אשעראָוויטש.

דאָס רעכט פֿון פֿרויען אויף שעהנקייט

וואָס א דאָקטאָר דערצעהלט וועגען די שעהנקייטס־מיטלען

דער בעקאַנטער פֿראַנצויזישער שרייבער, סי־ראַנא דע־בערזשעראַק, איז געווען בעקאַנט נישט אַזוי פֿיל צוליב זיין שרייבען ווי צוליב זיין לאַנגער נאָז, וואָס האָט איהם געבראַכט גאַנצע פעק מיט צרות.

אונזערער א נאַאיווער ייד, וואָס ווייסט אפֿשר נישט, אַז ער אַליין ליידט אויך צוליב זיין יודישער נאָז, וועט זיך וואונדערן און פֿרעגען: צרות צוליב דער נאָז? א גריכישע נאָז, א רוימישע נאָז, א לאַנגע נאָז, א קורצע נאָז — וואָס איז די נפֿקא מינה? א נאָז איז א נאָז. פֿאַרוואָס ליידען צוליב דער נאָז?

אָבער יענער פֿראַנצויזישער שרייבער האָט פֿיל געליטען צוליב זיין לאַנגער נאָז, פֿון וועלכער מענשען האָבען אָפּגעלאַכט און אַריבער טויזענד דועלען אויף לעבען־און־טויט האָט ער געפֿאָכטען מיט זיינע נאָז־קריטיקער, און אַלע זיינע יאָהרען זענען ביי איהם אוועק אין טומעל און פֿערביטערונג צוליב דער נאָז.

פֿונדעסטוועגען איז בערזשעראַק נאָך אַלץ גע־ווען גליקליך, וואָס ער האָט געלעבט מיט דריי הונדערט יאָהר צוריק און נישט איצט. ווארים אין דער דער היינטיגער צייט פֿון דערפֿינדונגען האָבען זיי אויך א דערפֿינדונג אויסצוגלייכען און רעפּאַר־מירען פֿערקרימטע און אומנאָרמאַלע נעזער. דאָס איז א מין מאַשינקע, וואָס מען רופֿט דער נאָז־שרויף, און אונזער אָרימער פֿראַנצויז וואָלט ערשט איצט דערפֿיהלט די אמת'ע יסורים געגען וועלכע זיינע אמאָליגע צרות זענען נאָר א קינדער־שפּיל.

עס האָט איהם ממש געטראָפֿען א גליק, בערזשעראַק'ען, וואָס ער האָט נישט דערלעבט ביז צו דער צייט פֿון דער היינטיגער נאָז־מאַשינקע.

וועגען דער מאַשינקע גופֿא קאָן דער שרייבער פֿון דעם אַרטיקעל נישט פֿיל רעדען, ווייל ער איז נישט קיין מעכאַניקער, נאָר מען מעג גלויבען, אַז די דערפֿינדער האָבען זי אויסגעטראַכט פֿון די קעלערען פֿון דער אינקוויזיציע צוזאַמען מיט אנדערע אַזעלכע מאַשינקעס, ווי: פֿינגער־צעקוועטשער, ביין־ברעכער און גלידער־רייסער. און די נאָז־מאַשינקע, אָדער דער נאָז־שרויף איז, ווי עס ווייזט אויס, אויך איינער פֿון יענע מחבלים.

אָבער די דערפֿינדער זאָגען, אַז כדי צו האָ־בען א שעהן־געטאָקטע נאָז מוז מען זי האַלטען איינגעשרויפֿט אין דער מאַשינקע אַזוי לאַנג ביז דער שמעקער קריגט זיין ריכטיגע געשטאַלט אַזוי ווי אויסגעגאָסען אין א פֿאָרעם.

זענען דאָ פֿיל מענשען, וועלכע בענוצען זיך מיט אָט דער דערפֿינדונג, טראָגען דעם נאָז־שרויף, ליידען מוראדיגע יסורים, קאָנען נעבעך נישט שלאָ־פֿען. זיי האָפֿען, טאָמער וועלען זיי פֿאָרט שענער ווערען און זענען צופֿרידען צו ליידען.

און די מעהרסטע ליידענדע פֿון יענער אינק־וויזיציע־מאַשינקע זענען די פֿרויען.

מיר נעמען דערויף די ע"ות פֿון אַ בעקאַנטען דאָקטאָר פֿון אמעריקא, וועלכער האָט דערציילט דעם שרייבער עטליכע טשיקאַווע מעשה'לעך, וואָס האָבען מיט איהם פּאַסירט דורך די יאָהרען פֿון זיין מעדיצינישער פּראַקטיק:

קומט צו איהם אין אַ געוויסען טאָג אַ מיידעל פֿון א יאָהר 25 און בעט ביי איהם א מיטעל געגען איהר קליינגעוואַקסיגקייט. זי וועגט, זאָגט זי, 135 פֿונט, און לויט איהר וואָג דאַרף זי זיין 5 פֿוס און 2 אינטשעס הויך. פֿעהלען איהר אָבער גאַנצע דריי אינטשעס צו איהר וואוקס. אזוי געהט איהר גאָר נישט אָפּ, זי איז געזונט אויף אַלע גלידער, אָבער ווי זאָל זי דאָך ווערען געוואַקסיגער? מוז דאָך זיין א מיטעל זי זאָל העכער וואַקסען.

זאָגט איהר דער דאָקטאָר, אַז אַזאַ מיטעל איז נאָך דערווייל נישטאָ, אפֿשר וועט מען אַמאָל

יאָ קענען העלפֿען געגען קליינגעוואַקסיגקייט, די מעדיצינישע וויסענשאַפֿט פּראָגרעסירט כסדר, נאָר לעת עתה האָט ער פֿאַר איהר קיין רפֿואה נישט.

געהט ס'מיידעל אַוועק אומצופֿריעדען און אונ־זער דאָקטאָר פֿערגעסט דעם גאַנצען ענין, ביז מיט צוויי חדשים שפּעטער, ווען מען רופֿט איהם צו דעם מיידעל אין היז אין ער געפֿינט זי אין בעט איינגעשלאָסען אין אַ פֿאָרעם פֿון אייזען און גיפּס און אין א שטאַרקען פֿיבער?

דערציילט מען אונזער דאָקטאָר, אַז דאָס מיי־דעל האָט ערפֿאַהרען פֿון איהרער א חבר'טע, אַז מען קאָן איהר וואוקס אויסציהען. עס איז פֿאַרהאַן אַזאַ מאַשינקע ווי זיי האָבען מסתמא בענוצט אמאָל אין סדום.

אַזאַ מאַשינקע, דערציילט דער דאָקטאָר, „האָט דאָס מיידעל געקויפֿט. בעצאָהלט דרייסיג דאָלאַר

און זיך געלאָזט איינשרויפֿען אין א פֿאָרעם פֿון אייזען און גיפּס און ליידט גרויסע יסורים. זי איז קראַנק געוואָרען, אָבער זי וויל דאָס אייזען פֿון זיך נישט אויסטון. זי האָפֿט נאָך אַלץ, אַז די אינקוויזיציע־מאַשין וועט איהר פֿערשאַפֿען א שלאַנ־קע פֿיגור.

אַנ'אַנדערש מאָל, האָט דער דאָקטאָר דער־ציילט, קומט צו איהם א יונגע פֿרוי און בעקלאָגט זיך אויף שרעקליכע קאָפּ־שמערצען. פֿרעגט איהר דער דאָקטאָר אויס וועגען איהר לעבענס־אויפֿפֿיה־רונג און דערוויסט זיך, אַז די האָר אויפֿ'ן קאָפּ זענען ביי איהר געוואָרען שיטער, זיי האָבען אָנגע־הויבען אויסצופֿאַלען, און מורא־האָבענדיג, אַז זי זאָל נישט ווערען פּליכוואַטע, האָט זי בעצאָהלט 9 דאָלאַר פֿאַר האָר־וואַקסער, וואָס זי טראָגט. דאָס איז א מין מאַשינקע אין דער פֿאָרם פֿון א גומענער הויב, אינטער וועלכער עס ברענט אַנ־

עלעקטריש לעמפּעל, וואָס דאַרף צוריק אויפֿלעבען די טויטע האָר ווארצלען און מאַכען די האָר פֿון דאָס ניי וואַקסען.

אָבער די היץ פֿונ'ם לעמפּעל האָבען ביי דער ווייבעל שיער נישט אויסגעברענט דעם מוח און עס גיט איהר א קאָפּ־ווייטאָג צום משוגע ווערען. פֿונדעסטוועגען האָט ער מיט איהר לאַנג גע־טענה'ט, אַז זי זאָל אויסטון די הויב, אויב זי וויל נישט, אַז מען זאָל זי אוועקשיקען אין א משוגעים הויז.

זי האָט בעסער געוואָלט ליידען אַלע ווייע־טאָגען, פֿערזיכערט דער דאָקטאָר, אַבי צו קאָנען האָפֿען, אַז זי וועט נישט פֿערלירען איהרע האָר.

און דער דאָקטאָר האָט פֿערענדיגט זיינע טשי־קאַווע מעשיות מיט אָט דער דערקלערונג:

„יעדע פֿרוי וויל זיין שעהן, און דאָס איז איהר רעכט, וואָס קיין פֿערנינפֿטיגער מאַן וועט נישט אָפּלייקענען און נישט וועלען פֿון איהר אוועק־רויבען, נאָר דאָס איז אַלץ געדעדט, ווען זי בענוצט זיך מיט אומשעדליכע שעהנקייט־מיטלען.

ר.

ראָטשילד'ס פּאַלאַץ וואו געוועזענער ענגלישער קעניג פֿערברענגט איצט

דער שלאָס ענצעספֿעלד איז אַלט קיילעכדיגע ניין הונדערט יאָהר.

געבויט האָט איהם דער האַבסבורגער קעניג לעאָפּאָלד דער הייליגער אין 11־טען יאָהרהונדערט אַלס פֿעסטונג געגען די „הונען“ וועלכע האָבען דאַמאָלס איינגענומען אונגאַרן, און האָבען אויך געפֿיהרט קריג געגען עסטרייך.

אין 15־טען יאָהרהונדערט האָט איהם אין א קריג איינגענומען דער אונגאַרישער קעניג מאַטיאַס קאָרווינוס, דאַן האָבען דעם שלאָס ערא־בערט די טער־קען, וועלכע האָבען בעלאַגערט ווין און דעם שלאָס טיילווייז צושטערט. די קייזערין מאַריא טער־רעזאַ האָט איהם ווידער אויפֿגעבויט. נאַפּאָלעאָן באָנאַפּאַרטע האָט איהם אין ענדע פֿון 18־טען יאָהרהונדערט ביי זיינע מלחמות מיט עסטרייך ערא־בערט און אריינגעזעצט אַהין אַלס הער־שער זיין ברודער דזשעראָם, דעם קעניג פֿון נעאַפּעל. דאַן האָט דעם שלאָס ערא־בערט דער גראַף פֿאָן טשאַמ־באר, דאַן האָט ער געהערט דעם שפּאַנישען ריטער דאָן דזשאַים פֿאָן בורבאָן, דאַן דעם עסטרייכישען

קראָנפּרינץ רודאָלף, דאַן דעם פֿירשט ליכטענשטיין, אין יאָהר 1870 האָט דער ווי'נער באַראָן נתניה פֿאָן ראָטשילד אָפּגעקויפֿט דעם שלאָס און גענומען איהם פֿאַר זיין זומער־וואוינונג.

דער דאָזיגער נתניה ראָטשילד איז געווען א מערקווירדיגער מענש, אַנדערש פֿון אַלע ראָטשילדס. ער האָט זיך געקליידעט ווי א העלדישער פֿערצי־טיגער ריטער אין א פּאַנצער און מיט א שווערד, כאָטש ער האָט געטראָגען א באָרד און איז געווען א זעהר פֿרומער ייד. דעם שלאָס האָט ער אָנגעפֿילט מיט פּאַנצערס און וואָפֿען פֿון פֿערצייטיגע קעניגע און ריטער, און האָט אויסגעבויט אַרום שלאָס אַנ'אונטערערדישע פֿעסטונג מיט'ן גאַנצען קלאָפּפֿערגע־צייג. אין שלאָס־הויף האָט ער וואָקגעשטעלט דעם שטיינערנעם מאָנומענט.

באַראָן נתניה'ס צוויי זיהן, די איצטיגע ווינער ראָטשילד'ס, עזשען און אַלפֿאַנז, האָבען גע־ירשנ'ט דעם שלאָס און האָבען אָנגעפֿילט זיינע פֿערצייטיגע שטיינערנע צימערען מיט די פּרעכטיג־סטע, זעלטענע קונסטווערק, בילדער, סקולפּטורען,

גאָבעלענס און בראָנז אַנטיקען פֿון גרויסען ווערט.

אין ווין בעזיצען זיי אויך א פּאַלאַץ, אין דער פּרינץ אייזשען שטראַסע, נאָר זייער הויפּטוואוינונג איז אין שלאָס ענצעספֿעלד, אויפֿ'ן שלאָס דאַך פֿלאַ־טערט א פֿאָן אין בלויער, רויטער און געלבער פֿאַרב, דאָס איז די פּריוואַט פֿאָהן פֿון דעם „הויז ראָטשילד“.

די פֿאַרבען בעדייטען סימבאָליש: בלוי איז די יודישע פֿאַרב, רויט די פֿאַרב פֿון דער רויטער שילד פֿון באַנק געשעפֿט פֿון ערשטען אַנשעל מאיר ראָטשילד אין פֿראַנקפֿורט, פֿון וואַנען עס האָט זיך גענומען דער נאָמען „ראָטשילד“ און געל בעדייט די פֿאַרב פֿון דער „געלער לאַטע“, וועלכע יודען אין דייטשלאַנד האָבען פֿערצייטענס געמוזט טראָגען אויף זייערע קליידער, כדי די שונאי ישראל זאָלען זיי בעסער דערקענען און שלאָגען.

צו די פֿאַרבען פֿון דער ראָטשילד פֿאָהן בעדיי־טען טאַקע ריכטיג אַזוי צי נישט. קען מען נאַטירליך נישט פֿעסטשטעלען, נאָר אַז יודען הייסע ראָטשילד חסידים, זאָגען אַז אַזוי איז עס, מוז מען זיי גלויבען.

ראַדאָמער יודישער הויזווירט

בעפֿרייט געוואָרען דורכ'ן לובלינער אַפּעלאַציע־געריכט

פֿאַר בעליידיגען דאָס פּוילישע פֿאָלק

מיט עטליכע חדשים צוריק איז אין ראַדאָמער קרייז־געריכט פֿאָרגעקומען א סענסאַציאָנעלער פּראָ־צעס וועגען בעליידיגען דאָס פּוילישע פֿאָלק. אַלס בעשולדיגטער אין פּראָצעס איז געשטאַנען דער ראַדאָמער מזרחיסטישער טוער אין הויז־אייגענטימער ה' איתמר גורפֿינקעל, וועלכער איז בעשולדיגט גע־וואָרען אין דעם, אַז ער האָט בעליידיגט דעם עלעק־טראָווניע־בעאַמטען וועלכער איז געקומען צו זיי־נעם א לאָקאַטאָר, גורפֿינקעל האָט געזאָלט זאָגען צו איהם „דו פּוילישע חזיר“.

הגם אַדוו. זיג. וואַשילעווסקי האָט זיך בעמיהט אויפֿצוווייזען, אַז גורפֿינקעל האָט נישט געקענט אַזעלכע ווערטער זיך אויסדריקען אויפֿ'ן א רעס פֿון דעם אויבענדערמאָנטען בעאַמטען, האָט דאָך

דאָס געריכט, אויפֿ'ן סמך פֿון עדות פֿערורטיילט גורפֿינקלען אויף 3 חדשים אַרעסט, אָפּלייגענדיג דאָס אויספֿיהרען די שטראָף אויף 3 יאָהר.

דער פֿערורטיילטער גורפֿינקעל, וויסענדיג ביי זיך, אַז מיט דעם אורטייל איז איהם געשעהען א גרוי־סע עוולה, האָט בעלייגט אַנ'אַפּעלאַציע־אַנקלאַגע אין לובלין

פֿאַריגע וואָך איז דער פּראָצעס פֿאָרגעקומען אין לובלינער אַפּעלאַציע־געריכט, וואו דעם פֿער־אורטיילטען האָט פֿערטיידיגט דער אַדוו. לעווינ־זאָהן.

דאָס געריכט, נעהמענדיג צו קענטניש די בע־ווייזען פֿון אַדוו. לעווינזאָהן, האָט דעם ה' גורפֿינקעל גענצליך בעפֿרייט.

Tysiącom dzieci w Polsce grozi głód.
Pomyślcie o tem i złóżcie o f i a r ę
na Pomoc Zimową dla bezrobotnych.

דער גורל פֿון א פֿרוי

סענסאַציאָנעלער און שפּאַנענדער ראָמאַן

59)

— רעד נישט מאָריס! איך בעט דיר, רעד נישט עס איז איהר איצט געווען ליכטער א שטיין איז איהר אַראָב פֿון האַרצען. זי האָט געזעהען, אַז איה־רע חשדים, אַז מאָריס ווייכ פֿון איהר אַרבייט, זע־נען פֿאַלשע, און אַז ער האָט געמיינט נאָר עפּעס אַנ־דערש מיט זיינע פֿריהערדיגע ווערטער, וואָס זענען געווען אַזוי אויפֿפֿאַלענד.

אין דעם האָט זיך דערהערט א קלאַפּ און די טיר האָט זיך שנעל אָנ'עפֿענט, געקומען איז א מאַן, אָנגעטון אין א שוואַרצער אוניפֿאָרם איז געבליבען שטעהען ביים אַריינגאַנג. מאָריסען איז דער מאַן נישט געפֿעלען גוט געוואָרען און ער האָט מיט חשד איהם בעטראַכט.

מיין שאָפֿער! — האָט רחל א זאָג געטון, ווי זי וואָלט זיך פֿאַר עפּעס געוואָלט פֿערענטפֿערען — איך פֿיהר זיך מיט מיינע בעדינער ווי מיט מיינע אייגענע.

דער שאָפֿער, סטעפֿאַן דער פּאָליאַק, האָט א קוק געטון אויף מאָריסען מיט אַזעלכע אויגען, ווי ער וואָלט גרייט געווען איהם גלייך אָנצונעמען ביים קאָל־נער און אַרויסוואַרפֿען. ביידע מענער האָבען זיך דורכגעקוקט מיט שנאה. רחל האָט זיך אָנגערופֿען:

— וואָס פֿערלאַנגט איהר סטעפֿאַן?

איך דאַרף אָפּפֿיהרען דעם הער אַהיים? צי בין איך שוין פֿריי פֿון דער אַרבייט?

— אָט דער הער וועט אַליין טרעפֿען דעם וועג אַהיים. איהר קאָנט זיך געהן געזעגענען וואָהין איהר ווילט. שוין שפּעט געוואָרען.

ווי סטעפֿאַן איז נאָר אַרויסגעגאַנגען האָט מאָריס באַמערקט אַז רחל איז געוואָרען זעהר נערוועז און

זי האָט זיך ביי איהם גענומען בעטען אַז ער זאָל שוין אויך גיך אַהיימגעהען:

— געה, געה מאָריס אַהיים! איך בעט דיר! און פֿערגעס אין מיר! פֿערגעס! צווישען אונז איז אַלעס געענדיגט

זי האָט די ווערטער אַרויסגעזאָגט איבערטריבען הויך, ווי זי וואָלט געוואָלט אַז נישט מאָריס זאָל זי הערען נאָר עמיצער אַנדערש...

זי האָט זיך אויפֿגעהויבען און איהם גענומען בע־גלייטען צו דער טיר עפּעס אַזוי ווי זי וואָלט איהם אַרויסגעפֿיהרט פֿון צימער. מאָריס האָט זיך געפֿיהלט טיף בעליידיגט, נאָר ער האָט זיך נישט געקאָנט ווערען און אַפֿילו נישט זאָגענדיג קיין גוטע נאַכט, איז ער אַרויסגעגאַנגען.

ביים אַרויסגאַנג האָט ער זיך געטראָפֿען פּנים אל פּנים מיט סטעפֿאַנען און אַריינקוקענדיג דעם פּאַ־לאַק אין געזיכט האָט ער מיט זיין קינסטלעריש אויג דערקענט, אַז עפּעס איז נישט כשר מיט דעם שאָפֿער

אַזוי, ווי ס'איז איהם פֿון זיין טאַטען אויסגעקו־מען צו הערען א סך וועגען שפּיאָנאַזש, האָט ער גע־וואוסט אַז א סך פֿון די פּאָרטערס אין האָטעלען און וויכטיגע הייזער זענען דייטשע שפּיאָנען. אויך שאָ־פֿערען און אַנדערע בעדינער אין פּאַלאַצער, וואו עס קומען מענשען פֿון פֿערשידענע שיכטען פֿון דער גע־זעלשאַפֿט איז עס מעגליך, אַז די דייטשען האָבען דאָרט אָנגעשטעלט א שפּיאָן: דער סטעפֿאַן געפֿעלט מיר גאָרנישט האָט ער זיך אַליין געזאָגט און פֿון גאָרנישט ווייסענדיג, האָט ער אינסטינקטיוו דער־פֿיהלט, אַז ער איז פֿאַר רחלען אויך א געפֿאַהר. ער

האָט פֿונשלאָסען וועגען סטעפֿאַנען מיטטיילען זיין טאַטען..

קאַפּיטעל 18.

רחלס צווייטער שפּיאָנאַזש איז נישט געגאַנגען אַזוי גוט, ווי איהר ערשטער. עס איז שוין פֿאַריבער כמעט צוויי וואָכען פֿון זינט זי האָט זיך בעקאַנט מיט געבריאַנדן און זי האָט נאָך פֿון איהם קיין שום זאַך נישט אויסגעפֿונען. עס איז שוין פֿערפֿליפֿען בלויז א פּאָר טעג ביז זיין אָפּפֿאָהרען צום פֿראָנט און די פֿיהרער פֿון די דייטשע שפּיאָנען זענען געוואָרען זעהר שטאַרק ענטוישט און בעזאָרגט. עס האָט זיך שוין אויסגעוויזען אַז זיי זענען אויף א הרך, אַז אָט אָט. און זיי וועלען אויסגעפֿינען וואו עס געפֿינט זיך דער לופֿט פֿאָרט פֿון וואַנען די אַליאַנטען פֿליהען אַר־חיים צום שלאַכטפֿעלד.

טראָץ האָבען די לעצטע צייט די אַליאַנטע אַעראָפּ־לאַנען אָנגעהויבען מאַכען חורבנות אויפֿן דייטשען פֿראָנט און עס איז געווען פֿון דער גרעסטער וויכ־טיגקייט פֿאַר דייטשלאַנד אויסצוגעפֿינען וואו זיי בע־האַלטען זיך.

זי דאַרף אויך געפֿינען פֿונדאַנען זיי פֿליהען אַר־רויס.כדי די אַעראָפּלאַנען צו באָמבאַרדירען און צעש־מעטערען, ווען זיי זענען נאָך אויף דער ערד. צעהנ־דליגער דייטשע לופֿט־שיפֿען זענען אַרויסגעפֿלויגען אויסצוגישטערען פֿון דער הויך דעם פּלאַץ פֿון לופֿט באַרט. אָבער אַלץ אומזיסט. מען האָט גאָרנישט גע־קאָנט אויסגעפֿינען. די דייטשע שפּיאָנען אין פֿראַנק־רייך האָבען זיך דאַן גענומען צו דער אַרבייט און אויך זיי איז גאָרנישט געלונגען ווען זיי האָבען זיך דערוואוסט אַז אין פּאַריז געפֿינט זיך אויף אורלויב דער קאַפּיטעל פֿון דעם פֿראַנצויזישען לופֿט פֿלאָט געבריאַנד, האָבען זיי פֿאָרגעשלאָגען מאַטאַ האַרין, אַז זי זאָל זיך נעמען צו דער אַרבייט און ביי איהם אויסגעפֿינען דעם סוד וואָס איז געווען א פֿראַגע פֿון לעבען און טויט פֿאַר די דייטשע מיליטער לייט. מאַ־טאַ האַרי האָט זיך מיט איהם בעקענט און זי האָט

גליך איינגעזעהען אַז זי מאַכט נישט אויף איהם דעם געוואונשענעם איינדרוק. איהר איז געווען ליכ־טער צו געווינען די ליבע פֿון מענער וואָס זענען שוין געווען אביסעל עלטער ביי וועמען די תאווה איז שוין נישט געווען אַזוי גלוהענד און וואָס האָבען גע־זוכט אין א פֿרוי די געקינסטעלטע ראַפֿיס, כדי אויפֿ־צוועקען זייערע פֿערעלטערטע געפֿיהלען... געבריאַנד איז געווען יונג, נאַטירליך געזונט, אַז די קלוגע מאַטאַ האַרי האָט פֿערשטאַנען אַז אַזאַ פֿרוי ווי זי קאָן ביי אַזאַ מאַן נישט אַרויסרופֿען ווירקליכע, אידעאַלע ליבע.

נעמענדיג אין בעטראַכט רחל'ס ערשטען שפּיאָ־נאַזש ערפֿאָלג האָט זי רעקאָמענדירט אָט די נייע שפּיאָנקע, אַז זי זאָל זיך נעמען צו געבריאַנדן. די דייטשע שפּיאָנען איז געלונגען זיך מיט איהם צו בע־קענען און איהם ברענגען אין טעאַטער, וואו רחל איז אויפֿגעטראָטען און ווען זיי האָבען דערזעהען, אַז ער ווייזט אַרויס פֿאַר איהר גרויס בעגייסטערונג, האָ־בען זיי איהם בלומרשט גוט פֿרוידעריש געהעצט, ער זאָל איהר שיקען בלומען הינטער די קוליסען און פּרובירען מיט איהר מאַכען א ראַנדעוואו. אַזוי האָט זיך געבריאַנד בעקענט מיט רחלען און ווען זיי האָבען געזעהען, אַז ער פֿערליבט זיך אין איהר, זע־נען זיי געווען אין זיבעטען הימעל. יעדען טאָג האָט מען רחלען געגעבען מוט איהר צוגעזאָגט גליקען, פֿערשפּראָכען איהר א גראַנדיעזע סומע געלד, אויב זי וועט איהר געלונגען ביי געבריאַנדן אויסצוגעפֿי־נען וואָס זי דאַרף. עס איז אָבער נישט געגאַנגען. די געציילטע טעג פֿון זיין אורלויב אין פּאַריז האָבען זיך שוין געהאַלטען ביים פֿערענדיגען און רחל האָט קיין שום אינפֿאָרמאַציע נישט געקאָנט ברענגען צו איהרע קאָלעגען. מען האָט דאַן בעשטימט א פּאָר וויכטיגע שפּיאָנען איבער רחלען אַליין און תשדן זע־נען געטומען פֿאַלען, אַז רחל האָט זיך פֿערליבט אין געבריאַנדן אויף אַנ'אמת; און דאָס איז די סיבה פֿון איהר דער מפּאַל אין איהר אַרבייט.

(פֿאָרטזעצונג קומט).

דאס לאדזשער לעבן

מיטוואָך, 27 יאנואר
ט"ו שבט תרצ"ו

ווןן-אונטערגאנג 4.14
זון-אויפגאנג 7.05

דער פראסט לאזט נישט אפ

800 גריפע-ערקראנקונגען א טאג. — פיל אפגעפרוירענע. — שרפות נאך שרפות

(א) אין פארלויף פון דעם נעכטיגען טאג האט דער פראסט נאר אביסל אנגעהאלטען פון 14 ביז 18 גראד.

די פרעקווענץ אין די שולעס איז געפאלען און איז א רייה שולען זענען די לימודים אין די יונגערע קלאסען אפגעשטעלט געווארען.

די פאגאטאוויע האט אין משך פון נעכטיגען טאג פארנאטירט 19 פאלען פון אפפרירונגען.

צוליב די פראסט האט זיך אויך פערגרעסערט די צאהל דערקראנקונגען אויף גריפע.

אין דורכשניט — 800 פאלען א טאג, דערביי ענטוויקלען זיך מעהר קאמפליקאציעס.

אין אמטען, ביוראס, פאבריקען קומט נישט א גרויסע צאהל אנגעשטעלטע צו דער ארבייט.

* * *

(א) אויף דער שענקיעוויטשא 73 האט זיך, מחמת'ן צו שטארקען הייצען אנגעצונדען א יועל־סער־בוידעל און א פארקאן. די אנגעקומענע פייער־לעשער האבען די שרפה איינגעלאשען.

* * *

(א) אין רודע־פאביאניץ איז אין דער רייסערוי פון האראקי'ס פאבריק פון א פונק אין א מאשין אויסגעבראכען א שרפה, וועלכע האט אנגענומען א דראהענדען כאראקטער.

2 ארטיגע פייערלעשער־אפטיילונגען האבען נאך אנ'אנגעשטרענגטער 3־שעה'דיגער ארבייט דאס פייער איינגעלאשען.

עס זענען פארניכטעט געווארען 2 מאשינען און גרעסערע זאפאסען באנוועל.

דער היזק בעטרעפט אנ ע"ך 30,000 זלאטעס.

* * *

(א) פון א צו שטארק איינגעהייצטען אויווען איז אויסגעבראכען א שרפה אין דער סטאלעריי אויף סמוגאווא 11.

אויף דא האבען די פייערלעשער געהאט א לאנגע און שווערע שטיקעל ארבייט, צוליב דעם לייכט־ברענ־באר מאטעריאל. דאס איינלעשען דאס פייער האט געדויערט 3 שעה, דער היזק בעטרעפט 5,000 זלאטעס.

* * *

(א) אין י. וואלסקיס הויז אויף זשעראמסקיעגא 25 האט זיך, בעת'ן פונאנדערוואַרעמען א וואסער־רעזערוואר אנגעצונדען דער באלקען פון בוידעם. פייערלעשער האבען די שרפה איינגעלאשען.

* * *

(א) צוליב דערזעלבער סיבה איז אויך אויסגע־בראכען א שרפה אין שטייגערטס הויז אויף 11 ליסטאפאדא 144. פונ'ם פייער האט זיך אנגעכאפט א וואוינונג אויפ'ן צווייטען שטאק. פייערלעשער האבען די שרפה איינגעלאשען.

* * *

(א) דאס זעלבע האט פאסירט אויף נאוואמיעי־סקא 22.

* * *

(א) אויף פעטריקאווער 79 איז אויסגעבראכען א שרפה אין קאנטאר פון דער פירמע קליגמאן. פייערלעשער האבען דאס פייער בעהערשט. דער היזק איז א קנאפער.

* * *

(א) אין דער וועשעריי אויף גדאנסקא 17 האט זיך צוליב א דעפעקט אין אנ'אויווען אנגעצונדען א הילצערנער וואנט און דערנאך די באלקעס. פייערלעשער האבען באלד די שרפה איינגעלאשען.

* * *

(א) אין דער וואוינונג פון א'טאני סמאקאטאוויטש (גדאנסקא 63) האט זיך פון א ספירט־מאשינדעל אנגעצונדען א פארהאנג און דערנאך דאס מעבעל און דער סופיט. מען האט ארויסגערופען פייערלעשער, וועלכע האבען די שרפה איינגעלאשען. דער היזק בעטרעפט 1,700 זלאטעס.

* * *

(א) נאך שרפות זענען אויסגעבראכען: אויף קילינסקיעגא 3 אין דער סטאלעריי פון א'שור אולריך אויף זגערזשער 36 אין מאנדעלבוימס וואוינונג אויף אבראמאוויסקיעגא 13 האבען זיך אנגעצונדען באלקעס פון א סופיט.

די אלע שרפות זענען איינגעלאשען געווארען.

40 דאקטוירים פון „אובעזפיעטשאלניע"

זענען קראנק אויף גריפע

ווי ווייט די גריפע מארשירט, פאראויס ביי אונז אין שטאט קען מען זעהען דערפון וואס 40 דאקטוירים פון דער אובעזפיעטשאלניע האבען זיך אנגעשטעקט ביי זייערע פאציענטען און ליגען קראנק אויף גריפע, אויף זייער א־ט האט די אובעזפיעטשאלניע צוגענומען פארטרעטער.

פאר א נייער געזעלען-אקציע

פון פעראייניגטען קאמיטעט פאר די ענינים פון יודישער מלאכה

נאכ'ן פארענדיגען די אקציע פון רעגיסטרירען די אבמאכען מיט לערן-יונגלעך, איז דער פעראייניגטער קאמיטעט פאר די ענינים פון יודישער מלאכה צוגעטרעטען צו בעטראכטען דאס גאנצע בעריכטס-מאטעריאל, וואס קומט איצט אן פון פיעל שטעדט און שטעדטלעך, וואו עס איז דורכגעפיהרט געווארען די אקציע פון די ארטיגע קאמיטעטען פאר מלאכה און הנדווערקער-פעראיינען, נאכ'ן בעארבייטען דאס מאטעריאל וועלען די ציפערען פעראפענטליכט ווערען.

גלייכצייטיג איז דער פעראייניגטער קאמיטעט ווי שוין בעוואוסט צוגעטרעטען צו אנ'אקציע, וואס האט דעם צוועק צו בעוועגען אלע ארבייטער פון 13 יאהר אן, אויסצונוצען, ביז'ן 30-טען יוני ה. י. די מעגליכקייט צו ווענדען זיך וועגען צולאזען זיי צום פארלייכטערטען געזעל-עקזאמען אפילו ווען זיי בעזיצען נישט קיין לערן-אבמאכען, אין צוזאמען־האנג דערמיט האט דער פעראייניגטער קאמיטעט ארויסגעשיקט אין אלע פונקטען די ספעציעלע „ארט"-בראשורען, וואס ענטהאלט דעם גאנצען פראגראם און אנווייזונגען וועגען אופן פון גרינדען קורצע פערמיניגע צוגרייטונגס-קורסען פאר די פעראינטערעסירטע, עס איז אויך ארויסגעשיקט געווארען אין אלע קאמיטעטען און הנדווערקער פעראיינען א נייער צירקולער פון הנדעל-און אינדוסטריע-מיניסטעריום וועגען די נייע פאכען, וואס זענען פאר רעכענט געווארען צו מלאכה, דערביי איז אויך בייגעלעגט געווארען א צירקולער פון קאמיטעט מיט גענויע אנווייזונגען וועגען דעם ענין. (יט"א)

פראצעס פון די קאלושקיער באגאזש-מאגאזינערן

(א) נעכטען האט זיך אין קרייז-געריכט אנגעהויבען דער פראצעס פון די 2 מאגאזינערען אויף דער באגאזש-סטאציע אין קאלושקי: יאן משעשעווסקי און הענריק יודשוויאק, וועלכע ווערען בעשולדיגט, אז בשותפות מיט איינעם אברהם וואלקאוויטש אחן דוד ביק — בײדע פון בזשעזשין זענען זיי בעגאנגען שפעדיציעס מיט באהן-זענדונגען, אסטאכענדיג א היזק דער באהן אויף א סומע פון אנ'ערך 23 טויזענד זלאטעס.

אויף דער בעשולדיגטען-באנק זיצען נאך חוץ זיי: שלמה און נחמן קלאפערזאק פון סקערניעוויץ, שלמה וואלקאוויטש (פון לאדז, לעגיאנאוו נאס 7) און לייב וואלקאוויטש (פאמארסקא 8).

צום פראצעס זענען ארויסגערופען געווארען 100 עדות.

די בעשולדיגטע זאגען זיך נישט מודה אין זייער שולד, און מ'איז צוגעטרעטען צום פערהער פון עדות.

דער פראצעס וועט געדויערן א 3—4 טעג.

אמעריקאנער וויצע-קאנסול האט איבערגעפאהרען א פרוי

ר'האט די פערוואונדעטע מיט זיין אויטא אפגעפיהרט אין שפיטאל

נעכטען איז איבער דער לאזער וואיעוואדזשטווע געפאהרען מיט זיין אויטא דער אמעריקאנער וויצע־קאנסול אין ווארשא ה' ווילליאם בלעך, ווען דער אויטא מיט וועלכען ס'האט אנגעפיהרט דער קאנסול אליין איז אדורכגעפאהרען דאס שטעטעל קלאדאווא איז איבער דער גאס אדורכגעגאנגען א פרוי און צוליב איינענער אונפארזיכטיגקייט ארונטערגעפאלען אונטער'ן אויטא, דער קאנסול האט אפגעשטעלט דעם אויטא און ערטיילט הילף דער איבערגעפאהרענער, ווי ס'האט זיך ארויסגעשטעלט איז די פרוי ערנסט פערוואונדעט געווארען דער קאנסול האט זי מיט זיין אויטא אפגעפיהרט אין שפיטאל און זיך אינטערעסירט מיט איהר היילונג.

געשטארבען א יוד — א וואנדערער

קיין שום דאקומענטען האט מען ביי איהם נישט געפינען

וואו זענען אהינגעקומען זיינע דאקומענטען און ווערט-זאכען

זייט א געוויסע צייט האט זיך אין לאדז ארומגעדרעהט א פרעמדער עלטערער יוד, וועלכער האט ערקלערט, אז ער איז א נע ונדיק און וואנדערט פון איין שטאט צו דער צווייטער. ווי דער יוד האט ערקלערט, הייסט ער מענדל גרינבערג און איז אלט 70 יאהר. דער יוד האט געבעטען עסען, גענעכטיגט יעדען טאג אויף אנ'אנדער ארט. די לעצטע טעג האט דער יוד גענעכטיגט אין נאכט-לעגער-הויז אויף זשידאווסקא 24. מיט 2 טעג צוריק איז ער קראנק געווארען אויף א לונגען-ענטצינדונג און נעכטען איז ער געשטארבען.

ביי דעם יוד האט מען נישט געפונען קיין שום דאקומענטען און קיין שום אנצייכענונג ווער ער שטאמט און ווער ער איז. ווי מען גיבט איבער האבען זיי ביי איהם אויך געזעהן 2 ביכלעך פון פ. ק. א. און אנדערע ווערט-זאכען וועלכע מ'האט נאכ'ן טויט נישט געפינען.

ווער עס ווייס עפיס וועגען דעם דאזיגען יוד, אדער אפשר האט ער דא קרובים. דארף ווענדען אין חברה ח ד ש ל-אמת, כדי מ'זאל קענען אדורכפיהרען די לויה-פארמאליטעטען און קבורה.

א יוד פון קאנסק געשטארבען אין צוג

בעת ער איז געפאהרען קיין לאדז צו א דאקטאר

די פאסאזשירען פון צוג, וואס קומט פון סקאר־זשיסקא קיין לאדז, האבען אין מאמענט ווען דער צוג האט זיך דערנעהנטערט צום לאדזשער פאבריקס־באהן, בעמערקט אין וואגאן א יוד אהן סמנים פון לעבען, ווען זיי האבען זיך צו איהם דערנעהנטערט, האבען זיי צו זייער גרעסטער איבערראשונג בעמערקט, אז דער יוד איז טויט. נישט קוקענדיג אבער נאך אויף דער דאזיגער פעסטשטעלונג האט מען דעם יוד ארויס־גענומען אויפן פאבריקס-וואקזאל און ארויסגערופען די פאגאטאוויע. דער דאקטאר האט קאנסטאטירט דעם טויט און דעם פארשטארבענעם אפגעפיהרט אין פראזעקטאריום. ווי ס'האט זיך ארויסגעשטעלט איז דער פארשטארבענער דער 59-יעהריגער שניידער פון קאנסק אברהם אקסענבערג. ער איז געפאהרען קיין לאדז זיך בעראטען מיט א דאקטאר צוליב דעם, וואס הער האט זיך געפיהלט קראנק.

Dr. med. MARJAN
Poznański
choroby wewnętrzne
ul. Zachodnia 41.
Telefon 227-67.
Przyjmuje od 5 — 7-ej.

לייער פאלקספלאט

1,266 בעשטראפט

פארן נישט ריכטיגען פאהרען איבער די גאסען

(א) אין רעזולטאט פון דער איצט־געפיהרטער שטרענגער קאנטראלע איבער'ן ראד־פערקעהר אויף די אויסערשטאטישע וועגען און די לאדזער גאסען — זענען אין משך פון 23, 24 און 25 ה. ח. בע־שטראפט געווארען 1,266 פעריאן פארן עובר זיין אויף דער פעראַרדנונג פונ'ם וואיעוואדע וועגען דעם ראד־פערקעהר.

בענייטער אקופאציע-שטרייק

(א) נעכטען איז אויסגעבראכען אנ'אקופאציע־שטרייק אין גייזענבערג'ס פאבריק, מחמת דעם, וואס דער פאבריקאנט האט נויטיגענדיג זיך אין ארבייטס-הענד אנגענומען א רייה נייע ארבייטער, טראץ דעם וואס פיעל ארבייטער וואס האבען פריהער געארבייט אין זיין פאבריק זענען ארבייטסלאז, עס שטרייקען איבער 150 מאן.

אויף היינט האט דער ארבייטס-אינספעקטאר צונויפגערופען א קאנפערענץ.

* * *

(א) א נייער שארפער סכסוך איז אויסגעבראכען אין טשארנאלעווסקי'ס פאבריק, מחמת'ן נישט האנארירען דעם לוין-טאריף.

די פראפעסיאנעלע פעראיינען בעמיהען זיך צו ליקווידירען דעם סכסוך נישט אנקומענדיג צו א שטרייק.

גלאט-אזוי, נעבעך...

(א) אויף דער שיענקיעוויטשא גאס האט א פאליציאנט עהערנעכטען פערהאלטען דעם פראפעסיאנעלען גנב. קלמן ווייסבערג (וואלטשאנסקא 144), ביי וועלכען מ'האט געפונען א פעקעל מיט גוביש „כדי זיין".

דאס סטאראסטע-געריכט האט איהם נעכטען פערמשפט אויף 7 טעג ארעסט.

זעלבסטמארד

(א) אין דער אוביקאציע אויף סטאשיצא 51 האט זיך געסמיט מיט סובלימאט די 27־יאהריגע נענאווטקא קאראלאק.

פאגאטאוויע האט זי אריבערגעפיהרט אין שפיטאל.

צובייסען פון א הונט

(א) אויף דער פאביאניצער גאס איז צובייסען געווארען דורך א הונט דער 14־יאהריגער הענריק מיכאלאוויטש (קארפיע 4).

פאגאטאוויע האט איהם ערטיילט ערשטע הילף.

א נע ונד'ע קאזע...

(א) אין צווייטען קאמיסאריאט געפינט זיך א פערבלאנדזשעטע קאזע. דער בעלעבאס איהרער קאן זי דארט אפנעמען.

אפטייקען.

היינטיגע נאכט - דיזשורען

(א) היינט בייננאכט דיזשורירען: סאדאווסקא־ראנצ'ר (זגערזשער 63), י. גראשקאווסקי (11 ליסטאפאדא 15), מ. קארל (פילסודסקיעגא 54), ר. רעמבעלינסקי (אנדזשעיא 28), י. כאנדזשינסקי (פעטריקאווער 165), ע. טילער (פעטריקאווער 46), ג. אנטאניעוויטש (פאביאניצער 56).

KINO TEATR
MIRAŻ
11 LISTOPADA 16

היינט און פאלג. טעג!
וואונדערשעהנער פילם אין נאטירליכע קאלירען אונטער'ן נאמען:
איז שאטען פון אינזאמער סאסנע
אין דער הויפט-ראלע
SYLVIA SIDNEY
אנהויב 4 נאכמ. שבת און זונטאג—12 בייט.

מאָרגען — אַ זיצונג פון שטאָט־ראַט

די מיטגלידער פון געוועהלטען פּרעזידיום איבערגעגעבען זייערע זעלבסטפערוואַלטונגס־קוואַליפיקאַציעס

מאָרגען 7 אַ זייגער אין אָווענד קומט פאָר אַ זיצונג פון שטאָט־ראַט, אויפ'ן סדר־היום געפינען זיך די פֿראַגען, וועלכע זענען ערלעדיגט געוואָרען דורך דער נייער פינאַנץ־ און בודזשעט קאָמיסיע און אַ חוץ דעם וועלען נאָך געלייענט ווערען דעקלאַראַציעס פון בונד, פועלי־ציון און ע.נ.־עקעס.

אויפ'ן לעצטען פונקט פון טאָג־אָרדנונג געפינען זיך די 19 דרינגענדע פאַרשלאַגען, וועלכע זענען אַריינגעטראָגען געוואָרען אויף דער פריהערדיגער זיצונג פון שטאָט־ראַט, אַ חוץ די פאַרשלאָגען, וועלכע וועלען נאָך אַריינגעטראָגען ווערען אויף דער קומענדיגער זיצונג.

נעכטען האָט דער געוועזענער פּרעזידענט באַר־ליצקי צוגעשיקט אַ בריף צום פּרעזידענט גאַרלעווסקי, אַז אויפ'ן פערלאַנג צוצושיקען זיינע זעלבסט־פערוואַלטונגס־קוואַליפיקאַציעס ערקלערט ער, אַז זיין גאַנצע עווידענץ בנוגע זיינע קוואַליפיקאַציעס געפינען זיך אין אינערן־מיניסטעריום און מיניסטעריום פאַר עפענטליכע אַרבייטען.

אַן ענליכען בריף האָט אויך צוגעשיקט דער געוועזענער וויצע־פּרעזידענט דראַטווא, וועלכער האָט אויך אָנגעוויזען, אַז זיינע קוואַליפיקאַציעס געפינען זיך אין אינערן־מיניסטעריום, ווייל ער איז געווען זעלבסטפערוואַלטונגס־אינספּעקטאָר ביים פערבאַנד פון די שטעט.

וואָס שייך די געוועזענע וויצע־פּרעזידענטען וואַלטשאַק און שעוטשיק בעזיצען זיי נישט די נויטיגע זעלבסט־פערוואַלטונגס־קוואַליפיקאַציעס אין הינזיכט פון אַדורכגעמאַכטער פּראַקטיק, דער אינערן מיניסטער קען זיי אָבער, לויט די פאָרשריפטען, בעפרייען פון די דאָזיגע קוואַליפיקאַציעס און זיי בעשטעטיגען אויס פרוב אין פערלויף פון יאָהר, צוליב דעם האָבען זיך טאַקע די ה"ה וואַלטשאַק און שעוטשיק געווענדעט מיט בריף אין וועלכע זיי בעטען אַ דיספּענס אויף די זעלבסטפערוואַלטונגס־פּראַקטיק און בעטען זיי צו בעשטעטיגען אויף איין יאָהר פּרוב.

היינט איז שטאָטישן געריכט דער פּראָצעס

געגען דעם ענדעקישען ראַטמאַן שווידלער וועלכער איז אָנגעקלאָגט געוואָרען דורך דעם אַדוואָקאַט ווייצמאַן

אויף דער ערשטער זיצונג פון איצטיגען שטאָט־ראַט האָבען די ענדעקישע ראַטמענער שוין אָנגעהויבען די אַנטי־יודישע העצע, ביי איין אַזאַ אינצידענט פון ענדעקישען אַדוו. שווידלער, בעת וועלכער ער האָט געזאָגט, אַז מ'דאַרף יודען אַרויסטרייבען פון פּוילען, האָט שאַרף רעאַגירט דער יודישער ראַטמאַן אַדוו. ווייצמאַן, ס'איז דעמאָלס אויסגעבראָכען אַ טומעל און איינער פון די ענדעקישע ראַטמענער יאַן שווידלער האָט אָנגערופען דעם אַדוו. ווייצמאַן „דעזערטיר".

ראַטמ. ווייצמאַן האָט זיך גענויהעט בעליידיגט און דורך אַדוו. וואַכטעל אָנגעגעבען אין געריכט געגען דעם היציגען ענדעק.

דער דאָזיגער פּראָצעס קומט היינט פאָר אין שטאָטישען געריכט. דעם אָנגעקלאָגטען ענדעק וועט פערטיידיגען פערשטעהט זיך דער „פיהרער" אַליין אַדוו. קאָוואַלסקי, פון „אָרענדאָוויץ". וועלכער דערצעהלט וועגען דעם דאָזיגען פּראָצעס איז צו זעהען, אַז דער אָנגעקלאָגטער וועט זיך פערטיידיגען דערמיט וואָס ער האָט נישט אָנגערופען דעם אַדוו. ווייצמאַן „דעזערטיר" נאָר האָט געזאָגט אַז אַלע יודען זענען דעזערטירען און אַז דאָס איז אמת וועט קאָוואַלסקי „בעווייזען" פאַר'ן געריכט.

דעלעגאַציע פון פּראָפ. יודישע בוי־אַרבייטער־פעראיין

וועגען נישט צונעמען קיין יודישע אַרבייטער צו שטאָטישע אַרבייטען

אַ דעלעגאַציע פון יודישען בוי־אַרבייטער פעראיין אין די פּערזאָנען פון ראַטמאַן מילמאַן און סעקרעטאַר פון פעראיין ח' שאַפּיר האָט נעכטען אינטערוועניִרט ביים וויצע־פּרעזידענט קאָזלאָווסקי מכח דעם, וואָס ביים צונעהמען איצט אַרבייטער אין פערשידענע אָפּטיילונגען פון מאַגיסטראַט ווערט אויסגעמיטען דער יודישער פּראָפעסיאָנעלער פעראיין און קיין איין יודישער אַרבייטער ווערט נישט צוגענומען צו דער אַרבייט.

די דעלעגאַציע האָט אָנגעוויזען, אַז נאָכדעם ווי אַלע סעזאָן־אַרבייטער זענען געקינדיגט געוואָרען זענען אויך געקינדיגט געוואָרען אַלע יודישע אַרבייטער, איצט נעמט מען אָבער אָן אין פערשידענע אָפּטיילונגען צו נייע אַרבייטער, וועלכע זענען נויטיג אויך אין ווינטער־צייט, אַזוי האָבען היינטיגע וואָך צוגענומען אַ געוויסען קאָנטינגענט אַרבייטער די פּלאַנטאַציע אָפּטיילונג און די טעכנישע אָפּטיילונג. די קאַנטשעלאַריקעס האָבען זיך וועגען די נייע אַרבייטער געווענדעט צו אַלע פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען, אויסמיידענדיג נאָר דעם יודישען פעראיין.

די דעלעגאַציע האָט שאַרף פּראָטעסטירט געגען אַזאַ האַנדלונג פון די קאַנטשעלאַריקעס, וויצע־פּרעזידענט קאָזלאָווסקי האָט גלייך אויפ'ן אָרט אָנטעלעפאָנירט צו דער פּלאַנטאַציע־אָפּטיילונג און אויפגעאָדערט, אַז זיי זאָלען צווישען די 10 אַנגאַזשירטע צונעמען אויך אַ יודישען אַרבייטער. אויך האָט דער וויצע־פּרעזידענט אָנטעלעפאָנירט צו דער טעכנישער אָפּטיילונג. דער קאַנטשעלאַריק האָט אָבער ערקלערט, אַז ער האָט צוגענומען 28 קוואַליפיצירטע ברוק־אַרבייטער און צווישען יודען זענען אַזעלכע נישט פאַראַן. ביים צונעהמען אַ נייע פּאַרטיע אַרבייטער וועט ער אָבער האָבען אין זין דעם יודישען פּראָפעסיאָנעלען פעראיין.

פּראָצעס געגען ראַטמ. מילמאַן

פאַר אַן אויפרוף פון „בונד"

אין חודש דעצעמבער האָט דער לאָדזשער קאָמיטעט פון „בונד" אַרויסגעגעבען אַן אויפרוף, אין וועלכען ס'איז געגעבען געוואָרען אַן אָפּשאַצונג פון דער אינטערנאַציאָנאַלער לאַגע און פון דער שווערער לאַגע פון די יודישע מאַסען.

די פּראָקוראַטור האָט אין דעם אויפרוף אַריינגעזעהן אַ פערברעכען לויט'ן אַרטיקעל 170 פון שטראָף־קאָדעקס און פערפיהרט אַ פּראָצעס געגען ראַטמ. מילמאַן אַלס מיטגליד פון בונדישען קאָמיטעט.

גוט מאָרגען!

אַ גאַסט אין שטעטעל

היינט האָבען מיר אין לאָדז אַ גאַסט. אַ גרויסען גאַסט, אַ „למדן", אַ מופלא, אַן איי, איי, איי. און פיש... פיש....

ווייסט איהר רבותי, ווער דאָס איז? דאָס איז דער בעקאַנטער בעל דרשן, דער משולח פון דער „וויעיסקער ישיבה", ר' טשעטשאַק ירים בוידעם.

דער „משולח" האָט זיך קוים שוין געווען מיט זיין פשט אויף „הפל יש התין". ער שאַקעלט מיט'ן „והה־רעה, מאַכט „צורענט" דעם „חושן־משפט", פּוצט אַרום חנוך ש"ך, איז אַ בקי אין רמב"ם, שיט מיט „תורות" ווי אַ קאָזע מיט לאָדערינקעס....

בעווייזט מיט אותות ומופתים, אַז די מלכה ורש האָט זיך נישט געוואָלט בעווייזען פאַר שלמה המלך, און אַז ווען שאול המלך האָט פאַרן מבול געבויט די תבה, האָט ער באַיקאָטירט אַרבייטער פון אַרישער אָפּשטאַמונג. ווייטער ווייסט דער „למדן", אַז דער ווילנער גאון האָט בעשווינדעלט פּרעה'ן, און האָט אַרויסגעפיהרט די יודען פון מצרים מיט אַלע דשווזען צום שאָדען פון פּרעה'ס מלוכה־אוצר.

ווייטער ווייזט ער „בעשיינפערליך", אַז משה רבנו איז נאָר געווען אַ פּסעודאָנים. זיין ריכטיגער נאָמען איז גאָר געווען שמילשמעלקי, און אַז אסתר המלכה איז נישט געווען קיין טרינע, נאָר גאָר — אַ רויטע, און איז געווען אַן אָפטער גאַסט ביים בעקאַנטען רויט־טוואַרדיעץ, ר' מאיר בעל הנס.

ווי איהר זעהט רבותי האָבען מיר דאָ צו טון מיט דעם אמת'ען „זנאַווצאַ טאַלמודו"...

דער היינטיגער רעפעראַט איז טאַקע אויף דער טעמאַ „די שטיק פון תלמוד". ווער ס'וויל אַריינגאַ־פען אַ לעקציע תלמוד. קען אויסנוצען די געלעגענהייט. מיר פערזיכערען, אַז ווער ס'וועט נעהמען הערען די לעקציע, ווערט ווערען קלוגער. ער וועט אַוועקגעהען מיט אַן „אָפּגענעם קאָפּ"...

הכלל, מיר האָבען היינט אַ גאַסט אין שטעטעל. סקאָצל קומט ר' טשעטשאַק!...

אַב־נעק.

1=טע לעטשניצע

מיט שטענדיגע בעטען

פאַר כירורגיע פון ציינער, קיהן=באַקען און יאַסלעס

פון Dr.-med.

Sadokierski

פּיעטריקאָווער 56, טעל. 129-77.

עמפּפאַנגס־שעה'ן פון 9 פריה ביז 12 בייטאָג.

Dr.

Wołkowyski

ציגעל=גאַס 11, טעל. 238-02

ספּעצ. פאַר טריפּער, סיפיליס און הויט־קראַנקה.

בעהאַנדלונג פון מענער־שוואַכע

נעמט אָן פון 8—11 בייטאָג און 4—9 אָוונט.

אויספלוג

קיין וויען

דעם 1/III–17/II ד.י. פּרייז 135 זל.

אויספלוג קיין

לאָנדאָן און פּאַריז

דעם 17/II — 1/III 1937

ערלעדיגט

דאָס וועלט=רייזע=ביוראָ

Union Lloyd

42 פּיעטריקאָווער 42

טעל. 107-87.

ג. איזראַעל

אויף נאָוואָמיעסקאַ

שפּאַנענדער ראָמאַן פון לאָדזשער לעבען

18

טרודע און רוט האָט בעקומען צוטרוי צו די צוויי רוסען, וועלכע האָבען נאָכ'ן אויסבאָדען זיך אוועקגעזעצט געגען טיש צוזאַמען מיט דער גאַנצער פאַמיליע פון פרוי קראַנץ.

פרוי אַננאַ האָט אוועקגעשטעלט אויפ'ן טיש דאָס בעסטע וואָס זי האָט געהאַט אין שטוב אין דער מלחמה־צייט, דער אַלטער לאַנדשטורמיסט האָט זיך מחייה געווען מיט דעם אָווענדברויט. אַזאַ מאָלצייט האָט ער שוין לאַנג נישט געגעסען און בעתן עסען האָט ער געהאַלטען אין איין לויבען די יודישע סאָלדאַטען.

הגם באָום און גאָלדין האָבען אויך געגעסען מיט גרויס אַפּעטיט, האָבען זיי דאָך געטראַכט וועגען עפּעס אַנדערש, זיי האָבען געוואוסט אַז דער אָווענד, ווען זיי וועלען קענען אָפּעסען צו דער זאַט, אין אַ וואַרימער שטוב אין אַ יודישער סביבה וועט זיך ענדיגען, אַז אויך די נאַכט וועלען זיי וועלען אַדורכשלאָפען אויף אַ ווייך און וואַרים בעלעגער וועט גיך אַדורכגעהען און אַז די שרעקליכע צייטען פאַר וועלכע זיי האָבען אַזוי שטאַרק מורא געהאַט וועלען דאָך זיך קומען.

ווען די שטימונג איז ביים טיש געוואָרען אַ בעסערע און אַ פריהליכערע, האָט פרוי אַננאַ קראַנץ זיך געווענדעט צו דעם דייטשען לאַנדשטורמיסט.

— וואַ אַהין פיהרט מען די דאָזיגע געפאַנגענע.

— דאָ נישט ווייט, האָט דער דייטש געזאָגט, אָפּווישענדיג זיך דאָס פעטע פּנים, דער געפאַנגענער לאַגער איז איינגעאָרדנעט געוואָרען אין דאַכאַו.

— אין דאַכאַו נעבען אונז, ס'איז דאָ אינגאַנצען 3 קילאָמעטער פון דאַנען.

— אמת, דאָ איז עס, דאָ איז איינגעאָרדנעט געוואָרען דאָס גרעסטע געפאַנגענער לאַגער אין דייטשלאַנד, אונזער מיליטער נעהמט אַזויפיל געפאַנגענע, אַז מיר האָבען זיי נישט וואו אַהינצוטון, איך בין צוגעטיילט געוואָרען צו דעם דאָזיגען לאַגער, מיר וועלען דאָ האָבען רוסען און פראַנצויזען.

— צום טייוועל, האָט ער ווייטער גערעדט, זאָגט מיר פרוי קראַנץ פון וואַנען וועלען מיר געבען צו עסען די טויזענדער און צעהנדליגער טויזענדער רוסען, פראַנצויזען, ענגלענדער און פון דער גאַנצער וועלט, ווען מיר מוזען אַליין אָפּשפּאָרען פון אונזער מויל אין דער צייט פון מלחמה.

— דאָס איז דאָך אָבער אונזער פליכט, האָט פרוי קראַנץ געענטפערט, אונזערע דייטשע געפאַנגענע געפינען זיך דאָך אויך אין זייערע לענדער און בעקומען אויך עסען.

— ניין, ליבע פרוי קראַנץ, ס'איז נישט אַזוי ווי איהר זאָגט, אונזערע דייטשען לאָזען זיך נישט נעהמען אין געפאַנגענשאַפט, מיר געהען זיגרייך פאָראויס אויף אַלע פראָנטען, און ווען ס'טרעפען זיך אַזעלכע איינצעלנע פאַלען ווערען אונזערע געפאַנגענע ערמאָרדעט דורך די ווילדע רוסען, זיי וועלען נישט געבען קיין פרעמדע צו עסען.

— גאָט זאָל געבען אונזער מיליטער כוח זיג־רייך צו פערענדיגען דעם קריג, האָט די פרוי קראַנץ אויפגעהויבען די אויגען צום הימעל, אָבער מיר דאַרפען בעטען אַז די מלחמה זאָל זיך וואָס פריהער פערענדיגען, ווייל די גאַנצע וועלט געהט דאָך אונטער.

— האָט נישט קיין מורא פרוי קראַנץ, מיר דייטשען מוזען זיגען און וועלען בקרוב זיגען, קיין איין פוס פון שונא איז דאָך נישט אַריבערגעטרעטען אויף אונזער טעריטאָריע, בעת מיר געפינען זיך שוין אומעטום טיף אין שונא'ס לאַנד.

פאַר באָומען איז דאָס גאַנצע געשפּרעך געווען גלייכגילטיג, ס'איז איהם נישט געווען קיין גרויסער אונטערשיד ווער ס'וועט זיגען צי די דייטשען צי די רוסען, ער האָט געהאַלטען פון איינעם סיי דעם צווייטען פאַר זיינע שונאים, דאַגעגען איז גאָלדין געווען אַ פערביסענער פּאַטריאָט פון רוסלאַנד, ער האָט אמת פיינד געהאַט דעם צאַרישען רעושים, דערפאַר האָט ער גוט געקענט דאָס רוסישע פאָלק, דאָס נאַאיווע און גוטע, וועלכעס ווערט נאָר פערעצט דורך די אָנפיהרער, ער האָט געמיינט, אַז אַ זיג פון רוסלאַנד וועט ענדערען די בעציהונגען אין רוסלאַנד און ס'וועלען קומען די גוטע אויסגע־בענקטע צייטען, גאָלדין האָט מעהר נישט געקענט אויסהאַלטען די רייד פון דייטשען לאַנדשטורמיסט און ער האָט זיך אַריינגעמישט אין'ם געשפּרעך.

— פון וואַנען ווייסט איהר דאָס, האָט גאָלדין געפרעגט אויף אַ געבראָכענעם דייטש, אַז מיר מאַרדעווען אויס אייערע געפאַנגענע.

דער דייטש האָט זיך אָנגעצונדען ווי פייער, ער האָט אויסגעשטעלט זיינע וואַסערדיגע אויגען אויף גאָלדינען און בייז געזאָגט.

— איך וואָלט אייך געקענט ענטפער'ן אויף אייער פראַגע, אָבער מיר האָבען אַ שטרענגען בעפעהל מיט קיינע פרעמדע נישט צו רעדען וועגען מלחמה און פּאָליטיק...

פרוי קראַנץ האָט מורא געהאַט, אַז ביי איהר אין שטוב זאָל קומען צו אַ דיסקוסיע וועגען מלחמה און האָט געזאָגט.

— נאָך וואָס זאָלען מיר דאָ דיסקוסירען, דאָס איז נישט אָפּ אַ ברעג קאָפּ, עס זאָרגען דערפאַר שוין אונזערע פיהרער: דער קייזער און הינדענבורג, זאָל זיי נאָר דער אויבערשטער געבען כוח, איהם

זענט דאָך געוויס מיד, מיין טרודע האָט שוין צוגעגרייט צום נאַכט־לעגער פאַר אייך אין גאַסט־צימער אויפ'ן ערשטען שטאָק.

— אָבער איך מוז שלאָפען אין דעם זעלבען צימער וואָס די צוויי רוסען, האָט דער דייטש געזאָגט, דאָס הייסט איך מוז זיך דאָרט געפינען אַ גאַנצע נאַכט, ווייל וועגען שלאָפען קען קיין רייד נישט זיין, איך מוז זיי היטען.

— מיר וועלען נישט ענטלויפען, האָט גאָלדין מיט אַ שמייכעל געזאָגט, איהר קענט רוהיג אַדורכשלאָפען די נאַכט.

— דאָס איז מעגליך, אָבער ביי אונז מוז אַ בעפעהל אויסגעפיהרט ווערען, אַז מען הייסט היטען מוז מען היטען, מיר זענען נישט אין רוסלאַנד.

— לאָז אָפּ גאָלדין, האָט באָום געזאָגט, וואָס טויגען דיר דיינע דיסקוסיעס, דאָ פּאַסט פערשטעהען די לאַגע אין וועלכער דו געפינסט זיך.

— דערצעהלט אונז עפּעס וועגען רוסלאַנד, האָט דאָס יונגערע פריילין קראַנץ זיך אָנגערופען.

דאָס מיידעל האָט בכלל נישט אויסגעזעהען ווי אַ דאָרפס־מיידעל, נאָר ווי אַ רבנישע טאָכטער, אַ נידריגע, שוואַרץ־חנווודיגע, מיט גרויסע שוואַרצע פערחלומטע אויגען, שטענדיג טרויעריגע, שטענדיג פערטראַכטע, זי האָט זיך קיינמאָל נישט געחברט מיט די שיקסעס אין שקצים פון דאָרף, נאָר געזעסען איבער אַ בוך וועלכעס זי האָט בעקומען אין דער לייה־ביבליאָטעק אין געליע.ט.

— האַנס קראַנץ און זיין פרוי האָבען דאָס מיידעל געהאַלטען פאַר אַ קראַנקע און אָפּגעשטאַנענע, זי האָט גערעדט פון אַזעלכע זאַכען, פון וועלכע מ'האָט אין דאָרף קיינמאָל נישט גערעדט און וועלכע מ'האָט גאָרנישט פערשטאַנען.

איצט ווען דאָס מיידעל האָט זיך געווענדעט צו די רוסען מיט אַ פראַגע, האָט פרוי אַננאַ, איבער־געריסען דאָס געשפּרעך.

לאָז אָפּ רוט, נישט איצט איז די צייט אויף דער צעהלונגען און געשפּרעכען, זאָלען די הערען געהן שלאָפען.

(המשך קומט)

פייערליכע יובל-אקאדעמיע

צו דער 20-יעהריגער עקזיסטענץ פון קאלאניאל-הענדלער-פעראיין

היינטיגען זונטאג איז פארגעקומען די פייער־ליכע יובל־אקאדעמיע פון יודישען קאלאניאל־הענד־לער פעראיין שרודמיעסקא 20, צו דער 20־יעהריגער עקזיסטענץ פון פעראיין.

אין א שיין דעקארירטען זאל עפענט די פייערונג דער פארזיצער פון יובל־קאמיטעט ה' זיידלער, וועל־כער גיט א קורצען איבערבליק איבער דעם ענט־שטעהן פון קאלאניאל־ פעראיין. און גיט איבער דעם פארזיץ דעם עהרען־פרעזעס אדוו. א. צימערמאן; אין דעם מאמענט זינגט דער סינאגאגע כאר חזן פוילישען הימן און התקוה.

אדוו. צימערמאן בעגריסט אלע געסט און פאר־שטעהער פון די פערשידענע אינסטיטוציעס אין דער פוילישער שפראך; און נעהט איבער אין יודיש און אנטוויקעלט דעם געדאנק וואס בעדייט 20 יאהר פעראיינס־געשיכטע ארבייט אין קאמף פאר דער עקזיסטענץ פון פעראיין. ער ווייזט אן אויף די זיג־ונגען און ראנגלענישען וואס דער פעראיין האט דורכגעמאכט במשך פון די 20 יאהר ארבייט, וואס מען קען זעהן פון דער יובל־אויסגאבע, וואס דער פעראיין האט ארויסגעגעבען די גרויסע צאהל אנ־דערע קליינהענדלער וואס האבען זיך צונויפגע־קליבען צו דער פייערליכער אקאדעמיע און פרייט זיך פון קאלאניאל־הענדלער, בעווייזט, אז דער פעראיין האט פיל געלייסטעט און פערדינט דעם צוטרוי פון דער יודישער געזעלשאפט.

עס ווערען בעעהרט מיט אויפשטעהן אלע פער־שטארבענע מיטגלידער פון פעראיין זייט זיין עק־זיסטענץ.

דאן בעקומט דאס ווארט וויצע־פרעזעס ח. גאט־ליב, וועלכער האלט א לענגערען רעפעראט וועגען דעם פעראיין אין די פערשידענע צייטען פון די דייט־שע אקופאציע ביז פון ליכווע־געזעצען און דאן שארפע צרות, און איצט דער קאמף מיטן סטרא... און קאלאניאל־האנדעל און פארערט איינינגקייט און גאנצקייט אין די ריהען פון קליינהענדלער.

דער ערשטער בעקומט דאס ווארט צו בעגריסען דאמאלס אדוו. ז. שטרויך אלס פארשטעהער פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע. אדוו. שטרויך האלט א לענגערע גלענצענדע רעדע אין וועלכען ער זאגט: מיר יודען קאנען זיך נישט אזוי פרייען ווי אנדערע, אונזערע יו"ט'ס שמחות זענען שטענדיג פערבונדען מיט א קרעכץ. ביי היינטיגען טאג איז די פייערונג פון א 20־יעהריגער עקזיסטענץ פון א יודישער אר־גאניזאציע וואס קעמפט פאר די רעכט פון יודען אויף לעבען און פרנסה א דערגרייכונג, וואס זאגט אן דיקא אין דער שווערסטער צייט, אז מיר קאנסאלי־דירען זיך אין קאמף פאר א בעסערן מארגען פאר אונזערע יודישע ברידער.

איך בעגריס אייך, זאגט אדוואקאט שטרויך אין נאמען פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע, וועלכע האט טאקי בעוויזען אויסצונוצען אין זיך די ליר... פון יודישען פאלק אין גלות שאפענדיג דעם פראגראם פון טעטיגקייט און פערבינדען זיך מיט דער גרויסער שאפונגס פרייד פון דעם ניעם יודי־שען לעבען אין ארץ ישראל.

אין נאמען פון לאדזשער מאגיסטראט בעגריסט ... טשעלניק כוואלבינסקי און ווינשט דער ארגאניזא־ציע אין נאמען פון לאדזשער מאגיסטראט פרוכטבארע ארבייט לטובת דעם קליינהענדלער.

דאן בעקומט דאס ווארט ראטמ. פיאטר כארי אין א לענגערער רעדע שילדערט ער די מאטעריעלע ... פון יודישען קליינהענדלער, וואס לעבט אין א וואלד פון שונאים און בעגריסט דעם פעראיין, וואס איז גע־ווען די ערשטע קליינהענדלער ארגאניזאציע אין לאדז. ער בעגריסט אין נאמען פון פעראיין פאמארסקא 15 אין נאמען פון פעראיין אלטשטאט 10 און אין נא־מען פון פעראיין פון נייערס ראיא.

דאן בעקומט דאס ווארט ה' איוואנקאוויצעק אין נאמען פון פעראיין זארלודקא 8.

אין נאמען פון דער פאלקספארטיי בעגריסט מאגיסטער באלפערישסקי.

דאן בעקומט א ווארט ה' אקאוויץ, וועלכער בעג־ריסט אין נאמען פון לאדזשער האנדעלס־קאמער, אין נאמען פון פרעזעס יאשינסקי, וועלכער האט נישט געקענט קומען צוליב זיין געזונד־צושטאנד און אין נאמען פון צענטראלען סוחרים פעראיין פעטריקאר־ער 10.

דאן בעקומט א ווארט צו בעגריסונג פרעזעס מ. דאבושינסקי אין נאמען פון דעטאליסטען אין דער לאדזשער וואיעוואדזטווא. לעגיאנוב 8, וועלכער דריקט זיך אויס מיט צופרידענהייט איבער די אר־בייט און אנשטרענגונג פון קאלאניאל־הענדלער פער־איין.

דאן נעמט א ווארט ה' זיידלער, וועלכער רעדט אויספיהרליך ארום די געשיכטע פון פעראיין ביי זיין ענטשטיין ווען ער האט זי געשאפען, געלייטעט, געארבייט, איבערגעשטאנען אלע פיחות אין דער צייט פון דער דייטשער אקופאציע, און קומט צום אויס־פיהר, אז עס וואלט שוין צייט געווען, דאס איצט זאלען אלע לאדזשער קאלאניאל סוחרים און קליינ־הענדלער זיך פעראייניגען און שאפען א שטארקע מעכטיגע ארגאניזאציע. וואס וואלט געקענט א סך לייסטען פאר דעם פעראיינטע קאלאניאל־הענדלער און נישט דארפען בעטען הילף ביי פרעמדע.

צום שלוס דריקט ער אויס זיין דאנק דעם ה' יאב־לאנסקי פאר זיין שווערע פראנטווארטליכע ארבייט, וואס ער האט ארויסגעגעבען דעם יובל־בוך וואס וועט זיין א מוסטער פאר אנדערע פונקט אזוי ווי דער קא־לאניאל־הענדלער איז געווען א מוסטער פאר אלע ארגאניזאציעס ביי זייער ענטשטיין. דאן רעדט אין נא־מען פון בעקער־צעך ה' לייזעראוויטש און ווינשט ערפאלג דעם פעראיין.

דאן בעקומט דאס ווארט ה' וויינצענפעלד אין נאמען פון זשעראמסקיעגא 40, גריבוואר־הענדלער, אין נאמען פון 2־טען קליינהענדלער־פעראיין זגער־זשער 38, בעגריסט ה' רובינשטיין, און ווינשט פרוכטבארע ארבייט. דאן בעגריסט ה' גאלדקארן אין נאמען פון פערסאנאל. דאס שלוס־ווארט בעקומט ה' יאבלאנסקי.

אייגענטליך — זאגט דער רעדנער, האב איך גארנישט קיין סך צו רעדען. ס'איז איצט נישט נויטיג צו דערצעהלען די געשיכטע פון פעראיין, די געשיכטע פון די מענשען, וואס האבען איינגעלעגט אזוי פיל מיה און ארבייט אין דעם ווערק, וואס הייסט קאלאניאל־הענדלער־פעראיין. מ'דארף נאך פאלגען די ארבייט פון פעראיין.

אין נאמען פון אונזערע קליינהענדלער, קאלאניאל סוחרים דאנקען מיר די אלע אנוועזענדע געסט פארשטעהער פון די אלע ארגאניזאציעס די אלע, וואס האבען צוגעשיקט זייערע בעגריסונגען צו אונזער יום־טוב. די אלע פריינד פון קליינהענדלער דאנקען מיר און מיר ווינשען זיך א בעסערע ליכטיגע צו קונפט אין וועלכער די קליינהענדלער וועלען זיצען אין זייערע געוועלבער מיט ווייניגער שרעק ווי ביז איצט.

דאן שליסט עהרען־פרעזעס א. זואקאט צימער מאן די אקאדעמיע מיט א דאנק פאר אלע דעלע־גאטען און געסט און דאנקט דעם ה' יאבלאנסקי און ה' בלאנק פאר זייער ארבייט און ארויסגעבען דאס יובל־בוך.

דאן לייענט איבער דער פארזיצער אדוואקאט צימערמאן אלע טעלעגראמעס און בריף וואס זענען אנגעקומען און ס'ווערט געמאכט א פאטאגראפישע אויפנאהמע פון אלע געסט, פון פרעזידיום און אלע אנוועזענדע.

בעגריסונגען און טעלעגראמעס זענען אנגע־קומען פון פאלגענדע אינסטיטוציעס און פערזאנען:

די יודישע קהלה, פרעזעס עפשטיין לייבל מינצבערג, רעטונגס־קאמיטעט שע קעוו טשא 5־3, „א"ט", יודישער וועלט־קאנגרעס ד"ר א"ה טאר־טאקאווער, סוחרים און אינדוסטריעלער זגיערזשער 73, האנדווערקער און קליינאינדוסטריעלער גדאנ־סקא 40, 1 קליינהענדלער־פעראיין אגרא אווא 10 קליינהענדלער־פעראיין פל. וואלאשטשי 3 אבראמ־זאהן, לאקאטארען פעראיין פעטריקאווער 31 אינ־פעלד. א"וו. ע. שעסקין, ראט. א וו. שמעון רייכ־מאן, פרעזעס לייבוש ראזענבערג, וויצע־פרעזעס גרשון וואלמאן, פרעזעס פיאטר כארי, פרעזעס וואלף איליגאווער.

ד"ר טארטאקאווער האט צוגעשיקט פאלגענדע בעגריסונג:

די טעטיגקייט פון אייער פעראיין איז מיר נישט אונבעקאנט. איך האב אדורכגעבלעטערט מיט אינ־טערעס דעם יובל־בוך, וואס איז דורך אייך ארויס־געגעבען געווארען און איך האב פון דארט זיך דערוויסט, וויפיל ארבייט און ענטוזיאזם און בעס־טע כחות זענען אריינגעלעגט געווארען דורך אייך אין קאמף פאר די לעבענס־אינטערעסען פון דעם יודישען קליינהענדלער און געבענטשט זאלען זיין די הענד, וואס האבען געטון די דאזיגע ארבייט. דער אינטערעס פון יודישען קליינהענדלער איז אונזער בשותפות'דיגער פאלקס־אינטערעס און דער קאמף פאר זיין עקזיסטענץ און פאר זיין צוקונפט דארף קאנצענטרירען ארום זיך די בעסטע כחות פון פאלק.

איך האלט, אז די פייערליכע טעג, וועלכע איהר לעבט איצט אדורך, וועלען אייך געבען פרישן מוט און פרישע בעגייסטערונג פאר אייער ווייטער־דיגער ארבייט. וואס שייך מיין פערזאן, בין איך אין די ראהמען פון מיינע בעגרעניצטע מעגליכ־קייטען תמיד גרייט אייך, צו העלפען אין אייער הייליגער ארבייט און איך בין זיכער, אז אויך דער יודישער וועלט־קאנגרעס, מיט וועמענס לאדזשער קא־מיטעט איך האב דעם כבוד אנצופיהרען, וועט אין זיין ארבייט קיינמאל נישט פערנאכלעסיגען די אינטערעסען פון דעם גערודפטען יודישען קליינ־הענדלער.

ר. ע. משה לייב לובאבינסקי

נעכטען איז נאך א שווערער קראנקהייט גע־שטארבען אין עלטער פון 75 יאהר איינער פון ... אנגעזעהענסטע יודישע בעלי־הבתים פון אונזער שטאט ר. ע. משה לייב לובאבינסקי.

דער פערשטארבענער איז געווען א רייה מ... יאהרען גבאי אין דער אלטשטאטישער שוהל, מיט... גליך אין פילאנטראפישע פעראיינען, וואו ער הא... זיך אויסגעצייכענט מיט זיינע מידות טובות.

די לויה קומט פאר היינט 12 פארמיטאג פ... טרויער־הויז וואלבארסקא 28.

דער טויט האט ארויסגערופען א אויפריכט... גען צער און טרויער ביי זיינע נאהענטסטע, קרובי... און פריינד. תנצב"ה

אדמו"ר הצדיק וכו' ר' בנימין שליט"... מראדאשיץ וואס שטייט שטענדיג איין ביים זו... הרב הגאון הצדיק וכו' מרן ר' אשר מאיר ד... שליט"א וואלבארסקא 1, פאהרט היינט אהיי... קיין ראדאשיץ.

פאר נישט-לעגאלע געלד-זאמלונגען

(א) דער שטראף־רעפעראט ביי דער לאדז... סטאראסטווע האט פערמשפט די צוויי זגערזש... ארבייטער: באלעסלאוו איזיראדטשיק – אויף 7 ט... ארעסט און סטאניסלאוו טשעשיעלסקי — אויף ... טעג. זיי זענען שולדיג געווארען אין פיהר... א זאמלונג לטובת דער פאלקס־מיליץ אין שפאני...

די דריי ארבייטער. עדוואַרד בראונשט... (לאנקאווע 30), הענריק מיקאמייטשיק (גושיבא... 33) און וולאדיסלאוו וואהניאק (ריימאנסקא 4... זענען פערמשפט געווארען צו 1 טאג ארעסט.

בשעת זענען זיי פערמשפט געווארען או... צו בעצאהלען שטראף פאר אוואנטורעס בעת... שטרייק. זיי זענען איצט בעשטראפט געווא... פאר'ן מאכען זאמלונג אויף צו דעקען די שטראף...

איבערגעפאהרען אויף טויט

(א) אויף ראג 11 ליסטאפאדא און צג... טארגא איז נעכטען, ארונטערגייענדיג פון טראַ... וואו נומער 15 ארונטערגעפאלען אונטער די ר... דער און דערהרג'עט געווארען אויף טויט א נ'או... בעקאנטע ארימע פרוי פון א נ'ערך 60 יאהר אל...

עס איז פערפיהרט געווארען א נ'אויספארשו...

ווי אזוי דארף געפיהרט ווערען דער האנדעל אויף ראטעס

די רעכט פון קויפער און פערקויפער

דער האנדעלס־קאדעקס וואס איז שוין אריין אין קראפט, פיהרט איין א ארדנונג אין האנדעל אויף ראטעס. אין דעם געזעץ ווערט בעווארענט אז דער קויפער אויף ראטעס זאל נישט ווערען בע־עוולה'ט. די וויכטיגסטע פרינציפען פון נייעם קא־דעקס וועגען האנדעל אויף ראטעס זענען פאלגענדע

1) דער קויפער אויף אויסצוצאהלען אין ראטעס האט רעכט צו קאנען מאהנען פון פערקויפער ענט־שעדיגונג, אויב די געקויפטע זאך האט וויכטיגע פעה־לערס און ביים קויפען האט דער פערקויפער די פעהלערען אויסבעהאלטען.

2) עס איז נישט גילטיג קיין אפמאך, אז אויב מען וועט פערפעהלען צו צאהלען איין ראטע, מוז מען שוין אלס קארע בעצאהלען מיט איינמאל די גאנצע סומע פון דער געקויפטער זאך, אויב מען מאכט אזא מין סארט אפמאך, איז דאס נאר גילטיג אויב מען פערפעהלט צו בעצאהלען צוויי ראטעס נאכאנאנד און בײדע ראטעס בעטרעפען נישט ווינ־ציגער ווי א פינפט־חלק פון דעם פרייז. למשל, אויב מען האט געקויפט אויף אויסצוצאהלען א זינגערס מאשין פאר 600 זל. און מען האט דורכגע־לאזט צוויי ראטעס, וועלכע בעטרעפען מינדעסטענס 120 זל. קען די פירמע דעמאלט ארויסטרעטען און מאהנען דעם גאנצען חוב מיט אמאל, אויב אבער די צוויי ראטעס בעטרעפען בלויז 30 זל. קאן מען דאס שוין נישט פאדערן. פון דעם געזעץ קען מען אורטיילען, אז אויב די דורכגעלאזטע ראטעס בעטרע־פען צוואנציג פראצענט פון דעם קויפט־פרייז, דא־מאלס קאן מען שוין מאהנען דעם גאנצען חוב מיט איינמאל.

אט דאס איז גילטיג נאר ... דער קויפער האט בעקומען א קאפיע פון'ם אפמאך

דער דאזיגער פונקט איז גילטיג נאר דאמאל... ווען דער פערקויפער האט געמאלדען דעם שולד... גען, אז אזוי ווי ער האט שוין אדורכגעלאזט צו... ראטעס, וואס בעטרעפען א פינפט־חלק פון ד... פרייז, זאל ער צו א בעשטימטען טערמין די סו... ראטעס איינצאהלען אין געגענטייל וועט מען מא... נען דעם גאנצען חוב. אויב מען האט אזא אוי... פאדערונג נישט צוגעשיקט, קאן מען ווייטער מא... נען נאר די פארפאלענע ראטעס, נישט אלע מיט אמא...

אויב עס קומט דערצו, אז דער פערקויפע... רייסט איבער דעם אפמאך צוליב'ן נישט צאהלען... ראטעס און מוז צוריקנעהמען די פע קויפטע זא... האט דער קויפער דאס רעכט צוריקצופא ע"ען די ... געצאהלטע סומע, א־אפרעכענדיג דעם טייל, וו... עס קומט פאר'ן נוצען די זאך, ווייל דאס הא... צוליב'ן נוצען פערלוירען א טייל פון ווערט.

וויכטיגע ענטשיידונגען פון העכסטען געריכט

שאדענס.

אויך פון דער סומע וואס מען האט געליטען אלס שאדען איז מען מחויב צו צאהלען אומזאץ שטייער

עקספעדיציעס.

די אויסגאבען וועלכע עקספעדיציעס מאכען אין שייכות מיטן אויספיהרען די אויפטראגען פון זייערע קליענטען, ווי איבערפיר קאסטען, צאל אבצאהלען, לאגער געלד, אסעקוראציע ווערט בלויז אין דעם פאל נישט בעשטייערט, אויב לויטן אפמאך מיטן קליענט מוז דער עקספעדיטאר אפגעבען אט די אלע אויסגאבען קוים האט ער אבער מיטן קליענט געשלאסען אן אזוי גערופענעם רימישאלט אפמאך ווערט דער בע קומענער בעטרעף יא בעשטייערט.

דיסקאנטא ציגזען וועלכע עקספעדיציעס נעמען פון זייערע קליענטען איבען חשבון פון וועקסעל דע קונג, אונטערליגען אומזאץ בעשטייער.

אויסארבייטונגען און פערקויף.

אויב דער פערקויף נעפינט זיך צוזאמען מיט דער אונטערנעמונג, וואו די פאבריקאטען ווערען אויסגע־ארבייט דארף אויפן פערקויף קיין בעזונדערער פא־טענט נישט אויסגעקויפט ווערען. צוזאמען הייסט נישט בלויז אין זעלבען לאקאל נאר אויך אפילו אין אן אנדערען בנין אויף דער זעלבער פאסעסיע.

קאלעקטורען.

פאר קאלעקטורען זעהט דאס געזעץ פאר 4 קאטע־גאריעס פאטענטען. אפהענגיג פון דער יעהרליכער צאהל צונעטיילטע לאסען.

אלזא צו דער ערשטער קאטעגאריע ווערען קלא־סיפיצירט די קאלעקטורען וועלכע בעקומען אין משך פון יאהר צוגעטיילט אין אלגעמיין איבער 15.000 לאסען, די יעניגע קאלעקטורען וועלכע בעקומען צו געטיילט איבער 2.500 אדער ווייניגער, ווי 15 טויזענט דארפען אויסקויפען א פאטענט 2־טע קאטע־גאריע דעסגלייכען דארפען אויך אויסקויפען 2־טע קאטעגאריע פאטענטען די פיליעס פון דער ערשטער קאטעגאריע קאלעקטורען.

פאטענטען דריטער קאטעגאריע קויפען אויס קא־לעקטורען, וועלכע בעקומען צוגעטיילט אין משך פון יאהר צוזאמען פון 150 ביז 2.500 לאסען. א פאר־טענט דריטע קאטעגאריע קויפען דעסגלייכען או... פיליעס פון 2־טע קאטעגאריע קאלעקטורען.

א 4־טע קאטעגאריע פאטענט דארפען אויסק... פען קאלעקטורען וועלכע בעקומען צו געטיילט ... 150 לאסען יעהרליך.

א 4־טע קאטעגאריע פאטענט קויפען אויך א... פיליעס פון 3 אדער 4 קאטעגאריע קאלעקטורען (ס... קאלעקטורען)

Dr. med. Trepman

ספעציאליסט פאר טריפער, סיפילים און הויט־קראנקהייטען.
בעהאנדלונג פון מענער־שוואכע
אויף אלע ארט אנצייגען.
זאוואדזקא 6, טעל. 234-12
נעמט אן פון 8–11 נאכמ. און פון 6–9 אוונד.

Dr. med. H. LUBICZ

ספעצ. פאר הויט וועגערישע קראנקהייטען און מענער־שוואכע
האט זיך איבערגעצויגען פון ציגעל־גאס 7 אויף
69 פילסודסקיעגא 69
(רוג נארוטאוויטשא) טעל. 141-32
נעהמט אן פון 8–10 פריה, 12–2 און 5–8 אוו.
זונטאג און תגאות פון 9–11 פריה.

ZACHĘTA

זגערזשער 26

גרויסער דאפעלטער פראגראם!
דאס געהיימניס פון שווארצן צימער
אין דער הויפט־ראל: דער בעניאלער
BORYS KARLOFF
אויסער פראגראם:
???
אנהויב 4 נ"מ, שבת און זונטאג—12 בייט.

Dr. med. L. Berman

צעגעלניאנא 15 טעל. 49-07
ספעציעל־ארצט פאר מענער · שוועכע־ב...
האנדלונג און סעקסועלע בעראטונ...
נעמט אן פון 8–11 און פון 4–8 אוונט.
זונטאג פון 9–1 פארמיטאג
פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע־פרייז...

Doktór Z.
HENRYKOWSKI

ספעציעל־ארצט פאר מענער · שוועכ...
וועגערישע און הויט־קראנקהייטען
טראוגוטא 9, טעל. 262-98
נעהמט אן פון 8–1 און פון 4–9 אוועגד.
זונטאג פון 9 פריה ביז 11 בייטאג.
פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע־פרייז...

1 פראטעסט-דעפעשעז פוז דער לאדזער קאמונאלע בעאמטע צו דער רעגירונג אוז סיים

(א) אין די אוועגד־שעה'ן האבען אלע 6 פרא- ...אנעלע סטראיקען פון די זעלבסט - פערוואל- ...ס-בעאמטע אפגעהאלטען אנ'אויסערגעוועהנליכע ...אמלונג. אויף וועלכער עס איז בעטראכט גע- ...ען די פראגע וועגען פראיעקט צו בעגרעניצען די ...ם פון די בעאמטע, וואס ווערט היינט בעטראכט ...ן סיים-פלענום.

...לסוף איז אנגענומען געווארען א רעזאלוציע, ...לע פראטעסטירט געגען פרוב צו בערויבען די בעאמטע פון זייערע רעכט.

עס זענען ארויסגעשיקט געווארען 11 דעפע- שען צו דער רעגירונג, צום פרעמיער און צו בעזונ- דערע דעפוטאטען.

די געווינסען:

75.000 זל. אויף נומער 19568.

50.000 זל. אויף נומער 149156.

25.000 זל. אויף נומער 93322.

20.000 זל. אויף נומער 65858.

און א סך געווינסען צו 10.000 זל., 5000 זל. או. ז. וו.

זענען שוין געפאלען אין דער 37-טער לאטעריע אין דער גליקליכער קאלעקטור פון

KAFTAL

Łódź, ul. Piotrkowska 54.

לאזען צו דער 1-טער קלאס זענען שוין צו בעקומען.

P. K. O. 304761 קאנטא

בריפליכע בעשטעלונגען ווערען תיכף ערלעדיגט.

א שרפה

– צוליב דעפעקטען אין אויוועגס זענען אויס- ...בראכען שרפות אויף שענקיעוויטשא 3-5 און פאר- ...ווא 36.

...דאי צו בעמערקען, אז אין לאדז זענען טעכטען ...עקומען 16 שרפות.

פון „וויזא"

היינט מיטוואך, דעם 27, 9 אווענד קומט ...אין לאקאל פון „וויזא", פיעטריקאווער 86 ...-אווענד אין צוזאמענהאנג מיט חמשה-עשר ...ס, מיט רעדעס וועלען ארויסטרעטען די מיט- ...דרין פון צענטראלען קאמיטעט פרוי קאפלאן ...ה' לימאו.

איינגאנג פריי פאר די מיטגלידערינס און ...נטפיהרטע געסט.

פערוויילונגען אוז בעלער

...בת דער אקציע פוז ווינטער-הילף

דער בירגער-קאמיטעט פון דער ווינטער- ...אקציע אפעלירט צו די אינסטיטוציעס און ...ניזאציעס, אז זיי זאלען אין דער נאכט פון ...אויפ'ן 31 יאנואר איינארדנען בעלער און ...פערוויילונגען לטובת דער ווינטער-אקציע.

וועלכע פ.ק.א. ביכלעך האבעז געוואונען צו 1000 זל.

דעם 25 יאנואר 1937 איז אין דער צענטרא- 56602 55265 55899 54298 53555 5355? טע ציהונג פון די פרעמירטע פ. ק. א.-אפשפארונגס ביכלעך פון דער צווייטער סעריע.

צו 1000 זל. האבען געוואונען פאלגענדע נומערן פון די ביכלעך:

58548 53438 52870 52058 51784 51437
56602 56265 55889 54298 53555 53552
59003 58185 57759 57293 57242 56693
63903 63900 63389 62873 61815 60037
69246 68630 67023 66223 65962 63986
79279 78166 77766 70909 70502 70397
84780 84423 84078 83315 82813 80265
89433 87094 86880 86471 85961 85310
94822 94602 94299 93316 91698 89590
101304 100451 98605 98114 97750 96732
105540 104376 103448 103416 102452 101932
112959 112888 110276 110013 . 109331
116332 114308 113843 113635 113117
118372 118175 117511 117416

ווארשאווער אפיציעלע בערזע

האלאנד	–	–	–	289.50
לאנדאן	–	–		25.93
ניו-יארק (קאבעל)	–	–	–	528½
פאריז	–	–	–	24.65
פראג	–	–	–	18.46
ציריך	–	–	–	120.90

אפיציעלע פראצענטיגע פאפירען

ב. פ.	–	–	–	108,75
3 – אינוועסט. I	–	–	–	64.60
3 – „ II	–	–	–	65,35
4 – דאלארויבקע	–	–	–	
7 – סט.	–	–	–	445
5 – ווארש.	–	–	–	55,50
5 – לאדזער	–	–	–	49,25

ציהונג פוז דער מלוכה-לאטעריע

פירטע קלאס 16-טער טאג

100.000 zł. — 81482
20.000 zł. — 193428
10.000 zł. — 14530 38880 113291 125363 128115
5.000 zł. — 75437
2.000 zł. — 799 22328 39484 40994 48485 60147 64441 75021 78551 102810 127228 144391 158229 168226 169807 174604 190725 190931.
1.000 zł. — 867 8678 10027 15140 18049 18100 21229 24368 28169 34431 34627 35299 37551 53792 56546 57797 59241 69217 72994 74919 76580 76717 90423 121176 121775 125903 126659 126690 130933 133987 153297 154881 157161 158766 165587 169695 172501 176887 190744.

Wygrane po 200 złotych

015 155 216 395 407 52 531 643 711 1032 153 54 417 37 631 50 786 870 2100 14 238 66 315 603 66 762 850 3444 543 609 930 60 4030 35 54 61 246 304 66 409 608 81 800 76 79 921 5548 87 618 52 879 924 75 6000 107 74 261 370 403 17 75 522 6555 95 897 7208 91 349 503 906 8144 205 603 16 93 783 957 85 97 9026 77 128 59 275 428 54 508 32 972.

10054 57 72 91 93 136 277 90 317 588 618 79 90 708 802 988 11056 182 235 88 330 602 62 806 949 93 12012 137 445 825 65 915 13004 17 55 234 431 512 641 707 842 941 94 14027 122 34 517 57 882 15068 83 178 259 303 19 67 475 526 736 804 924 27 16118 553 676 945 95 17169 86 408 28 45 54 636 752 888 18103 67 84 432 519 863 97 922 19056 195 316 704 41 43 96 960 92.

20060 72 278 311 28 402 6 510 59 830 937 80 21169 329 488 301 46 92 837 69 77 933 44 22243 379 426 573 93 705 70 895 902 3 21 23159 312 443 789 811 999 24156 245 66 74 92 330 418 87 543 62 67 83 666 725 959 25164 296 412 21 846 913 27 33 26073 382 445 76 598 616 70 774 977 88 27045 50 286 93 510 795 839 50 931 28158 213 17 720 826 99 29113 275 456 943.

30035 217 455 664 89 92 755 869 92 31411 695 32151 97 338 439 50 94 593 628 766 958 33008 147 414 597 707 19 830 939 34019 325 33 35 53 560 67 726 53 970 35045 283 306 434 572 735 830 989 6067 199 287 396 564 769 802 44 924 37018 232 87 355 409 57 503 602 60 727 98 888 38141 58 79 298 645 52 55 805 968 83 39042 95 115 863 95 923.

40132 208 67 330 436 595 641 792 802 76 41035 118 285 525 774 42063 222 360 449 540 671 803 35 51 70 95 43177 542 656 83 710 842 900 44017 71 92 432 897 974 45013 21 98 189 308 428 652 800 29 46 920 46 46676 830 909 11 38 47223 308 26 651 732 75 891 993 48007 43 290 307 454 72 637 780 87 834 49123 32 264 309 39 42 43 411 637 780 87 834 49123 32 264 309 39 42 43 411 29 34 37 91 567 620 40 720 27 63 93 965.

50013 23 32 216 49 334 49 967 51037 192 204 34 87 512 22 55 939 52217 506 67 756 984 53421 694 772 869 902 54138 59 242 85 326 415 57 90 533 55058 275 494 632 851 991 56106 39 325 418 672 832 918 53 57018 71 90 253 314 497 665 862 950 58046 166 389 532 57 704 800 985 59277 419 80 90 506 97 654 738 69 935.

60051 67 233 475 61067 216 73 326 486 535 660 793 999 62119 402 519 21 669 782 95 63084 141 70 259 73 333 78 98 457 522 652 777 848 92 990 92 60446 131 263 365 556 630 83 706 57 927 65185 439 535 84 620 778 802 975 66305 480 504 29 604 720 869 67023 55 157 209 16 336 527 538 63 722 810 95 936 78 68182 346 444 817 47 57 59064 147 95 284 390 514 672 707 913.24.

70137 59 553 648 862 71250 311 37 460 715 30 33 89 983 72038 532 667 93 795 812 64 87 901 73118 213 16 339 438 527 612 63 854 933 74058 59 179 217 339 64 68 421 22 66 563 647 754 955 75033 130 42 254 304 437 651 52 85 734 44 813 70 93 76125 317 489 621 647 77005 214 369 93 437 531 33 79 96 627 838 61 78 78064 72 141 293 437 723 42 80 932 35 79026 84 157 253 351 94 584 859 959.

80054 230 344 496 539 90 838 81020 79 240 54 62 349 491 718 988 82273 83063 160 259 316 619 35 935 84063 96 98 101 21 316 20 456 508 714 52 85179 91 350 660 958 86188 228 332 41 57 795 87036 277 304 427 72 606 753 835 932 88022 126 79 215 23 302 631 44 89199 207 487 531 767 810 906 9 48.

90037 42 82 149 592 659 854 992 91107 31 42 234 352 77 713 92064 442 542 652 754 802 60 988 93215 397 436 68 528 824 995 94028 113 297 447 669 742 44 807 63 944 95703 70 815 33 972 96191 217 372 507 32 628 37 74 734 96 824 97007 25 169 398 498 98026 166 89 256 313 455 512 818 928 99032 538 46 667 741 931.

100220 509 850 55 997 101197 225 496 5 20859801 4810694458261484 825 910 102311 21 48 408 553 658 789 821 986 103004 72 116 204 301 87 496 542 73 641 977 88 104098 126 39 275 305 423 650 853 936 105087 214 26 343 506 608 25 746 877 964 106680 768 107496 820 84 909 70 108081 104 567 644 765 90 109153 406 70 79 93 522.

110036 248 57 458 584 615 732 5 935 111142 329 433 676 86 341 8 971 112054 99 359 63 416 583 95 605 750 935 80 113034 152 280 325 484 546 613 735 58 850 948 114007 14 30 184 770 416 536 53 613 809 29 912 115024 25 77 84 143 334 438 629 61 798 917 11618 222 77 303 431 507 699 782 916 112060 208 320 32 53 630 727 118128 597 643 64 739 939 67 119168 267 73316 555 61642 63 890 919.

120140 258 303 549 535 796 121150 49 246 518 78 796 816 73 122055 382 400 565 710 921 43 123065 193 348 528 678 727 906 124032 240 63 644 918 89 125204 38 87 336 438 522 754 862 126016 227 425 662 85 862 75 998 127124 487 96 728 840 8 54 67 128013 15 24 33 47 83 655 703 977 129084 167 85 421 63 99 515 692 744 65

130048 196 228 325 424 8 97 505 819 909 131411 708 13 884 95 960 132252 495 508 607 811 808 133057 210 732 876 99 935 134032 154 95 200 46 320 51 516 622 747 833 925 135049 214 28 326 75 508 65 788 861 77 136022 629 715 71 874 80 996 137068 267 524 138220 512 650 732 139343 771 982.

140149 299 315 483 583 715 24 141002 24 74 390 452 572 669 738 842 952 142135 272 371 485 548 684 727 954 143149 252 515 56 65 653 820 798 144010 284 404 567 754 849 145058 92 159 212 439 45 146285 91 445 571 628 147152 246 72 327 663 784 148374 505 707 934 149100 38 602 700 34 933.

150478 151323 499 688 788 835 152341 476 593 99 703 18 838 999 153163 446 632 896 154163 97 409 546 714 837 155012 20 426 518 608 936 156013 136 297 418 501 828 157234 85 306 37 473 158288 387 407 55 75 946 74 159051 220 596 613 796 817 30 902 23.

160237 367 445 531 606 161004 16 309 417 786 976 162022 69 534 61 80 1 666 786 870 922 163292 540 55 638 972 164066 280 483 513 96 610 707 829 165182 513 612 47 719 77 894 166221 83 398 457 508 33 54 669 853 924 167011 140 63 220 86 461 552 637 81 769 168126 7 342 96 581 91 746 851 912 169095 181 210 309 57 67 77 483 9 678 771 956 8.

170080 189 222 364 501 533 723 821 44 55 993 171064 6 144 89 277 326 47 75 422 685 715 172276 542 607 51 725 934 173044 66 122 309 35 499 565 761 28 174044 53 769 826 175428 30 589 860 176362 466 71 512 15 81 613 64 700 846 177015 112 95 267 92 338 450 70 684 706 876 178009 57 91 115 18 317 538 50 638 832 72 179112 52 3 224 83 328 455 547 604 6 783 809.

180186 395 449 580 691 889 907 34 181027 143 490 663 89 921 182082 285 307 516 183077 195 297 401 57 86 680 900 35 48 184151 82 219 94 595 838 925 185075 198 228 96 460 93 584 934 186021 452 535 80 187124 274 597 613 954 188274 303 401 33 582 4 791 867 95 189073 120 60 78 304 9 534 720 502 874 998.

190151 435 677 629 864 83 913 191120 454 515 29 617 847 58 62 192014 35 188 299 322 400 37 661 97 852 93 193043 199 241 343 85 489 625 6 67 776 862 194026 87 117 30 74 411 745 845 970 80

CIĄGNIENIE DRUGIE

Wygrane po 200 złotych

33 396 801 902 1308 490 761 2106 309 90 91 535 3553 742 967 97 4314 99 476 513 849 5111 27 220 777 95 6074 283 335 45 92 507 766 997 7244 745 859 965 8323 458 800 962 9725.

10237 462 87 608 71 982 11089 223 390 404 610 722 824 12203 396 507 832 13207 31 14188 210 344 671 15362 454 692 974 87 16069 310 680 17038 85 200 559 763 813 18374 428 19105 255 607 50 718.

20154 503 52 690 748 21075 254 595 667 928 22540 666 740 857 943 86 23355 86 878 24218 491 612 720 44 65 82 806 25166 235 966 26237 648 27907 37 28297 29135.

30249 3939 505 940 31027 88 134 539 48 659 853 32022 26 143 33236 70 560 651 946 56 4218 497 999 35015 65 378 801 07 36340 65 590 710 20 41 61 936 37116 35 348 99 540 38076 78 319 617 894 39384 410 13.

40037 53 112 332 630 85 41017 298 520 42167 88 562 613 789 900 43044 175 234 442 54 567 671 89 44597 881 45317 32 426 46048 112 349 608 939 63 95 47150 721 942 49 48663 858 87 49211 75 81 86 962.

50003 84 482 561 682 51016 166 943 52124 202 301 409 28 680 987 53376 435 509 708 54096 127 923 55182 288 495 612 804 56329 527 912 57199 322 565 871 940 58232 403 511 890 900 59053 296 326 454 571 671 94.

50127 250 517 19 785 962 61044 212 320 422 954 62238 814 55 63031 435 537 749 858 64165 231 493 626 719 61 851 63 925 65009 75 260 785 906 66155 331 47 400 801 67038 465 625 966 68051 59 66 80 257 419 596 628 935 69143 447 98 805 11 929.

70552 853 71039 149 61 72176 271 362 72 687 89 710 830 73054 103 28 471 699 708 840 74450 725 75197 205 74 330 445 98 859 931 74 76199 705 882 77308 550 607 28 79 809 23 78056 254 865 79202 481 562 602 18 702 934.

80248 756 930 48 81021 200 854 944 82057 280 388 97 632 805 83225 84173 218 418 575 730 85092 211 334 565 718 843 995 86213 56 382 464 754 916 87136 43 202 05 458 510 845 88305 527 35 692 740 87 813 89730 987.

90144 301 11 624 715 91061 81 292 410 724 92252 93672 97 752 960 94248 473 92 651 786 953 95110 66 371 835 96029 249 417 507 651 867 97062 366 98104 33 339 421 718 99009 134 276 379 424 979.

100015 171 331 809 101134 227 71 501 40 773 843 102112 38 532 753 74 841 103102 202 56 335 61 433 655 981 104013 530 105011 199 258 373 94 982 106156 276 448 584 864 993 107523 62 72 757 883 974 108015 305 441 857 109082 764 68.

110031 111031 112652 742 113045 376 453 82 114278 399 710 993 115316 54 569 699 116211 378 93 480 632 62 117351 70 85 411 746 946 1186619 29 129608 726 916.

120072 316 478 543 66 787 958 121367 549 885 946 122535 123053 304 502 665 995 124155 861 125384 669 126127 127164 401 849 50 128084 145 694 956 129762 992.

130096 544 58 75 619 43 714 131327 73 863 916 38 63 132097 323 896 906 133132 241 689 134158 492 589 702 04 135324 34 136032 160 267 337 137081 412 503 859 939 77 138304 71 618 29 139736 840 924.

140202 975 81 141236 301 841 938 45 69 142227 357 543 92 867 143043 106 96 456 614 810 144105 900 145622 93 784 146298 908 96 147297 502 45 782 846 53 148316 482 557 62 830 33 966 149012 22 170 466 977.

150033 65 135 435 68 596 602 932 151337 902 152002 131 400 894 153086 749 64 82 154235 63 331 400 502 888 155255 526 626 156328 800 157118 80 94 272 482 596 158147 343 570 159723 952 64.

160003 509 856 161396 676 162191 270 326 816 95 996 163200 446 543 59 741 982 164028 189 707 62 334 659 991 165020 68 146 286 92 804 996 166405 520 768 77 936 167250 488 525 759 61 811 168117 224 430 594 988 169142 201 629

170190 322 171427 172259 588 96 704 173039 90 286 356 416 604 174016 244 58 62 509 69 933 61 175030 258 334 99 490 609 862 176144 46 271 517 697 762 177021 153 57 383 836 178023 471 606 179537 871 963.

180146 386 527 892 181144 234 421 46 68 770 182335 446 85 183045 292 309 411 18 72 619 71 184269 336 55 185000 17 131 53 319 495 724 186073 214 480 884 187007 14 511 83 188182 600 726 951 59 189579 605 71.

190100 275 515 700 877 191127 633 192293 433 672 899 947 193046 98 144 350 405 11 785 826 978 194866.

CIĄGNIENIE TRZECIE

25.000 zł. — 9223
20.000 zł. — 146506
10.000 zł.—43055 97407 156534
5.000 zł. — 5781 36783 136691 187662.
2.000 zł. — 45322 71572 79778 84665 107563 118831 127751 148178 155610 182350.
1.000 zł. — 191 13189 33155 33604 34505 34176 34473 37241 38611 39324 41574 48501 52863 85974 91776 82306 117415 127129 128315 128323 140292 141370 144605 150139 155233 161874 166706 186118 187049 188411.

Wygrane po 200 złotych

368 440 921 84 1031 499 522 606 706 2140 62 91 580 90 718 871 3275 343 558 757 91 4234 383 465 5059 148 447 598 637 819 48 920 65 6615 7044 69 264 607 703 22 62 865 3007 357 475 992 9042 233 306 556 627 810 97 946.

10405 959 11348 597 678 12228 51 604 13130 786 910 96 14355 471 15246 493 525 752 16112 224 665 744 893 970 17193 717 82 928 18010 126 91 512 813 86 19252 98 483 522 32 700 821 995

20341 746 809 21304 517 910 22410 693 23199 223 326 542 61 975 24098 226 305 86 458 951 25066 940 26008 180 913 27009 230 647 860 29232 43 344 54 899

30010 89 129 213 30 50 95 871 932 31128 223 764 71 32152 82 458 545 96 33124 99 379 499 34115 209 312 452 691 888 963 35010 507 66 791 310 454 540 47 39204 70 332 574 646 833

40031 88 141 260 572 41136 273 33 931 42960 43665 793 876 94 991 441 379 412 667 909 16 45287 465 46035 2 71 675 9 4803 47209 499 780 999 480 143 262 693 703 49020 47 723 817.

50094 221 392 94 52116 81 274 716 8 52157 340 70 456 651 53988 55410 5 777 947 56503 650 68 815 86 922 57017 198 304 78 410 58253 500 648 59510 82 604 74 727 53 89.

60486 943 61008 220 584 755 838 940 51 86 62026 282 353 699 928 630 120 262 64224 303 1637 496 581 6 65011 252 316 66533 728 67731 681 217 80 401 615 975 69516 645 752 76 80 80 937.

70037 277 543 746 812 902 71163 50 46 91 72152 72 309 21 621 959 91 731 303 879 87 910 32 74374 589 744 803 9 75015 141 351 691 789 898 76084 19 269 828 77072 223 659 96 762 78025 19 229 97 564 857 79248 665 91 873.

80113 44 627 44 826 71 992 81082 39 413 583 637 916 79 82623 83067 200 30 509 942 84881 85178 875 86030 99 28 356 667 804 994 87529 667 88766 31 89404 08 528 822 927.

90100 373 91167 350 81 657 734 88 92197 448 797 93178 205 22 461 98 84 94533 78 605 37 929 95577 697 755 86 914 45 96487 704 88 97462 898 923 9832 417 517 679 710 99000

100031 359 401 588 101097 210 36 477 102329 813 974 103469 74 517 52 104134 289 315 750 105120 253 582 61 744 816 83 106013 213 20 432 38 652 74 107031 336 57 494 541 108215 543 79 109080 193 210 86 319 606 92 717 92 110024 455 530 831 111287 390 721 2 77 112233 39 113096 137 255 283 51 828 995 114009 171 115016 770 801 8 116023 55 527 93 869 987 117459 70 53 118021 40 309 451 846 119060.

120078 374 577 699 875 121214 76 60 70 122009 124 87 771 983 123301 58 124150 342 854 125382 869 12674 127056 633 704 65 128131 316 605 7 129420 644 704.

130045 233 80 668 751 131147 89 31 508 607 803 22 132556 78 708 20 13310 14 28 221 593 655 916 38 134028 24 397 852 135493 136657 137020 94 138234 568 960 91 139375 548 99 63 855.

140068 190 273 141170 142117 67 21 365 84 608 36 68 851 920 143005 35 8 741 144197 393 530 755 145070 425 938 79 146564 727 926 147977 14817 262 832 912 149070 554 70 885 925.

150059 75 121 531 618 151099 237 30 514 667 955 152336 575 905 25 15307 207 440 611 154031 330 639 792 15517 370 738 90 823 157093 642 158221 47 88 64 956 81 159425 552 861.

160358 740 161302 480 937 162152 29 355 594 96 163178 447 702 35 164088 35 746 47 165496 633 166261 822 16700 114 212 502 72 818 924 168080 118 4 576 916 28 169064 165 79 341 664 82 58 981.

170008 138 94 472 98 640 854 17163 172021 40 220 345 682 731 173196 40 750 932 92 174176 533 632 706 88 175007 223 358 525 909 176052 462 52 617 842 905 177539 612 880 903 17815 226 668 179099 583 631 706 43 932.

180199 374 441 596 645 813 24 18112 29 200 389 543 70 755 841 182072 96 183027 60 71 94 155 328 489 500 50 72 66 867 971 184026 225 343 662 95 185015 229 71 987 186192 255 517 3 187291 319 528 838 320 188109 801 1 189157

190313 682 749 812 191548 68 99 35 900 192031 278 832 982 193078 282 4 325 39 582 860 194186 347 581.

דייטשע אנטי-סאוויעטישע פראפאגאנדע

(ענדע פון דער 5־טער זייט)

דאָזיגע ניגאַנטישע אָפּעראַציע אין פערגלייך מיט וועלכער נאַפּאָלעאָנס מאַרש זעהט אויס ווי אַ קינדער שפּיל. אַפילו אַ טעריטאָריעלער אויספלוג אויף דער דאָזיגער טראַסע איז נישט קיין לייכטע זאַך. און ווער שמועסט נאָך, אַז דאָס זאָל זיין אַן אמת׳ע מלחמה. מען דאַרף דאָך אָננעהמען, אַז די פינער, שוועדען, נאָרוועגיער און דענער וואָלטען נישט לייכט געמאַכט דעם דאָזיגען „אויספלוג" דעם סאָוויעטישען מיליטער. אויב מיר וואַרפען אַ בליק אויף דער מאַפּע וועט מען זיך איבערצייגען, אַז דער פּראָפּאַגאַנדע ציל פון דער דאָזיגער צפון׳דיגער קאַמפּאַניע איז אָפּצושרעקען די סקאַנדינאַווער, אַז זיי זאָלען נישט אונטערליגען די פערשידענע דיפּלאָמאַטישע אידעען און זאָלען פיהרען אַזאַ פּאָליטיק, וואָס איז נויטיג פאַר אַ געוויסער מלוכה. פאַר פּוילען וואָלטען די דיגרייכע אָפּעראַציעס געהאַט אַ בעדייטונג אויף אַזוי פיל, וואָס כמעט דער גאַנצער באַלטיק וואָלט דאַן קאָנטראָלירט געוואָרען דורך די סאָוויעטען.

אָפּשרעקענדיג די סקאַנדינאַווער וואָלטען די „בריטער איטנאַרן", וואָס זוערע בענוצט אַלס פּראָפּאַגאַנדע מיטעל אונדירעקט געוואָלט אַנוואַרפען אַ שרעק אויך אויף פּוילען. זיי זאָגען אַלזאַ גאַרנישט וועגען דער מעגליכקייט פון אַ פראָנט אַנגריף פון די סאָוויעטען אויף פּוילען מצד דער מזרח־גרעניץ, נאָר האָבען אויסגעטראַכט אַ קאָנצעפּציע פון אַרומרינגלען פון צפון און פון דרום.

מיר קענען פערשטעהן, שרייבט דער „קוריער פּאָראַני" — די אינטענץ פון דער אונגאַרישער פּאָליטיק. מיר זעהען אָבער שטאַרק דאָגענען, אַז צוליב פּראָפּאַגאַנדע צילען זאָל מען אונז אַריינמישען אין דעם עסק און פאַרשטעלען פּוילען אַלס אַ מלוכה, וואָס איז פאַר׳משפט אויף אונטערגאַנג. אויב די דאָזיגע אומאַנשטענדיגע אַרבייט זאָל ווייטער גערוויערען זענען פּיהאַן מיטלען, אַז סיי די אַקטיאָרען ווי אויך די סופּלאָרען צו דערפיהרען צום שכל און וואָרענען פאַר די פאָלגען פון אַזאַ אונאַנשטענדיג „שפּיל".

אגב בעמערקט די צייטונג, אַז אין די בערלינער פּאָליטישע קרייזען שמועסט מען וועגען פּערטרוילירבע סאָוויעטיש - דייטשע אונטערהאַנדלונגען אויף דער טעמע פון גרויסע סחורות קרעדיטען פאַר ראַטען־פערבאַנד. דאָס הייסט קרעדיטען פאַר חיים לאַטר וועלכעם מען שטעלט פאַר אַלס דער מאָדערנער משינגיסכאַן, פאַר דעם צושטערער פון דער אייראָפּעאישער קולטור.

נאָך מעהר און גוט אינפאָרמירטע קרייזען איז בעוואוסט, אַז טראָץ אַלעם ווערט דער אַמאָליגער קאָנטאַקט צווישען דער רייכסווער און דער רויטער אַרמעע ווייטער אויפגעהאַלטען דורך אַ ספּעציעלע ביוראָ פון גרויסען גענעראַל־שטאַב. עס איז אויך נישט קיין וואונדער, אויב עס איז אַ בעקאַנטער פאַקט, דאָס צווישען די דייטשע גענעראַלען זענען פערהאַן אַ סך און דאָס זעהר איינפלוסרייכע, וואָס זענען אָנהענגער פון אַ מיליטערישער צוזאַמענאַרבייט מיט די סאָוויעטען.

טעאַטער, מוזיק און פערוויילונג
(קאָמוניקאַטען)

דער וואַלץ-קעניג יאָהאַן שטראַוס אין לאָדז

יאָהאַן שטראַוס, דער „וואַלץ־קעניג" קומט קיין לאָדז און וועט אַרויסטרעטען זונטאָג דעם 31 יאַנואַר אין

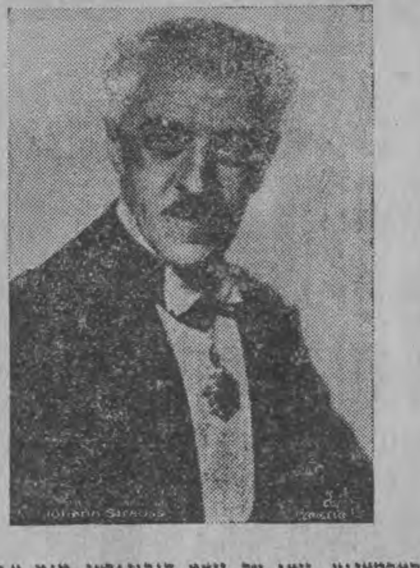

פילהאַרמאָניע, וואו ער וועט דיריגירען מיט אַ פילהאַרמאָנישען אָרקעסטער פון 50 פּערזאָן. דאָס וועט זיין דער איינציגער אָווענד פון ווינער טאַנץ־מוזיק. דער דאָזיגער אויסגעצייכנעטער קאָפּעלמייסטער און קאָמפּאָזיטאָר האָט גרויס ערפאָלג אין אייראָפּאַ און אַמעריקאַ.

בילעטען שוין צו בעקומען אין קאַסע פון פילהאַרמאָניע

דער ווינער באַלעט „ווינער טאַנץ" אין לאָדז

שוין דאָנערשטאָג דעם 28 און פרייטאָג דעם 29־טען טרעטען אַרויס אין פילהאַרמאָניע דער וועלט־בעריהמטער באַלעט „ווינער טאַנץ" אונטער דער לייטונג פון קליין־מאַסבאַך. דאָס וועלען זיין די איינציגע 2 אויפטריטען אין לאָדז.

די אַרטיסטישע קרעאַציע פון „ווינער טאַנץ" געפינען זיך אויף דער העכסטער קינסטלערישער מדרגה און זענען בעקאַנט אין דער גאַנצער וועלט.

ס׳איז כדאי צו בעטאָנען, אַז דאָס עסטרייכישע בילדונגס־מיניסטעריום האָט אַנערקענט דעם דאָזיגען אַנסאַמבל אַלס דעם איינציגען קולטור־ווערטען אין ווין.

ראַדיאָ-פּראָגראַם

מיטוואָך, דעם 27־טען יאַנואַר

6.33 גימנאַסטיק, 6.50 מוזיק (פּלאַטען), 7.15 ידיעות, 7.35 מוזיק (פּלאַטען), 8 אודיציע פאַר קינדער 8.10 „ווער האָט געוואונען דעם מיליאָן?" - טראַנסמיסיע פון דער גענעראַל - דירעקציע פון דער מלוכה־לאָטעריע. די ציהונג פון מיליאָן. 11.30 אודיציע פאַר שולען, 11.57 צייט־סיגנאַל, 12.03 „לעגענדעס און באַלאַדען" (פּלאַטען), 12.40 ידיעות, 1.50 שמועס, מיטאָג־קאָנצערט (פּלאַטען), 2.57 לאָדזער בערזע, 3 ווירטשאַפטליכע ידיעות, 3.15 רעקלאַמע - קאָנצערט, 3.40 מיליטערישע מאַרשען (פּלאַטען), 4.10 אודיציע פאַר קינדער, 4.30 פּאָליצייַ - אָרקעסטער, 5 רעפּערטאַ, 5.15 סאָליסטען - קאָנצערט. 5.30 פעליעטאָן, 6 אַקטועלע שמועס, 6.10 ספּאָרט־ידיעות 6.20 בעקאַנטע סאָליסטען (פּלאַטען), 7.20 „דער פריהליכער רויך פון קוימען" 7.45 שמועס, 8 טאַנץ־מוזיק, 8.45 אָוונט־ידיעות, 8.55 אַקטועלער שמועס, 9 שאַך־קאָנצערט, 9.30 עקספּערימענטאַלער הערשפּיל, 10 טאַנץ־מוזיק.

REPERACJE WIECZNYCH PIOR najlepiej, najszybciej uskuteczn. warsztaty reper. F-my A. J. OSTROWSKI i S-cy PIOTRKOWSKA 55, tel. 203-54.

קלאַנג־קינאָ CAPITOL זאַוואַדזקאַ 16

היינט און פאָלגענדע טעג! דאָס נייעסטע מייסטערווערק פון גאָניאַלען RENE CLAIR שאַפער פון די פילמען „אונטער די דעכער פון פּאַריז", „מיליאָן" און „זאָל לעבען די פרייהייט" פּרעכטיגע קאָמעדיע וואָס איז בעשאַנקען געוואָרען מיט אַ פּריז אויפ׳ן פילם־פעסטיוואַל אין מאָסקווע

„געשפענסט צו פערקויפען"

אויסער׳ן פּראָגראַם: קלאַנג־צונעמען און פ. א. ט.־אַקטואַליטעטען. פּרייזען פון די פּלעצער אויף אַלע סעאַנסען פון 54 גר.

קליינע אַנאָנסען ו זלאָטי אנאנס ביז 15 ווערטער

ראַקאַלען

אָפּצוגעבען אַ בעזונדער צימער מיט אַ בעזונדערן איינגאַנג פאַר צוויי אָדער איין יונגערמאַן צו שלאָפען ביי דירה־געלד, פּיעטריקאָווער 36 וו. 21.

פערשידענעס

אַ יונגערמאַן, בעקאַנט אין אָפּטבראַנזשע מיט 800—1000 גילדען, זוכט אַ שותף מיט ריזעלבע בעדינגונגען. אָפערטען אין אַדמ. אונטער „אַפּאַל"

Zagubiona została matrykuła na imię Rolnickiego Icka ze szkoły imienia „I Prywatne Gimnazjum Towarzystwa Szkół Żydowskich w Łodzi".

Zaginiony został kwit kaucyjny Elektrowni Łódzkiej z dn 24/3 24 r. Zł. 60.— na imię B. Goldberg, ...womiejska 19.

אַ בשורה טובה פאַר מחותנים דער נייע־רעמאָנטירטער ענגלישער זאַל (וואָילטשאַנסקאַ 5) מיט אַ שענעם גרויסען פאָנער־זאַל. מיט אַ גרויסער היגיענישער כשר׳ער קיך. הערליכע בעלייכטונג די נייעסטע געשירען און טיש־בעשטעק און שעהנע דעקאָראַציעס, איז צו פערדינגען אויף חתונות נור פאַר 10 זלאָטע 1־טער מאַי 2.

שרייבען ישעיהו און שנעל לערנט אויס דער בעוואוסטער קאַליגראַף ב. בירמאַן אין 15 לעקציעס. אויך ווערט אויסגעלערנט שרייבען אַ גוטען יידיש בריף אין 15 לעקציעס אַפילו דעם, וואָס קען גאָרנישט שרייבען. די עלטער שפּילט נישט קיין ראָלע. די פּרייזען־צוגענגליך. זלאָטע 1־טער מאַי 4, ביי ליפשיץ.

בחנם ווערט צוגעפּאַסט אַלערליי גלעזער!

„OPTICUM" 28 פּיעטריקאָווער 28

בעזיצט אויף לאַגער אַ גרויסען אויסוואַהל פון פערשידענע ברילען, פּינאַקלען, אַלערליי צילינדער־גלעזער, קאַמבינירטע גלעזער, טערמאָמעטערס, אַלעס צו די ביליגסטע פּרייזען.

מ׳מאַכט אויך אויסגעפיהרט וכסל. רעפּעראַטורע: פּינקטליך און רעעל. — בעדיענט די אָרדערס עס ווערען אָנגענומען אַלע אַרט רעצעפּטען פון די ה"ה דאָקטוירים

Doktór C. J. Prawda

אינערליכע קראַנקהייטען

זגערסקאַ 20, טעל. 133-26

נעמט אָן פון 5—7 אָוונד

Dr. med. J. PIK

נערווען - קראַנקהייטען, נערוואָזיטעט, סעקסועלע שוואַכע

פּריוואַט:

אַל. קאָשטשושקי 27,

טעל. 175-50.

נעמט אָן פון 5 - 7½ אָוונט.

פאַר אומפערמעגליכע - לעטשניצע־פּרייזען.

Dr. med. Niewiażski

ספּעציאַליסט פאַר טריפּער, סיפיליס און הויט - קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פון מענער - שוואַכע

אַנדזשעיאַ 5, טעל. 159-40

פּראָנט. 1טער שטאָק

נעהמט אָן פון 8-11 און פון 5-9 אָוונט זונטאָג און יום טוב פון 8-1 נאָכמיטאָג.

ספּעציעלער וואַרטע - זאַל פאַר פרויען

נעמט אָן פון 9-11 און פון 6-8 אָוונט

בעקומען אויסצייכנונגען און אַ גאָלדענעם מעדאַל אויף די אויסשטעלונגען אין די גרעסטע שטעדט פון אייראָפּאַ און אין תל־אביב (ארץ־ישראל)

פערקויפט אין אַלע אַפּטייקען, אַפּטייק־געשעפטען און פּערפומעריעס.

Fabr. Chem. - Kosm. „Pharmachemja", Bydgoszcz.

קלעפּסידרעס

ווערען אָנגענומען אַ גאַנצען טאָג און אַ גאַנצע נאַכט אין דער אַדמיניסטראַציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט"

פּיעטריקאָווער 21, טעלעפאָן 224-71

און ווערען אויסגעפערטיגט אין פערלויף פון איין שעה.

Dr. med. P. Braun

ספּעצ. פאַר טריפּער, סיפיליס און הויט - קראַנקהייטען. בעהאַנדלונג פון מענער־שוואַכע

צעגעלניאַנאַ 4, טעל. 100-57

נעמט אָן פון 8—2 מיטאָג און פון 4—9 אָוונט. ספּעציעלער וואַרטע־זאַל פאַר פרויען. פאַר אומבעמיטעלטע – לעטשניצע־פּרייזען

Dr. B. Hurwicz

Choroby skórne i weneryczne

Piotrkowska 10

telefon 26-553.

נעמט אָן פון 8—11 און פון 5—9 אָוו. זונטאָג און יום־טוב - פון 8 ביז 1 מיטאָג

לעטשניצע

פאַר ווענערישע־קראַנקע מענער - שוואַכע און הויט־קראַנקהייטען

פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען

פּיעטריקאָווער 45

טעטיג פון 9 פריה ביז 9 אָוונט. פרויען און קינדער נעמט אָן אַ פרויען־דאָקטאָר פון 11־1 און פון 5־7 אָוונט. אַ בעראַטונג 3 זל.

Doktór Klinger

ספּעציאַליסט

פאַר ווענערישע, הויט, האָר און סעקסואַל־קראַנקהייטען

Andrzeja 2, tel. 132-28

נעמט אָן פון 9—11 פאַרט. און פון 4—8 אָוו.

Dr. med. M. TAUBENHAUS

ספּעציאַליסט

פאַר אַקושעריע און פרויען קראַנקהייטען, פערהיטונג געגען שוואַנגערשאַפט

זגערסקאַ 11, טעלעפאָן 246-09

נעמט אָן פון 8—9 פריה און פון 4—8 אָוו

די מעכאַנישע שלאָסעריי פון י. רעדער

11־טער ליסטאָפּאַדאַ 11

פיהרט אויס אַלער אַרט שלאָסער־אַרבייט, טיילען צו מאַשינען און שווייסונגען

Dr. med. GUSTAW KOHN

געוועזענער אַסיסטענט פון דעם גינעקאָלאָגישען קליניק אין פּאַריז.

ספּעצ. פאַר פרויען - קראַנקהייטען און שוואַנגערשאַפט).

ספּעצ. פון היילען אונפרוכטבאַרקייט

פּילסודסקיעגאָ 51, טעל. 170-03

נעהמט אָן פון 8—10 און פון 4—8 אָוונט

Doktór A. S. TENENBAUM

אינערליכע קראַנקהייטען (ספּעציעל לונגען)

Piotrkowska 109

tel. 220-25.

נעהמט אָן פון 6—8 אָוונד.

ד"ר העלצער

ספּעצ. פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען און מענער - שוואַכע

8 טראַוגוטאַ 8, טעל. 179-89

נעמט אָן פון 8—11 און פון 4—8 אָוונט זונטאָג פון 10—2 מיטאָג.

פאַר פרויען – אַ ספּעציעלער וואַרטע־זאַל

פאַר אומבעמיטעלטע לעטשניצע־פּרייזען

אַנאָנסען - פּרייז:

פּראָן טעקסט — 18 גר. פרייטאָג און ערב יו"ט — 24 גר.

הינטען טעקסט — 12 גר. פרייטאָג און ערב יו"ט — 18 גר.

פאַר אַ מילימעטער־שורה אין דער זייט 10 שפּאַלטען.

אין טעקסט — 40 ג. פרייטאָג און ערב יו"ט — 60 גר. פאַר אַ מילימעטער־שורה. אין דער זייט 4 שפּאַלטען. נעקראָלאָגען: 20 גראָשען אַ מילימעטער שורה (אין דער זייט 10 שפּאַלטען). קליינע אַנאָנסען ביז 15 ווערטער 1 זל., יעדעס ווייטערדיגע וואָרט — 10 גראָשען. אויסער דער שטאָט 50 פּראָצ. טייערער. אויסלאַנד 100 פּראָצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. אַ וואָרט.

אַבאָנאַמענטס־פּרייז:

אין לאָדז — 4 זלאָטעס אַ חודש מיט צושטעלען אַהיים. אויף דער פּראָווינץ — 5 זל. אַ חודש; אין אויסלאַנד — 7 זלאָטעס אַ חודש; אַמעריקאַ — 2 דאָלאַר אַ חודש.

פערלעגען וועלכע ענדערען ניט פּרינציפּיעל דעם אינהאַלט פון דער אַנאָנס בערעכטיגען נישט צום איבערדרוקען די אַנאָנס אָדער צוריקצוצאָהלען פאַר דעם אַנאָנס. פאַר׳ן אינהאַלט און טערמין פון די אַנאָנסען איז דער פערלאַג נישט פעראַנטוואָרטליך, די אַדמיניסטראַציע איז אָפען ביי טאָג און ביי נאַכט אָהן איבעררייס.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub. Redaktor odpowiedzialny: Chanon Kaufman. Czcionkami i druk rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.